

İLLER

Belediyeler

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ DERGİSİ • TEMMUZ-AĞUSTOS 2017 • SAYI:831 - 832

Dergi Eki İçindedir.

PLANLI ALANLAR
İMAR
YÖNETMELİĞİ

YAPI RUHSATINI
KİM (LER)
İMZALAMA(MA)LI

İNŞAAT
RUHSATLARININ
GEÇ BİLDİRİMİ

ATIK
YÖNETİMİ VE
BELEDİYELER

İKLİM
DEĞİŞİKLİĞİNİN
TÜRKİYE'YE
ETKİLERİ

KENTSEL SU
YÖNETİMİ VE
"YEŞİL ALTYAPI"

KİRALAMA
YÖNTEMİYLE
TAŞIT EDİNİMİ

"15 Temmuz Ruhu" Yıl Dönümünde Yeniden Meydanlarda

TBB

“Birlikte Belediyecilik”

Türkiye Belediyeler Birliği adına sahibi
Dr. Kadir TOPBAŞ
Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı
(İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Hayrettin GÜNGÖR
Genel Sekreter

Danışma Kurulu
Prof. Dr. Adem ESEN
Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN
İsmail DESTAN
Dr. Rüstem KELEŞ
Tahir TEKİN
Av. Ali KARASLAN
Av. Veli BÖKE
Ayşe ÜNAL
Hayati ÜNLÜ

Yayın Kurulu
E. Vali Zekeriya ŞARBAK
Av. Zeliha MERCİMEK
Yüksel KOÇAK
Cüneyt TÜRKMEN
Nilüfer SİVRİKAYA
Fikret GÜLTEKİN
Gülfem KIRAC KELEŞ
Ahmet Sertan ÇAĞLAR
Tunahan ALTINTOP

Tasarım
Gizem GÖZ
Bilal BERBER

Yönetim Yeri
Tunus Caddesi No: 12
Kavaklıdere - ANKARA
Tel: (0312) 419 21 00(pbx)
Faks: (0312) 419 21 30
e-posta: dergi@tbb.gov.tr

Yayın Türü
Dergimiz ayda bir yayımlanan
yaygın süreli yayındır.
Temmuz-Ağustos Sayı: 831-832
Birleştirilmiş Sayıdır.
Dergi Eki İçindedir.
Basım Tarihi: 05/10/2017
ISSN 1308-6707

Baskı
GÖKÇE OFSET MATBAACILIK LTD. ŞTİ.
İvogsan Ağaç İşleri Yapı Kooperatifi 21 Cad.
1372. Sok. No22 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 395 93 37
Fax: 0312 395 93 39

www.tbb.gov.tr

**TBB Dergi Yayım ve Yazım
İlkeleri Madde 8**
Dergide yayımlanan çalışmalarındaki fikirler ve
görüşler tamamıyla yazarı aittir.

Görüş ve önerileriniz için:
dergi@tbb.gov.tr

SUNUŞ

Ülkemizi yerel yönetimlerimizle birlikte kalkındırmak üzere hizmet üreten Türkiye Belediyeler Birliği, Temmuz ve Ağustos aylarında da faaliyetlerini aralıksız sürdürdü. “Birlikte Belediyecilik” ilkimizin ışığında eğitimden, temsile, lobicilik ve rehberliğe kadar görevlerimizi yerine getirirken her ay, her yıl çıtımızı daha da yükseğe taşıyarak müreffeh bir Türkiye idealine katkı sunmaya çalışmaktayız.

TBB olarak, geleceğimizin teminatı çocuklarımız ve gençlerimize yönelik bugüne dek pek çok çalışmaya imza attık. Son beş yıldır da ülkemizden ve dünyanın farklı coğrafyalarından gençleri LocalInternational Staj Programı kapsamında ülkemizde buluşturuyor, onlara hem ülkemizi, kültürümüzü tanıtıyor hem de yerel yönetim sistemimizi anlatıyoruz. Ülkemizden gençlerin de yer aldığı, farklı milletlere mensup gençleri kaynaştırarak dünya barışına katkı sunduğumuz staj programımızda gençlerin ülkemize ve yerel yönetim sistemimize karşı gösterdikleri ilgi ve heyecan bizleri mutlu ediyor.

Başkanlık görevi Birliğimizce yürütülen UCLG-MEWA Kalkınma İşbirliği ve Kent Diplomasisi Komitesi Başkanlık Divanı Toplantısı’nı 10 Temmuz tarihinde Ankara’da yoğun bir katılımı ile gerçekleştirdik. Toplantıda aldığımız yeni kararlar ile kardeş şehir ilişkilerini geliştirerek ivme kazandıracakımıza inanıyoruz.

Birliğimiz iki aylık çalışma takviminde belediyelerimizin etkin temsilini sağlarken yurtiçinde de yerel yönetimlerimizin kapasitelerinin gelişmesi için çalışmaya devam etti. Türkiye Belediyeler Birliği ve Rize Belediyesi’nin ortaklaşa hazırlamış olduğu Yerel Yönetimlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Konferansı’nı başarıyla tamamladık. Toplantılarımıza ilgi gösteren tüm belediyelerimize teşekkür ediyor ve eğitimlerimizin devamının geleceğini belirtmek istiyorum. Tüm faaliyetlerimiz ve daha fazlasına dergimiz sayfalarında geniş yer ayırdık, keyifle okuyacağınızı umuyoruz.

Değerli Okurlar, bildiniz üzere ülkemiz için adeta yeniden doğuş olarak nitelendirebileceğimiz, halkımızın büyük bir kahramanlık örneği göstererek destan yazdığı 15 Temmuz’un sene-i devriyesindeyiz. Sizleri dergimizin yeni sayısı ile baş başa bırakmadan evvel vatani ve milleti uğruna canlarını feda eden şehitlerimizi ve gazilerimizi, saygı ve minnetle yâd ettiğimizi ve tüm halkımızın 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü’nümüze en içten dileklerle kutladığımızı eklemek isterim.

Yeni sayımızda görüşmek ümidiyle...

Yayın Kurulu

içindekiler

12

Prof. Dr. Mehmet Emin BİRPINAR
İklim Değişikliğinin Türkiye'ye Etkileri

23

Ayşe ÜNAL
Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği Neler Getiriyor?

18

Hayrettin GÜNGÖR
Yapı Ruhsatını Kim(ler) İmzalama(ma)lı?

33

Zekeriya ŞARBAK
Atık Yönetimi ve Belediyeler Mevzuattaki Çelişkiler-Öneriler

04 "15 TEMMUZ RUHU" YIL DÖNÜMÜNDE YENİDEN MEYDANLARDA

06 DEPREM DANIŞMA KURULU TOPLANDI

07 İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KONFERANSI

08 HİBE PROGRAMLARI BİLGİLENDİRME TOPLANTISI

08 BELEDİYELERİMİZ BELBİS'İ TERCİH EDİYOR

09 UCLG-MEWA KENT DİPLOMASİSİ KOMİTESİ BAŞKANLIK DİVANİ TOPLANTISI

10 GELECEĞİN YEREL YÖNETİCİLERİ STAJLARINI TAMAMLADI

41 KESİNTİLER YENİDEN DÜZENLENDİ

45 "KÜLTÜRLER MOZAIĞI ÇARŞISI" GENÇLERDEN İLGİ GÖRDÜ

49 CENAZELER UÇAKLA ÜCRETSİZ TAŞINIYOR

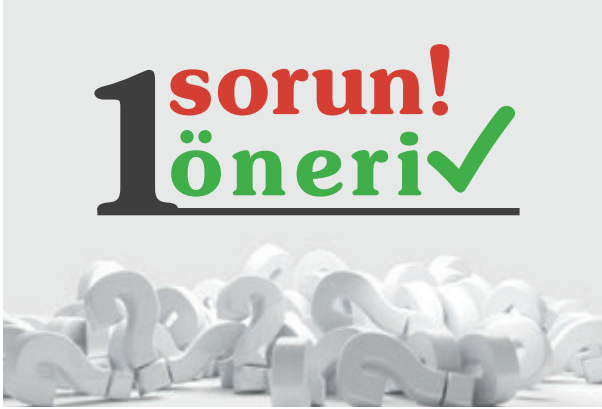
54 BELEDİYELERE ARAÇ DESTEĞİMİZ

59 İZMİR'DEN "AKILLI KENT" HAMLESİ

42

Hayrettin GÜNGÖR

*Motorlu Taşıtlar Vergisi Üzerinden
Belediyelere Pay Verilmesi*

46

Av. A. Kadir ZENGİN

*İnşaat Ruhsatlarının Geç Bildirimi/
İdari Para Cezası*

50

Bahattin Murat DEMİR

*Kentsel Su Yönetimi ve
“Yeşil Altyapı”*

56

Cemal BAŞ

*HABITAT Süreçleri ve
Türkiye*

60 GAZİANTEP'E "DEMOKRASİ MÜZESİ"

60 VATANDAŞ RAYLI SİSTEMİ TERCİH EDİYOR

61 ORDU'DA DÖRT PLAJA MAVİ BAYRAK

61 YEMEK TASARIM ATÖLYESİ

62 YAKA KAMERALI ŞEFFAF DENETİM DÖNEMİ

62 HAYAT KURTARAN ELEKTRİKLİ BİSİKLET

63 DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİRDEN BEBEKLERE
HOŞGELDİN HEDİYESİ

63 HER ATIK ÇÖP DEĞİLDİR

64 YÜZER GÜNEŞ ENERJİ SANTRALİ

64 MURATPAŞA BELEDİYESİ OBEZİTEYE SAVAŞ AÇTI

65 LOBİ FAALİYETLERİ

66 MEVZUAT

77 SORU-CEVAP

“15 Temmuz Ruhu” Yıl Dönümünde Yeniden Meydanlarda

Asker üniforması giymiş teröristler, 15 Temmuz 2016 gecesi Türkiye’yi kana bulamak istedi. İhanet çetesinin gerçekleştirmeye çalıştığı darbe girişimi, canını hiçe sayan vatan evlatları tarafından engellendi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın çağrısıyla meydanlara dökülen halkımız eşine az rastlanan bir kahramanlık örneği gösterdi. Kadın-erkek, genç-yaşlı, her siyasi görüşten ve etnik kimlikten vatandaş, o gece tek yumruk olarak darbecilerin tanklarına, silahlarına siper olmak üzere sokağa döküldü. Cumhuriyet tarihinin en karanlık gecesinde 248 vatandaşımız şehit edilirken, binlerce vatandaşımız da gazi oldu.

15 Temmuz 2016 gecesi neler yaşandı?

15 Temmuz 2016 tarihinde kendilerini “Yurtta Sulh Konseyi” olarak adlandıran Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) mensubu bir grup asker tarafından ülkemizin birlik ve bütünlüğünü hedef alan hain bir darbe girişimi gerçekleştirildi. Akşam 22:00 sularında F-16 tipi savaş uçaklarının alçak uçuş yapması ve İstanbul’daki köprülerin trafiğe kapatılmasıyla başlayan darbe girişimi; TBMM, Genelkurmay Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Sarayı, Milli İstihbarat Teşkilatı, TÜRKSAT Gölbaşı tesisleri ve Gölbaşı Özel Harekât Daire Başkanlığının da aralarında bulunduğu birçok kritik noktanın bombalanmasıyla devam etti.

Milli iradeyi yok etmeye yönelik darbe girişiminde bulunan terör örgütü üyeleri gecenin ilerleyen saatlerinde TRT’ye gerçekleştirdikleri baskınla yayını keserek, “Yurtta Sulh Konseyi” tarafından ülke yönetimine el konulduğunu bildiren bir açıklama yayınlattı. TRT’nin yanı sıra İstanbul Büyükşehir Belediyesine de baskın yapan hainler birçok vatandaşımızı burada şehit etti.

Askeri hareketlilik sırasında Marmaris’te bulunan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, bir haber kanalının canlı yayınına görüntülü telefon görüşmesi ile katılarak, halkı meydanlara, köprülere ve hava limanlarına davet etti. Teröristlerin hain planlarında öngöremedikleri bu hamle, darbe girişiminin başarısız olmasındaki önemli etkenlerden biri oldu.

Tüm camilerden Diyanet İşleri Başkanlığı’nın emriyle sela okundu. Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın çağrısını duyan Türk halkı korkusuzca meydanlara çıktı ve darbeyi bertaraf etmeyi başardı.

Belediyeler Demokrasiyi Korudu

Darbe girişiminin yaşandığı gece halkın direnişine destek veren belediyeler adeta birer demokrasi kalesine dönüştü. İlk andan itibaren çalışanları göreve çağıran belediye-

ler, tüm araçlarını kritik noktalara konuşlandırarak darbeci askerlerin geçiş yollarını ulaşımına kapattı. Kışlaların önüne barikat kuran belediyeler vatandaşları SMS ve sosyal medya aracılığıyla bilgilendirerek kritik noktalarda toplanmaları için duyurular yaptı. Şehit ailelerinin yanında yer alarak onlara destek olan belediyeler, takip eden günlerde demokrasi nöbetlerinde de vatandaşın hayatını kolaylaştıracak birçok hizmet sundu.

Türkiye Belediyeler Birliği, darbe girişiminin hemen ardından Darbeye Karşı Milli İrade Ortak Toplantısı düzenleyerek hain darbe girişimine karşı bir bildiri yayınladı.

Demokrasi Şehitleri Dualarla Anıldı

“Demokrasi ve Millî Birlik Bayramı” olarak ilan edilen 15 Temmuz tarihinde Türkiye, demokrasiye bağlılığını bir kez daha göstermek ve şehitlerini anmak üzere bir yıl sonra yeniden meydanlardaydı. Türkiye’nin dört bir yanında gerçekleştirilen etkinliklerde 15 Temmuz ruhu yeniden canlandı. Demokrasi şehitlerinin dualar eşliğinde anıldığı etkinliklerde milli birlik ve beraberlik mesajları verildi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın çağırısı ve selaların okunmasıyla “demokrasi nöbeti”ne başlayan vatandaşlar, ellerinde Türk bayrakları ile meydanları “şehitler ölmez, vatan bölünmez” nidalarıyla inletti.

Belediyeler 15 Temmuz Ruhunu Yaşattı

Hain darbe girişiminin birinci yılı münasebeti ile düzenlenen anma etkinlikleri çerçevesinde belediyeler bir hafta boyunca düzenledikleri panel, konferans, sergi gibi etkinliklerle 15 Temmuz ruhunun yaşatılmasına katkı verdi.

Ayrıca, halkın etkinliklere rahat bir şekilde katılım sağlayabilmesi için toplu taşıma hizmetleri de ücretsiz sunuldu.

Şehitlerimizi Minnetle Anıyoruz

Türkiye Belediyeler Birliği olarak hain darbe girişiminin yıldönümünde millet iradesinin silah zoruyla değiştirilmesini bütün belediyelerimiz adına bir kez daha reddediyor, tarihe kara bir leke olarak geçecek bu darbe girişimini şiddet ve nefretle kınıyoruz.

Darbenin önlenmesinde canı ve malı pahasına milli iradeye ve demokrasimize sahip çıkan milletimize ve güvenlik güçlerimize bir kez daha şükranlarımızı sunuyor, canlarını vatani ve milleti uğruna feda eden aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmetle anıyoruz.

Deprem Danışma Kurulu Toplandı

Depremden korunmak, deprem zararlarını azaltmak, deprem sonrası yapılacak faaliyetler hakkında öneriler sunmak ve depremle ilgili araştırmalar için politikaları ve öncelikleri belirlemek amacıyla T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı bünyesinde kurulan Deprem Danışma Kurulunun, 2017 yılı birinci toplantısı 13 Temmuz tarihinde Ankara’da gerçekleştirildi.

Hal Konseyi, Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri Koordinasyon Kurulu, Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulu gibi çeşitli kurullarda da görev alan TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör Deprem Danışma Kurulu’na katıldı.

“Deprem Danışma Kurulu (DDK) 2017-2019 yol haritasının ve faaliyet alanlarının belirlenmesi” gündemi ile düzenlenen toplantıda geçmiş faaliyetler, güncellenen Türkiye Deprem Tehlikeleri Haritaları ile Türkiye Bina Deprem Yönet-

meliği hakkında kurul üyelerine yönelik sunumlar yapıldı. Gerçekleştirilen sunumların ardından Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı UDSEP-2023 İzleme ve Değerlendirme Kurulu ve Ulusal Deprem Araştırma Programı (UDAP) Yönlendirme Kurulu’nda yer alacak DDK Üyeleri belirlendi.

Üyelerin görüş ve önerilerine yer verilen toplantının son bölümünde, toplantı tutanağı düzenlenerek 16 Ağustos 2017 tarihinde yapılacak toplantının planlanması gerçekleştirildi.

İş Sağlığı ve Güvenliği Konferansı

Türkiye Belediyeler Birliği ve Rize Belediyesi'nin ortaklaşa hazırlamış olduğu Yerel Yönetimlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Konferansı 21-23 Temmuz 2017 tarihlerinde Rize'de gerçekleştirildi.

İsmail Kahraman Kültür Merkezi'nde 2 gün süren konferans, katılımcıların sunumlarıyla tamamladı. Üç oturum halinde devam eden konferansta iş sağlığı ve güvenliği (İSG) kültürünün oluşmasında liderlik, İSG'de iletişim, iş kazaları sonrasında idari sonuçlar, iş kazaları sonrası denetim ve teftişler, İSG mevzuatı, iş kazası nedeniyle acil servise başvurulur ve karşılaşılan sorunlar ve iş kazaları istatistiklerinde standardizasyon konularında katılımcılara bilgiler verildi.

Konferansa Ülke Genelinden 25 Ayrı Kurum Katıldı

Konferansa, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Müdürlüğü, Mesleki Yeterlilik Kurumu, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Ankara Büyükşehir Belediyesi, ASKİ (Ankara Su ve Kanalizasyon İdaresi), EGO Genel Müdürlüğü, İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü, İZSU, Bursa Büyükşehir Belediyesi, BUSKİ (Bursa Su ve Kanalizasyon İdaresi) Antalya Büyükşehir Belediyesi, Gaziantep

Büyükşehir Belediyesi, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi, Mersin Büyükşehir Belediyesi, Samsun Büyükşehir Belediyesi, SASKİ, DESKİ (Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi), Sakarya Büyükşehir Belediyesi, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, TESKİ (Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi), MUSKİ (Muğla Su ve Kanalizasyon İdaresi), Trabzon Büyükşehir Belediyesi, Ordu Büyükşehir Belediyesi temsilcileri katıldı.

Söz konusu oturumlarda, insan odaklı bir belediyeçilik ve kurumsallık üzerinde duruldu. Türkiye'nin gelişmekte olan ülkelere rol-model ve üreten bir ülke olarak önemli bir görev üstlendiğine değinilen toplantılarda, iş sağlığı ve güvenliği konusuna daha fazla ilgi duyulması ve gereklerinin yerine getirilmesinin öneminden bahsedildi. Panelistler tarafından ayrıca sürdürülebilir bir iş sağlığı ve güvenliği anlayışı için gerek kamu kurumları gerekse özel sektör büyük bir sorumluluğa sahip olduğundan, bunu diğer sorumluluklarla da birleştirerek kurallar koyan ve bu kurallara hem uyup hem

de saygı duyan bir toplum olma idealizmine çok yakın olduğundan bahsedildi.

14 milyona yakın 4A'lı, 3,3 milyona yakın 4C'li personelin bulunduğu ülkemizde iş yaşamında dikkat edilmesi gereken püf noktalar her gün artmakta ve bunlara dikkat edilmemesi süreci hem maddi hem manevi mağduriyetler yaşanmaktadır. Bu sebepten ötürü mağduriyetlerin ortadan kaldırılabilmesi ve iş yaşamında profesyonelliğin artırılması için iletişim problemlerinin aşılması, mevcut mevzuata uyulması, teknik önlemlerin alınması ve bunların akıcı ve hızlı olması gerektiği çalıştayda bir kez daha gün yüzüne çıkartıldı. Ayrıca çalıştayda genel olarak 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın çok yeni bir düzenleme olduğu, adaptasyon sürecinin bu tarz eğitimlerle hızlanacağı, bununla birlikte yapılan iş ve eğitimlerin denetimlere tabi olması gerekliliği, keyfi fiil ve söylemlerden dolayı hiçbir unsura olumsuz etkide bulunulmaması gerektiğinin üzerinde de duruldu.

Hibe Programları Bilgilendirme Toplantısı

Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından sivil toplum ve sivil toplum diyalogunun güçlendirilmesi amacıyla yürütülmesi planlanan “Yerel STK’lar Hibe Programı” ve “Ortaklıklar ve Ağlar Hibe Programı” ile ilgili belediyelere yönelik bilgilendirme toplantısı 13 Temmuz tarihinde Birliğimiz ev sahipliğinde Ankara’da gerçekleştirildi.

Belediyelerin STK’lar ile işbirliği yaparak AB Hibelerinden daha etkin faydalanmalarına yardımcı olmaları maksadıyla düzenlenen bilgilendirme toplantısına Belediye ve Kent Konseyi temsilcileri katılım sağladı. Toplantıda, Avrupa Birliği Bakanlığı hibe programı ile ilgili bir sunum gerçekleştirilerek hibe programına başvuru koşulları, programın hedefleri, öncelikleri ve teknik ayrıntılarına ilişkin katılımcılara detaylı bilgiler verildi.

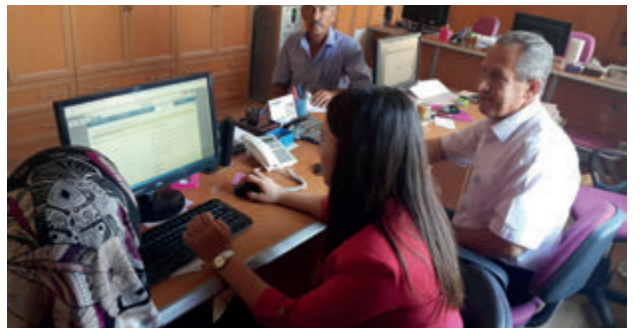
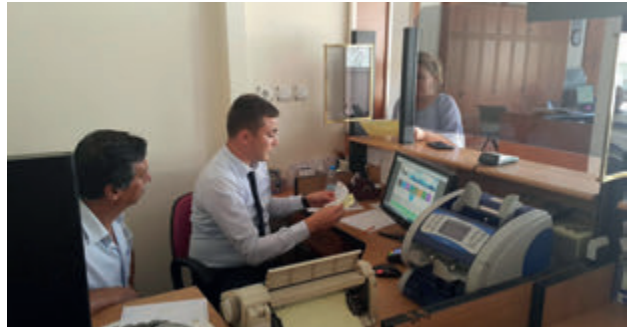
Belediyelerimiz BELBİS’i Tercih Ediyor

Birliğimiz tarafından belediyelerin merkezi bir uygulama ile bilgilerini etkili bir şekilde yönetmesi ve hizmetlerini hızlı sunabilmesi amacıyla hazırlanan ve belediyelerimize ücretsiz sunulan Belediye Yönetim Bilgi Sistemi’ni (BELBİS) Gölhisar Belediyesi de kullanmaya başladı.

Daha önceden aktarılan veriler ile hizmetin aksamadan devam etmesini sağlamak maksadıyla düzenlenen son kullanıcı eğitimleri Birliğimizce yerinde verilmeye devam ediliyor. Bütçe, Muhasebe, Personel, Gelir, Taşınır, Evlendirme, Ruhsat, Yazı İşleri, Beyaz Masa, Sosyal Yardım

gibi modüllerin yer aldığı yazılımda yöneticilerin talep ettiği raporlar ile e-devlet altında online tahsilat hizmeti hazır olarak sunulmaktadır.

Uygulama hakkında geniş bilgiye www.belbis.gov.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

UCLG-MEWA Kent Diplomasisi Komitesi Başkanlık Divanı Toplantısı

Başkanlığını Birliğimizin yaptığı UCLG-MEWA Kalkınma İşbirliği ve Kent Diplomasisi Komitesi Başkanlık Divanı Toplantısı 10 Temmuz 2017 tarihinde Ankara'da yapıldı.

Birliğimize ait Tevfik Bey Konağında gerçekleştirilen toplantıya, Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin Güngör, UCLG-MEWA Genel Sekreteri Mehmet Duman, Komite eş başkanları Adana Büyükşehir Belediyesinden Genel Sekreter Yardımcısı Halil Avcı, Konya Büyükşehir Belediyesinden Dış İlişkiler Daire Başkanı Selim Yücel Güleç, Ankara

Büyükşehir Belediyesinden Avrupa Birliği Şefi Ömer Faruk Sarı ve Dışişleri Bakanlığında Orta Doğu Genel Müdür Yardımcılığı Daire Başkan Vekili Doğan Sarı katılım sağladı.

Toplantıda öncelikle 18 Ekim 2017 tarihinde gerçekleştirilecek olan UCLG-MEWA Yönetim Kurulu ve Konsey Ortak Toplantısı kapsamında komite hazırlıkları değerlendirildi. Türkiye ve Filistin belediyeleri arasında mevcut kardeş şehir ilişkileri değerlendirildi ve bu ilişkilerin daha etkili hale getirilmesi ama-

cıyla bir kardeş şehir konferansının yapılmasına karar verildi. Kardeş şehir ilişkilerinde karşılıklı temasların, proje odaklı işbirliği protokollerinin ve personel değişimlerinin yapılmasının önemine değinildi. Bu kapsamda kardeşliğin sadece belediye kardeşliği olarak değil, şehir kardeşliği olarak değerlendirilmesi gerektiği ve şehirdeki üniversiteler, STK'lar, dernekler gibi tüm yerel bileşenlerin de bu ortaklığa katkı sağlamasının önemli olduğu vurgulandı. Toplantı, UCLG-MEWA ve komite faaliyet takviminin görüşülmesi ile son buldu.

Geleceğin Yerel Yöneticileri Stajlarını Tamamladı

Birliğimiz tarafından 2012 yılından bu yana yerel diplomasının geliştirilmesi ve yerel yönetimler arasında dostluk ve kardeşlik bağlarının güçlendirilmesi amacıyla düzenlenen LOCALINTERNational Staj Programı bu yıl 25 ülkeden 46 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirildi.

13-23 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirilen programa; Afganistan, Arnavutluk, Azerbaycan, Bangladeş, Bosna-Hersek, Gambiya, Hindistan, Endonezya, Irak, Kenya, Kosova, Kırgızistan, Lübnan, Makedonya, Malezya, Moğolistan, Karadağ, Filistin, Sudan, Tacikistan, Tayland, Tunus, Pakistan, Komorlar Birliği ve Türkiye'nin de bulunduğu 25 ülkeden yapılan 3081 başvuru arasından 46 öğrenci programa katılmaya hak kazandı.

Staj programının açılış konuşmasını gerçekleştiren TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör, Birliğimiz ve çalışmaları hakkında öğrencilere bilgi verirken, geleceğin yerel yöneticilerini ülkemizde ağırlamaktan büyük memnuniyet duyduğunu ifade etti. Öğrencilere Türkiye'de yaşanan son gelişmelerle ilgili bilgiler aktaran Güngör, Türkiye'nin gerekçesi ya da kaynağı ne olursa olsun terörün her türlüşüne karşı olduğunu belirtti. Konuşmasında Suriyeli sığınmacılara da değinen Güngör, Türkiye'nin

2011 yılından bu yana Irak ve Suriye'de yaşanan iç savaş nedeniyle evlerinden, yurtlarından çıkarak ülkemize sığınan 3 buçuk milyon sığınmacıya kendi öz kaynakları ile ev sahipliği yaptığını hatırlatarak şu ana kadar Türkiye'nin tek başına 20 milyar dolar üzerinde harcama yaptığını dikkat çekti. Dünyanın mültecilerin yaşadığı drama sağır kaldığını söyleyen Güngör, "Dünyadaki yoksulluğa, şiddete ve zulme karşı hep birlikte karşı durmalıyız." şeklinde konuştu.

Bu yıl saha ziyaretlerine ağırlık verilen programın Ankara ayağında ASKİ ve EGO'ya da teknik ziyaretler gerçekleştirildi. Bununla birlikte Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Anabilim Dalında alınan "Kentsel Dönüşüm" temalı dersin ardından Sincan Belediyesi'ne ait Saraycık Kentsel Dönüşüm Alanı yerinde görüldü.

Program kapsamında "Yerel yönetimlerin temel ilkeleri ve Türkiye'de Yerel Yönetimler", "Türkiye'de Belediye Hizmetleri", "CV Hazırlama ve İş Bulma Teknikleri" gibi konu başlıklarında teorik ve uygulamalı olarak eğitimler verildi ve belediye ziyaretleri gerçekleştirildi.

Konya'da Büyükşehir Belediyesinin uygulamalarını gören öğrenciler, İstanbul'da da Eyüp ve Beyoğlu belediyelerini ziyaret etti. Program sonunda katılım sertifikalarını alan öğrenciler Birliğimiz ev sahipliğinden duydukları memnuniyeti dile getirerek ülkelerine dönüş yaptılar.

İklim Değişikliğinin Türkiye'ye Etkileri

Prof. Dr. Mehmet Emin BİRPINAR*

Günümüzde uluslararası arenada en çok tartışılan konuların başında iklim değişikliği ve küresel ısınma problemleri gelmektedir. Yakın zamana kadar sadece bilim insanlarının çalışma sahasına girdiği düşünülen, hızlı bir biçimde gerçekleşmesi beklenmeyen, hatta gerçek olup olmadığı bile tartışılan iklim değişikliği sorunun günlük yaşantıya olan etkilerinin görülmeye başlanmış olması, bu konuda gerek ülkemizin ve gerekse uluslararası toplumun farkındalığını en üst düzeye taşımış durumdadır. Bilimsel olarak bunun karşılığı atmosferdeki önemli sera gazlarından biri olan karbondioksit gazının oranının 410 ppm kritik eşiğini aşmış olmasıdır.

Uluslararası saygın bilim kuruluşlarının da önemle vurguladığı gibi iklim

değişikliği problemi gerçektir ve insan faaliyetleri sonucu atmosfere salınan sera gazları bunun temel sebebidir. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin Değerlendirme Raporlarında da belirtildiği gibi Akdeniz Havzası, iklim değişikliğinden en çok etkilenecek bölgeler arasında gösterilmektedir. Ülkemiz de söz konusu havzada yer almaktadır ve bu havza kapsamında gerçekleşmesi öngörülen iklim değişikliğine bağlı çevresel ve iklimsel değişimler ülkemizde de görülmeye başlanmıştır. Bu değişimler arasında artmaya devam edecek olan sıcaklıklar başta gelmektedir.

İklim değişikliği senaryolarına göre ortalama hava sıcaklığında görülebilecek 1-2 derecelik artış, aşırı hava sıcaklıkları ve şiddetli yağışlarda bir

kaç kat artış anlamına gelmektedir. Son yıllarda dünyanın birçok bölgesine benzer bir biçimde ülkemizde gerçekleşen hortum, sel, yıldırım düşmesi, aşırı sıcak hava ve dolu gibi doğal afetlerin sayısında belirgin bir artış gözlenmekte ve kamuoyunun da takip ettiği üzere farklı illerimiz bu olumsuz durumla karşı karşıya kalmaktadır.

Türkiye, 31 doğal afet çeşidinin (aktif yanardağ ve tayfunlar hariç) hemen tamamının gözlemlendiği bir coğrafyada yer almaktadır. Son yıllarda, özellikle orta ve küçük ölçekli meteorolojik süreçlerin rol oynadığı afetlere dair kayıtların farklı kaynaklardan derlenerek klimatolojilerinin oluşturulmasına başlanmıştır. Bu bağlamda, ülkemizde nispeten ender görüldüğü düşünülen hortum,

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı / Müsteşar Yardımcısı / Türkiye İklim Değişikliği Başmüzakerecisi

yıldırım vb. afetlerin de en az sel, şiddetli rüzgâr, dolu, heyelan ve don kadar öncelikli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunların yanı sıra sıcak hava dalgaları, çığ, sis, kuvvetli kar, kuraklık, orman yangınları gibi afetler de önemli can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Uluslararası afet veri tabanı (EM-DAT) verilerine göre 1970- 2014 yılları arasında kadar Türkiye’de gerçekleşen seller nedeniyle 1350 kişi hayatını kaybetmiş, iki milyona yakın kişi bu sellerden etkilenmiş olup toplam zarar 2,2 milyar dolar olmuştur.

Türkiye ikliminde yaşanan sıcaklık artışı da son yıllarda daha belirgin bir hal kazanmıştır. Avrupa Hava Tahminleri Merkezi’nin (ECMWF) çalışmalarına göre 1979-2010 yılları arasındaki dönemde Türkiye’de ortalama olarak 1,2°C’lik bir sıcaklık artışı gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde 1960- 2010 yıllarına ait veriler kullanılarak yapılan analizlerde yaz günleri sayısının, sıcak gün ve gece sayılarının arttığı, serin gün ve gece sayılarının azaldığı gözlemlenmiştir. Türkiye’nin de içinde bulunduğu bölgeye ilişkin olarak geliştirilen senaryo çıktılarının sonuçları bir arada değerlendirildiğinde, genel olarak sıcaklıkların ortalama 2-3°C civarında artacağı, yağışların ise önemli ölçüde azalacağı öngörülmektedir. Bu doğrultuda, Türkiye genelinde ardışık kurak günlerin sayılarında ciddi artışların yaşanacağı, don olan gün sayısında azalma olacağı, havzalarda ortalama sıcaklıkların yüzyıl sonuna kadar artış eğilimi göstermeye devam edeceği tahmin edilmektedir. Sıcaklıktaki artışa tepki olarak kar erimesinin daha erken başladığı ve kar ile beslenen nehirlerde akımlarda erkene kaymaların meydana geldiği tespit edilmiştir.

Sıcaklık ve yağış rejimindeki bu farklılaşmalardan kıyılarımız da fazlasıyla etkilenmektedir. Kıyılardaki ölçümlere göre ülkemizde deniz seviyesi yıllık 6 mm civarında yükselmektedir. Dolayısıyla bütün bu

öngörülen değişiklikler ışığında hâlihazırda farklı illerimizde yaşamakta olduğumuz aşırı hava olaylarının sayı ve şiddetinde artışların devam etmesi beklenmektedir. Özellikle sıcak hava dalgaları, kuraklık ve orman yangınları ülkemizi artan bir şekilde tehdit edecektir. Yağışlarda meydana gelebilecek artışlar ise hem sel ve taşkın hem de heyelan olaylarında artışa neden olacaktır.

İklim değişikliğinin olumsuz etkileri sadece çevresel açıdan yaşanmaktadır, buna ek olarak ekonomik ve sosyal etkileri de söz konusu olmaktadır.

Yağış rejiminin değişmesinin su sıkıntısı ve/veya sellere yol açması ve bu nedenle kentsel altyapının yanı sıra enerji ve ulaştırma altyapılarının da olumsuz etkilenmesi kaçınılmazdır. Oluşabilecek bir su sıkıntısının ve zarar gören altyapıların özellikle büyükşehirlerde sanayi başta olmak üzere ekonomik sektörleri olumsuz etkilemesi ve bu durum dolayısıyla

ülkemizin kalkınması bakımından olumsuz sonuçlar doğurması söz konusu olabilecektir.

Benzeri bir durum su, toprak gibi doğal kaynaklara bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmesi zorunlu olan tarım sektörü için de geçerlidir. Bitki üretimini, ürün desenini ve verimlilik düzeyini etkileyecek düzeyde artan sıcaklıklar ve aşırı yağışlar, bitkisel üretim dönemlerini değiştirip gıda güvenliğini tehdit etmeye hâlihazırda başlamış durumdadır.

Ülkemiz konumu itibarıyla dört mevsimin yaşanabildiği ve bu bakımdan turizm sektöründe dünya ile yarışan düzeyde tesisleriyle oldukça gelişmiş bir ülke olsa da değişen iklim koşulları ve aşırı hava olayları nedeniyle bu sektörün de zarar görmesi kaçınılmazdır.

Orman yangınlarının sıklığında ki artışa bağlı olarak giderek daha fazla sayıda canlı ve cansız orman varlığımız zarar görme riski altında

kalmaktadır. Türkiye’de 21,9 milyon hektar orman alanı bulunmaktadır. Bu alan ülke topraklarının yaklaşık %27,6 lık kısmına karşılık gelmektedir. Yılda 38,7 milyon ton oksijen üreten ormanlarımızı tehdit eden etmenlerin başında dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi orman yangınları gelmektedir. Orman Genel Müdürlüğü 2014 yılı kayıtlarına göre 2009-2013 yılları arasında 1 milyon ha’nın üzerinde bir alanda yaklaşık 9,7 milyon m³ ağaç serveti kar, rüzgâr, heyelan, sel ve kuraklık nedeniyle zarar görmüştür. İklimin değişmesi, sıcaklıkların artması ve yağışların azalması ile birlikte orman yangınlarının sıklığı, süresi ve şiddetinde de artışlar beklenmektedir. Ayrıca günümüzde Türkiye ormanlarının %60’ı kadar olan yangına çok hassas bölgelerin alanı genişleyecektir.

Yukarıda belirtilen sektörlerde çalışan kişilerin geçim kaynaklarının zarar görmesi; özellikle kırdan kente göç olgusunu ivmelendirirken, kentsel alanlarda yeni gelen nüfus nedeniyle altyapıya olacak yüklenmede ve doğal kaynak tüketiminde bir artış ortaya çıkartacak ve bir döngü içerisinde olumsuz etkileri arttıracak ve fazlalaşacaktır. Sıcak hava dalgaları, sıcak günlerin sıklığındaki artışlar insan sağlığını etkileyerek, aşırı iklim olaylarına bağlı hastalıklarda ve ölümlerde artışlar meydana getirecektir.

Bu etkilerin mümkün olan en düşük seviyeye indirilmesi doğrultusunda Türkiye’de iklim değişikliğine uyum çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Unutulmamalıdır ki iklim değişikliği aynı zamanda bir kalkınma sorunudur. Bu nedenle, ekonomik, sosyal

ve çevresel etkileri ve riskleri en aza indirmek için iklim değişikliğine uyum sağlamak gerekmektedir. Uyum, toplumların kendilerini belirsiz bir gelecekle daha iyi mücadele etmelerini sağlayan bir süreçtir. Uyum, toplumları değişen bir iklime hazırlamaya yönelik çok çeşitli faaliyetleri ve politikaları kapsamaktadır.

Türkiye’de iklim değişikliğinin yaratacağı etkilerin gelecekte ciddi bir tehdit oluşturacağı görülmekle birlikte, iyi planlandığında bu etkiler ile başa çıkabilmek ve yönetebilmek için, azaltım ve uyum sağlamaya yönelik çabalar, iklim değişikliğine karşı hassasiyeti azaltmada son derece önemli bir rol oynayacaktır. Ancak burada unutulmaması gereken husus iklim değişikliğine sebep olan emisyonlar azaltılsa ya da sonlandırılrsa bile atmosferde kalan sera

gazlarının, iklim olaylarını değiştirmeye devam edecek olmasıdır.

Bu bakımdan iklim değişikliğinin Türkiye'deki etkilerine uyum sağlanması amacıyla taşkın yönetim planları hazırlanmakta, gözlem ve erken uyarı sistemleri geliştirilmektedir. Ağaçlandırma ve erozyon kontrolü çalışmaları sürdürülmekte ve havzalarda sektörel uyum planlaması yapılmaktadır. Yine bu kapsamda Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanmış ve 2011 yılında uygulamaya konulmuştur. 2023 yılına kadar uygulanacak olan Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, beş öncelikli alana odaklanmaktadır. Bunlar su kaynakları yönetimi, tarım sektörü ve gıda güvencesi, ekosistem hizmetleri, biyolojik çeşitlilik ve ormancılık, doğal afet risk yönetimi ve insan sağlığıdır.

Önümüzdeki dönemde iklim değişikliğine uyum konusundaki çabaların ve çalışmaların daha da yoğunlaştırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda ilk olarak, söz konusu Eylem Planı, bilimsel çalışmalar ile en güncel veri ve bilgiler doğrultusunda güncellenecektir. Bu amaçla ulusal ölçekli oldukça geniş kapsamlı bir proje tasarlanmıştır. Bu yılın sonunda uygulamaya geçirilmesi amaçlanan bu proje kapsamında; Türkiye genelinde iklim değişikliğinin etkilerini ve bu etkilere karşı sektörlerin etkilenebilirlik düzeyinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Proje kapsamında iklim değişikliğine uyum sağlamanın maliyeti hesaplanacaktır. Bunu yaparken iklim değişikliğine uyum sağlayamamanın maliyetinin de hesaplanması önemlidir. Sektörel finansman ve yatırım ihtiyacı da bu kapsamda hesaplanabilecektir.

Bu çalışmaları yaparken temel hedefimiz, sektörler bazında ülkemizin iklim değişikliğine uyum önceliklerini ve politikalarını belirlemektir. Böylece Avrupa Birliği normlarında, kapsamlı ve bütüncül bir Eylem Planı hazırlanabilecektir. İklim

Değişikliğinin etkilerinin şehirlerimizde farklı biçimlerde iyiden iyiye hissedildiği bir ortamda Türkiye'nin uyum kapasitesini geliştirecek bu tip çalışmaların ivedilikle hayata geçirilmesi elzem bir husustur.

Özellikle kentleşme ve risk yönetimi bazında gerekli tedbirlerin bilimsel bir temelde alınması lazımdır. Geline nokta iklim değişikliğine uyum ve sera gazı azaltımı çalışmalarında şehirlerin kilit rolü anlaşılmış durumdadır.

Kentler, iklim değişikliğine neden olan ve sera gazı ortaya çıkartan faaliyetlerin kaynağı olduğu kadar sorunun çözümünün de önemli bir parçasıdır. Bunun için de yerel yönetimlere ciddi görevler düşmektedir. Özellikle kentlerin karbon ayak izinin hesaplanması, kent planlaması çalışmaları yapılırken bunun iklim değişikliğini hesaba katan bir biçimde bütüncül bir yaklaşımla gerçekleştirilmesi, atık miktarının minimize edilmesi ve geri dönüşümün sağlanması yerel yönetimlere düşen temel görevlerdir. Özellikle zengin bir coğrafyaya ve yeraltı ve yerüstü zenginliğine sahip bir konumda olan ülkemizde farklı yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanıma sunulması ve var olan yenilenebilir enerji potansiyelinin açığa çıkartılması önemlidir.

Sadece yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması değil, fosil yakıt kullanımını da minimize edecek çözümlerin geliştirilmesi gereklidir. Bu kapsamda yerel yönetimlerce özellikle planlama aşamasında kent bütününde bisiklet yol ağı ve park alanları oluşturulması önemli katkı sağlayacaktır. Aynı zamanda kentlerde kullanılan araçların alternatif yakıt kullanan araçlarla dönüştürülmesi sürecinde ve toplu taşımanın kullanılması bazında teşvik edici uygulamalar ve imkânlar geliştirilmelidir.

Bu tip çalışmaların başarısında sadece imkânların oluşturulması değil,

ciddi bir biçimde yaşam stili değişikliğinin de sağlanabilmesi gereklidir. Özellikle iklim değişikliğinin ciddiyetini anlamış ve bunu muhatap olduğu kentliye doğru bir biçimde aktarabilen bir teknik ve idari kapasitenin oluşturulması, iklim değişikliğine ilişkin gerçekleştirilecek çalışmaların başarısı için kritik bir husustur. Bununla birlikte halkın bilinçlendirilmesi yanında süreçlere katılımlarının sağlanması için gerekli ve yeterli imkânların yaratılması da önemli bir diğer konudur.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bu kapsamda çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Özellikle eğitimcilerin ve öğrencilerin bu konudaki bilinçlerinin geliştirilmesi gelecek kuşakların iklim değişikliği sorununun önemini bilen bir biçimde geleceğe doğru tüketim kalıplarının ve yaşam biçimlerinin yeniden şekillendirilmesi elzemdir. Bakanlığımızca bu kapsamda iklim kampları farklı illerimizde gerçekleştirilmektedir ve farklı eğitim seviyesindeki öğrencilerimize ve onların öğretmenlerine iklim değişikliği sorunu ve bireysel olarak sürece yapabilecekleri katkılar aktarılmaktadır. Halihazırda 18 ilde (Antalya, Çorum, Denizli, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya, Manisa, Mersin, Niğde, Rize, Şanlıurfa, Kayseri, Sivas, Van, Kastamonu), toplam 216 okulda iklim değişikliği eğitim programları düzenlenmiş durumdadır.

Farkındalık ve kapasite geliştirme çalışmaları bazında hâlihazırda yürütülen proje kapsamında 15 ilde (Konya, Bursa, Sakarya, Antalya, Trabzon, Samsun, Kocaeli, İstanbul, Hatay, Adana, Lefkoşa, Ankara, Erzurum, Şanlıurfa, Gaziantep), belediyeler ve yerel ölçekte kamu kurumları ile özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının iklim değişikliği ile mücadele kapasitesinin ve farkındalık düzeyinin geliştirilmesi amacıyla seminerler, eğitimler, toplantılar,

yarışmalar vb. etkinlikler düzenlenmektedir.

Bu çalışmalar kapsamında ülke olarak Avrupa Birliği fonlarından yararlandığımız projeler de hayata geçirilmektedir. 2017 yılında uygulamaya geçirilen “Türkiye’de İklim Değişikliği Konusunda Kamu Bilincinin Artırılması ve Paydaş Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi” ile belediyeler, çevre ve iklim değişikliği alanlarında çalışan sivil toplum ve özel sektör kuruluşları ile genel kamuoyunun bilgi ve farkındalık düzeyinin artırılması planlanmaktadır.

Proje kapsamında yer alan “Hibe Bileşeni” aracılığıyla söz konusu hibeden yararlanmak isteyen belediyeler, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin iklim değişikliği konusunda geliştirdiği projeler değerlendirilmiş olup hibe almaya hak kazanan 38 başvuru sahibinin projeleri uygulama aşamasına gelmiştir. Hibe uygulamalarına önümüzdeki

dönemde uygulanacak olan projelerde de devam edilecektir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın da geçtiğimiz günlerde gerçekleştirilen G20 toplantısında iklim değişikliği ile ilgili olarak ifade ettikleri gibi; ülkemizin yürütmekte olduğu müzakerelerde ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kapasiteler prensibi içerisinde ülkemizin özel koşulları doğrultusunda ve iklim değişikliğine uyum kapasitesinin artırılması bazında finansman kaynaklarından yararlanılmasına ek olarak teknoloji ve kapasite geliştirme desteklerinin sağlanmasını Paris Anlaşmasının Meclise getirilmesi için ön koşul olarak ortaya koymasının temel sebebi de budur. Bu sayede kapasite artışı gerçekleştirilebileceği gibi, ülkemiz bu alandaki son teknolojiden faydalanabilecek ve en önemlisi de bütün bunları gerçekleştirebilmek için yeterli maddi imkânlara da sahip olabilecektir.

Türkiye Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Sekreteriyasına sunduğu Ulusal Katkısı ile sera gazı emisyonlarını 2030 yılına kadar % 21’e varan oranda artıştan azaltmayı taahhüt etmiştir. Bu rakam, 2030 yılına kadar Türkiye’nin enerji üretimi, sanayi, tarım, atık, binalar, ulaştırma ve ormancılık sektörlerinde gerçekleştirmeyi hedeflediği politikaların emisyon azaltım etkisini ortaya koymaktadır.

Ulusal katkımıza göre 2030 yılında 246 milyon ton; 2012-2030 arasında ise toplam 1 milyar 920 milyon ton sera gazı emisyonu önlenmiş olacaktır. Ayrıca, 2030 yılı itibarı ile kişi başı emisyon değerimiz, 13,3 tondan 10,5 ton değerine düşecektir.

Ülkemizin iklim değişikliğine uyum kapasitesinin geliştirilmesine yönelik yukarıda ifade edilen çalışmalar yanında bu çalışmaların hayata geçirilmesini kolaylaştıracak yasal

zemin de bir taraftan hazırlanmaktadır. Yaşanan deprem felaketleri nedeniyle yeni ve üzücü bir olay daha yaşanmadan önce gerekli tedbirlerin alınabilmesi doğrultusunda ülkemiz mevzuatına kazandırılan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun 2012 yılında yürürlüğe girmiştir.

Gelinen noktada söz konusu kanun sadece deprem amaçlı değil, kentlerde iklim değişikliğine duyarlı yapım ve planlama çalışmaları bazında da önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu kanun kapsamında dönüşümü gerçekleştirilen binalarda enerji etkinliğinin sağlanması, su tasarrufunu mümkün kılacak çözümlerin geliştirilmesi, atık yönetiminin gerçekleştirilmesi ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması söz konusu olduğunda sera gazı emisyonlarının azaltılması da kendiliğinden mümkün olabilecektir.

Bu sayede oluşturacağımız şehirler, sadece afetlere dayanıklı şehirler olmayacak, aynı zamanda çevrenin korunduğu, planlı ve sağlıklı bir altyapı ile ekonomik kalkınmanın sağlandığı ve bunlarla birlikte vatandaşların yaşam kalitesinin yükseltildiği şehirler olacaktır.

Gerçekleştirilen bütün bu çalışmalar ile iklim değişikliği tehdidi, vatandaşlarımızın yaşam kalitesini daha üst seviyelere taşıyacak imkânların geliştirilmesine ön ayak olması bakımından bir fırsata dönüşmüş olacaktır. Unutulmaması gereken husus çevre ve doğal kaynaklar üzerindeki baskıyı en az düzeye indirecek koşulların sağlanmasının günümüzde artık bir gereklilik olduğudur. Soruna acil bir biçimde en düşük karbon emisyonu ortaya çıkartacak, yeni ve sürdürülebilir çözümlerin geliştirilmesi lazımdır.

Özellikle iklim değişikliği konusunda Paris İklim Anlaşmasının ortaya konulduğu bu süreçte, düşük karbonlu rekabet gücünü mümkün kılacak olan bütün sektörel yaklaşımlar, ül-

kelerin kalkınmalarında önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemiz bazında konuya bakıldığında burada üzerinde önemle durulması gereken husus, Türkiye'nin gelişmekte olan bir ülke olduğudur. Bu kapsamda ekonomik gelişmesini sağlamasına yönelik olarak faaliyetler gerçekleştirmesi kaçınılmazdır. Ancak bunu gerçekleştirirken iklim değişikliğinin farkında olunması ve bunun bir tehdit olmasının yanı sıra ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel bazda ciddi fırsatlar sunan bir konu olduğunun da farkında olunması gereklidir.

Sürdürülebilir ve düşük karbonlu kalkınma ilkeleri çerçevesinde konuya yaklaşmak elzemdir. Bu noktada önemli olan iklim değişikliğine ilişkin alacağımız önlemlerin, Türkiye'nin diğer sorunlarının çözümüne katkısını görebilmektir.

Bu önlemler sayesinde istihdamın artırılması, yoksulluğun azaltılması ve büyüme için önemli fırsatların oluşturulabileceği ortadadır. İklim değişikliğinde azaltım ve uyuma ilişkin yatırım ihtiyaçlarına yönelik olarak özel sektör kaynaklarının harekete geçirilmesi önemli bir diğer husustur.

Büyüyen bir ekonomiye sahip bir ülke olarak Türkiye'nin iklim değişikliği kapsamındaki ulusal vizyonu, iklim değişikliği politikalarını kalkınma politikalarıyla entegre etmiş, enerji verimliliğini yaygınlaştırmış, temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını arttırmış, iklim değişikliğiyle mücadeleye özel şartları çerçevesinde aktif katılım sağlayan ve yüksek yaşam kalitesiyle refahı tüm vatandaşlarına düşük karbon yoğunluğu ile sunabilen bir ülke olmaktadır.

Türkiye de bu doğrultuda uluslararası çalışmaları yakından takip etmeli, iklim değişikliğine ilişkin küresel eğilimlerin gerisinde kalmamalıdır.

Kullandığımız teknolojiyi, ekonomik faaliyetlerimizi, kullandığımız enerjide yenilenebilir enerjinin miktarını, kentlerimizi, yatırımlarımızı, ekonomik sektörlerimiz bazında uyum ve azaltım kapasitemizi iklim değişikliği sorununun gerçeklerine göre ayarlamaz ve düzenlemezsek, insanımızda bu konuda farkındalık oluşturamazsak sorunun boyutları daha da ağırlaşacak ve baş etmemizin daha zor olacağı bir mertebeye taşınacaktır.

Ulusal ve uluslararası alanda Başmüzakereci olarak başkanlığında gerçekleştirilen müzakerelerin ve ülkemizin kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin, üniversitelerinin katkılarıyla gerçekleştirilen çalışmaların temel amacı iklim değişikliği probleminin ilişkin söz konusu somut cevapları ve çözümleri üretebilmektir.

Ülkemizde gerçekleştirilen faaliyetlerin daha düşük karbonlu ve sürdürülebilir hale getirilmesi amacıyla üzerimize düşen sorumluluğun bilinci içerisinde çalışmalarımızı yürütmekte, politikalar tespit etmekte ve geleceğe yönelik projeler geliştirmeye devam edeceğiz. Bütün bunları gerçekleştirirken ülke olarak Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Paris Anlaşması ve 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi gereklilikleri çerçevesinde çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Dünyanın ortalama sıcaklığının 2 Santigrat dereceden çok artmasının önlenmesinin hedeflendiği ve sera gazı emisyonlarının azaltılması için küresel çapta çok güçlü çabalara ihtiyaç olduğu bir dönemde, sürdürülebilir çözümlerin katkısı ve gerekliliği ortadadır. Bütün devletler için olduğu kadar ülkemiz için de karbonsuz bir dünyaya nasıl bir uyum sağlayacağı hususu ülkelerin gelecekteki ekonomik rekabet edebilirliğini ve vatandaşları için oluşturacağı refahı belirleyecektir. Bu aynı zamanda gelecek kuşaklara karşı da sorumluluğumuzdur.

YAPI RUHSATI													
Ruhsat veren kurum Ruhsat verilen yapının adresi Sokak : _____ Belediye : _____ Mahalle : _____ Meydan, bulvar, cadde, sokak, küme adı : _____ Cadde/Sokak tanımlı kodu : _____ Site adı : _____			1. Ruhsatın verilmiş amacı ☐ 1.Yeni yapı ☐ 10.Restorasyon ☐ 2.Yenileme ☐ 11.Güçlendirme ☐ 3.Yeniden ☐ 12.Kullanım değişikliği ☐ 4.Ek bina ☐ 13.Fosforik ☐ 5.Kat izası ☐ 14.Mekanik tesisat ☐ 6.İlave ☐ 15.Elektrik tesisatı ☐ 7.Gecici ☐ 16.İsm değiştirilme ☐ 8.Tadilat ☐ 17.İnatlar duvarı ☐ 9.Dolgu ☐ 18.Bahçe duvarı ☐ 19.			9. Ruhsatın onay tarihi _____/_____/20____		10. Ruhsat no. _____		11. İlk ruhsat tarihi _____/_____/____		12. İlk ruhsat no. _____	
İlçe : _____ Köy : _____ Mahalle tanımlı kodu : _____ Dış kapı no. : _____ Mavi kod : _____			13. İmar planı onay tarihi _____/_____/____			14. İmar durumu tarihi _____/_____/____		15. İmar durumu no. _____		16. Zemin etüdü onay tarihi _____/_____/____			
3. Parşel no 4. Aca no 5. Parşel no 6. Blok no 7. Başlımsız bölüm no			17. Parşelasyon planı onay tarihi _____/_____/____			18. Parşelin kullanma amacı _____		19. Parşelin alan (m²) _____		20. Tapu tescil belgesi veren kurum _____			
8. Pafta no 9. Aca no 10. Parşel no 11. Blok no 12. Başlımsız bölüm no			21. Tapu tescil belgesi tarihi _____/_____/____			22. Tapu tescil belgesi no. _____		23. ÇED raporu onay tarihi _____/_____/____		24. Planlanan inşaat başlangıç tarihi _____/_____/____			
13. Pafta no 14. Aca no 15. Parşel no 16. Blok no 17. Başlımsız bölüm no			25. Planlanan inşaat bitirme tarihi _____/_____/____			26. Ruhsatın geçerlilik tarihi _____/_____/____		27. ÇED raporu onay tarihi _____/_____/____		28. Planlanan inşaat başlangıç tarihi _____/_____/____			
Yapı Sahibinin 29. Adı soyadı, unvanı, TC kimlik no _____ 30. Adres _____ 31. İmza _____			Yapı Müteahhidinin 32. Adı soyadı, unvanı, TC kimlik no _____ 33. Oda sicil no _____ 34. Vergi kimlik no. _____ 35. Bağımlı olduğu vergi dairesi adı _____ 36. Oda sicil durum belge no _____ 37. Sigorta sicil no. _____ 38. Sözleşme tarihi _____ 39. Sözleşme no. _____ 40. Yapı müteahhidi yetki belge no. _____ 41. Adres _____ 42. İmza _____			Şantiye Şefinin 43. Adı soyadı, unvanı _____ 44. TC kimlik no. _____ 45. Oda sicil durum belge no _____ 46. Sigorta sicil no. _____ 47. Sözleşme tarihi _____ 48. Sözleşme no. _____ 49. Adres _____ 50. İmza _____							
Form Düzenlenen Kısımla İlgili Özellikler 51. Benzer yapı sayı _____ 52. Yapıda kullanılan malzeme _____ 53. Yapıda kullanılan malzeme _____			Yapı ile İlgili Özellikler 54. Benzer yapı sayı _____ 55. Yapıda kullanılan malzeme _____ 56. Yapıda kullanılan malzeme _____ 57. Yapıda kullanılan malzeme _____ 58. Yapıda kullanılan malzeme _____			59. Yapıda kullanılan malzeme _____ 60. Yapıda kullanılan malzeme _____ 61. Yapıda kullanılan malzeme _____ 62. Yapıda kullanılan malzeme _____			63. Yapıda kullanılan malzeme _____ 64. Yapıda kullanılan malzeme _____ 65. Yapıda kullanılan malzeme _____ 66. Yapıda kullanılan malzeme _____				

Yapı Ruhsatını Kim(ler) İmzalama(ma)lı?

Hayrettin GÜNGÖR*

3194 sayılı İmar Kanununun 21’inci maddesine göre kanundaki istisnalar hariç yapılacak yapılar ile ruhsatlı yapılarda herhangi bir değişiklik yapılması ilgili idaresinden (belediye ve il özel idaresi) “yapı ruhsatı” alınması halinde mümkündür.

5393 sayılı Belediye Kanununun 14'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında belediye hizmetlerinin, vatandaşlara en yakın yerlerde ve “en uygun yöntemlerle” sunulacağı belirtilmektedir. 31 Temmuz 2009 gün ve 27305 sayılı Resmi Gazete’de “Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik” yayımlanmış, 3'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasında “Kamu hizmetlerinin, başvuru yapılan ilk kademedен sunulması ve sonuçlandırılması, başvuru mercii

ile karar/onay mercii arasında birden fazla kademe oluşturulmaması esastır” genel ilkesi belirtilmiş, diğer maddeleri ve eklerinde ise bürokrasiyi azaltmak için uyulması gereken kurallar açıklanmıştır.

Uygulamada yapı ruhsatı üzerindeki imza sayısının fazla olmasının ruhsat süreçlerini ve dolayısıyla bürokrasiyi artırdığı ve bu durumun vatandaşın kamu hizmetlerinden yararlanma süresini olumsuz etkilediği, dolayısıyla ruhsat sahiplerin mağdur olmasına, diğer taraftan da inşaat sektöründe faaliyet gösteren veya çalışan kişiler için zaman kaybına neden olduğu yakınmaları dile getirilmektedir.

Bu makalede “yapı ruhsatı” üzerinde bulunan belediye, yapı sahibi, yapı müteahhidi, şantiye şefi, pro-

je müellifleri, yapı denetim firması ve vizelerden oluşan yaklaşık yirmi (20)'ye yakın imzanın gerekli olup olmadığı hususu ele alınmıştır.

Yapı ruhsatı süreçlerinde belediye ve il özel idaresi arasında bir farklılık olmadığından ve yapı ruhsatının önemli bir kısmının belediyeler tarafından verildiği dikkate alınarak yazıda idare yerine “belediye” ismi kullanılacaktır.

Yapı Ruhsatı ve Bölümleri

Yapı ruhsatı; kuruluş ve kişilerin mülkiyeti kendilerine ait arsa, arazi ve parsellerde imar planı ve yönetmeliklere uygun olarak sundukları projenin kabulünü ve bu projeye göre yapılacak yapıya belediye tarafından verilen inşaat iznini gösteren resmi belgedir.

* TBB / Genel Sekreter

Tablo 1- Yapı ruhsatının bölümleri ve imzalar.

Bölümler	İmzalayan	Sayısı
1- Belediye	Düzenleyen	1
	Kontrol Eden	1
	Onaylayan	1
2- Yapı Sahibi	Yapı Sahibi/ Vekili	1
3- Yapı Müteahhidi	Yapı Müteahhidi	1
4- Şantiye Şefi	Şantiye Şefi	1
5- Proje Müellifleri	Mimar	1
	İnşaat Mühendisi	1
	Makine Mühendisi	1
	Elektrik Mühendisi	1
6- Yapı Denetim	Mimar	1
	İnşaat Mühendisi	1
	Makine Mühendisi	1
	Elektrik Mühendisi	1
	Firma	1
7- Vizeler	Yapı Denetim	1
	Teknik Eleman (Müteahhit)	1
	Kontrol Eden (Belediye)	1
	Onaylayan (Belediye)	1
7 Bölüm	19 Kişi	19 İmza

Tabloda da görüleceği üzere 7 bölümden oluşan yapı ruhsatı en az 19 kişi tarafından imzalanmaktadır. Yapı ruhsatını vermeye yetkili idare belediye olmasına rağmen ruhsat üzerinde bulunan imzaların yarıdan fazlasının diğer kişiler tarafından atıldığı görülmektedir.

Şimdi yapı ruhsatında yer alan her bölümün ve atılan imzaların gerekli olup olmadığını mevzuat yönünden açıklamaya çalışalım.

1- Belediye: 3194 sayılı Kanunun 21'inci maddesinin birinci fıkrasına göre "yapı ruhsatı" belediyesi tarafından verilmekte ve ruhsatın muhatabı (alan) ise yapı sahibi veya vekili olmaktadır.

Yapı ruhsatı standart formuna bakıldığında belediye adına düzenleyen, kontrol eden ve onaylayan olmak üzere üç (3) imza yeri bulunduğu ve uygulamada bu üç (3) imzanın da atıldığı görülmektedir.

5393 sayılı Kanunun 15, 34 ve 38'inci maddelerine göre belediyeye verilen görev ve yetkiler "meclis", "encümen" ve "başkan" tarafından kullanılmaktadır. Belediye meclisi ve encümeninin görev ve yetkileri arasında yapı ruhsatı vermek bulunmamaktadır.

5393 sayılı Kanunun 38'nci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinin yönlendirmesiyle belediye adına yapı ruhsatı

vermek ve imzalamak yetkisinin belediye başkanına ait olduğu görülmekte ve Kanunun 42'nci maddesinin birinci fıkrasına göre de belediye başkanı, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilmektedir.

Belediyesi tarafından düzenlenen yapı ruhsatının başkan veya yetki verdiği kişi tarafından imzalanması (1 imza) yasal olarak yeterlidir. Resmi bir belge olan yapı ruhsatına belediyesi adına birden çok imza atılması ruhsatın hukuki niteliğinde bir değişiklik yaratmayacaktır.

Yapı ruhsatının belediye adına bir kişi tarafından imzalanması, bütün ruhsat süreçlerinin bir kişi tarafından yürütüldüğü ve gerekli kontrolün yapılmadığı anlamına gelmemektedir. Yapı sahibi ruhsat almak için gerekli belgeleri idareye verdikten sonra birimde görevli personel dosya üzerinde gerekli incelemeleri yapmak, ruhsat formunu düzenlemek ve imza yetkisi olan kişiye sunmak zorundadır.

Yapı ruhsatının düzenleyen ve kontrol eden bölümleri belediyenin iç işleyişi ile ilgili süreçleri olup, ruhsat üzerine imza atılmasıyla bir ilişkisi yoktur. Belediyede yapı ruhsatını düzenleyen ve kontrol eden kişilerin ruhsatın asıl nüshası yerine belediyede kalan nüshasında kendilerine ayrılacak yere paraf/imza atmaları yeterli olacaktır.

2- Yapı sahibi: 3194 sayılı Kanunun 22'nci maddesinde yapı ruhsatının dilekçeyle müracaat üzerine yapı sahiplerine veya kanuni vekillerine verileceği belirtilmektedir. Yapı sahibi yapı ruhsatını veren değil, alan kişidir.

Yapı ruhsatı yapı sahibine verildiğine göre, ruhsat üzerinde arsa, arazi ve parsel ile yapı sahibine ait bilgilerin yer alması "ruhsatın hangi taşınmaza ve kime verildiği" açısından zorunlu bilgilerdir. Yapıya ve yapı sahibine ait bilgilerin yer alması bu bölümün yapı sahibi tarafından imzalanmasını gerektirmez.

Aynı zamanda idari bir işlem olan yapı ruhsatı tanzimi tek taraflı bir irade beyanıdır. Yapı ruhsatı üzerine ayrıca yapı sahibi tarafından da imza atılması verilen ruhsatın niteliğini değiştirmez. Yapı sahibi zaten yapı ruhsatı alma iradesini imzalı dilekçeyle belediyesine beyan etmektedir.

Diğer taraftan imar mevzuatında yapı sahibinin yapı ruhsatına imza atacağına dair bir hüküm de bulunmamaktadır. Bu konuda yapılacak işlem en fazla ruhsatı teslim alana evrakın imzalatılması olabilir.

Yapı sahibinin imzası yapı ruhsatının esaslı unsurlarından biri olmadığına göre, ruhsatı imzalamasına gerek bulunmamaktadır.

3- Yapı müteahhidi: 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 1'inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi yapı müteahhidini; yapım işini, yapı sahibine karşı taahhüt eden veya ticarî amaçla ya da kendisi için şahsî finans kaynaklarını kullanarak üstlenen, ilgili meslek odasına kayıtlı, gerçek ve tüzel kişi olarak; Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları İle Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmeliğin¹ 5'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasında yapı müteahhidi, yapım işinin ruhsata ve ruhsat eki etüt ve projelere uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan inşaat ve iş organizasyonunu sağlamak, mevzuatın öngördüğü her türlü tedbiri almak, uygulamak ve uygulatmaktan sorumlu kişi olarak tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere yapı müteahhidi ne yapı ruhsatını veren ne de alan kişidir. Yapı müteahhidi, yapıyı ruhsat ve eki projelere uygun olarak gerçekleştirmek üzere yapı sahibine karşı sorumlu olan kişidir. Yapı sahibi ve yapı müteahhidi arasında bu sorumluluklarını gösteren bir sözleşme yapılarak gerekli imzalar atılmakta ve sözleşmenin bir sureti de zaten belediyesine verilmektedir.

Yapı müteahhidinin yapı ruhsatını imzalaması, yapı sahibiyle aralarında yapmış oldukları sözleşmeden ve imar mevzuatından kaynaklanan sorumluluklarını ne artıracaktır ne de azaltacaktır.

Diğer taraftan 3194 sayılı Kanunun 29'uncu maddesi yapı ruhsatının geçerlilik süresini, ruhsat alındıktan sonra iki yıl içinde inşaatla başlama ve başladıktan sonra da beş yıl içinde bitirilmesiyle sınırlandırmıştır. Mademki yapı sahibinin ruhsat aldıktan sonra yasal olarak iki yıllık inşaatla başlama süresi var, o halde yapı sahibinin yapı ruhsatı alma aşamasında bir müteahhitte anlaşma ve sözleşme yapma zorunluluğu da olmamalıdır. Yapı sahibi ruhsat

aldıktan sonra iki yıllık inşaatla başlama süresi içinde olmak kaydıyla herhangi bir zamanda bir müteahhitte anlaşma yaparak işe başlayabilmelidir.

Yapı müteahhidinin ruhsatı veren bir kurum ve kişi veya ruhsatı alan (muhatap) kişi olmaması nedeniyle yapı ruhsatına imza atmasının da hiçbir hukuki gerekliliği bulunmamaktadır. Gerek duyulması halinde yapı müteahhidinin ruhsatta sadece kimlik bilgilerinin yer alması yeterlidir.

Ayrıca müteahhitte sözleşme yapma zorunluluğu, yapı ruhsatı alma yerine inşaatla başlamak için zorunlu olmalıdır. Diğer bir ifade ile müteahhit sözleşmesi ruhsatın değil, inşaatla başlamanın ön şartı kabul edilmelidir.

4- Şantiye şefi: Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 3'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (i) bendi şantiye şefini, konusuna ve niteliğine göre yapım işlerini yapı müteahhidi adına yöneterek uygulayan, mühendis veya mimar diplomasına sahip teknik personel olarak tanımlamıştır.

Şantiye şefi, yapı ruhsatı alınıp inşaatla başladıktan sonra yapım işlerini müteahhit adına yöneterek uygulayan teknik personeldir. Dolayısı ile şantiye şefinin yapı ruhsatına imza atmasına gerek bulunmamaktadır.

5- Proje müellifi: 3194 sayılı Kanunun 22'nci maddesine göre yapı ruhsatı başvurusunda yapıya ait mimari, statik, elektrik ve tesisatı içeren projelerin de sunulması zorunludur. Esasen yapı ruhsatı, imar planı ve mevzuatına göre verilen imar hakkının kullanımını içeren ve sunulan projeye verilen izin belgesidir.

Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 3'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının (ı) bendi proje müellifi; mimarlık, mühendislik tasarım hizmetlerini iştigal konusu olarak

seçmiş, yapının etüt ve projelerini hazırlayan gerçek ve tüzel kişi olarak tanımlanmış, 5'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasının (c) bendine göre ise projelerin ilgili idarece onaylanmasından sonra, yapı ruhsatının yapı denetim kuruluşu ile ilgili bölümünün, kuruluşu temsilen, ortakları veya kuruluşça yetkili kılınmış inşaat mühendisi, makine mühendisi, elektrik mühendisi veya mimar olan personeli tarafından imzalanmasının sağlanacağı belirtilmektedir.

Proje müelliflerinin de sorumlulukları imar mevzuatından kaynaklanmakta ve yapı sahibi ile aralarındaki sözleşme ile başlamaktadır. Proje müelliflerinin yapı ruhsatına imza atması sorumluluklarının derecesini etkilememektedir. Önemli olan yapıya ait proje ve müelliflerinin imza ve taahhütlerini içeren belgelerin dosyasında yer almasıdır.

Yapı ruhsatının ilgili bölümünde proje müelliflerinin imzalarının değil, sadece proje ve müelliflere ait bilgilerin yer alması yeterlidir. Diğer taraftan belediyesi tarafından verilen yapı ruhsatının proje müellifleri tarafından da imzalanmaması ruhsatın niteliğini değiştirmeyecektir.

6- Yapı denetim kuruluşu: 4708 sayılı Kanunun 1'inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi yapı denetim kuruluşunu, Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile münhasıran yapı denetimi görevini yapan, ortaklarının tamamı mimar ve mühendislerden oluşan tüzel kişi olarak tanımlanmış, 2'nci maddesinin birinci fıkrasında yapı denetim hizmetinin; yapı denetim kuruluşu ile yapı sahibi veya vekili arasında akdedilen hizmet sözleşmesi hükümlerine göre yürütüleceği belirtildikten sonra yapı denetim kuruluşlarının ve görevleri sayılmıştır.

4708 sayılı Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre yapı denetim kuruluşunun yapı denetimini üstlendiğine dair

1) 16 Aralık 2010 tarih ve 27787 sayılı Resmi Gazete.

ilgili idareye taahhütname vermek, yapı ruhsatının ilgili bölümünü imzalamak, bu yapıya ilişkin bilgileri yapı ruhsatı düzenleme tarihinden itibaren yedi gün içinde Bakanlığa bildirmek görev ve sorumluluğu da bulunmaktadır. Yine Kanunun 3'üncü maddesine göre, yapı denetim kuruluşları imar mevzuatı uyarınca öngörülen fennî mesuliyeti ilgili idareye karşı üstlenmektedir.

Yapı denetim kuruluşu da ruhsatı veren veya alan bir kurum ve kişi değildir. Yapının ruhsat ve ekleri ile mevzuatına uygun yapılıp yapılmadığını denetleyen bir kuruluştur. Yapı denetim kuruluşunun sorumluluğu, yapı sahibi ile aralarında yaptıkları sözleşme ve yapı denetimini üstlendiğine dair ilgili idareye taahhütname vermekle başlamaktadır.

Dolayısıyla yapı denetim kuruluşlarının yapı ruhsatına ayrıca imza atması 4708 sayılı Kanundan kaynaklanan sorumluluklarının niteliğini değiştirmeyecektir. Her ne kadar 4708 sayılı Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yapı denetim kuruluşlarının yapı ruhsatının ilgili bölümünü imzalayacağı belirtilmiş ise de, bunu yapı ruhsatında yapı denetime ait bir bölüm olması halinde imzalar şeklinde an-

lamak doğru olacaktır. Yapı ruhsatı formunda bu bölüm çıkarıldığında imza mecburiyeti de ortadan kalkmış olacaktır.

Yapı denetim kuruluşu da yapı müteahhidi gibi yapı ruhsatı alma aşamasında sözleşme yapılması ve ruhsat eklerine bağlanması zorunlu olan bir işlem değildir. Bunlar ruhsat alındıktan sonra inşaatla başlamanın ön şartıdır.

Yapı ruhsatı formundan yapı denetim kuruluşunun imzasının bulunduğu bölümün çıkarılması ruhsat süreçlerinin hızlandırılmasına ve vatandaş memnuniyetine olumlu katkı sağlayacaktır.

7- Vizeler: Yapı ruhsatında yer alan vizeler bölümü inşaatın başlamasından bitirilmesine kadar olan süreçlerdeki kontrol ve onayları göstermektedir. Bunlar zemin aplikasyon, temel, bodrum, subasman, kat, çatı, su yalıtım, ısı yalıtım, kanalizasyon, mekanik ve elektrik tesisat gibi süreçlerinden oluşmaktadır ve her bir aşama için yaklaşık üç (3) imza gerekebilmektedir.

Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 4'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrası, yapı ruhsatının vizeler bölümüne yapı denetim kuruluşunun

denetçilerinin imzaları alındıktan sonra ilgili bölümün idarece inceleneyeceği belirtilmektedir.

Vizeler bölümünde yer alan imzalar yapı ruhsatında yer alması gerekli olan imzalar olmadığı gibi, ruhsat verilmesi aşamasında da atılan imzalar değildir. Vizeler bölümü yapı ruhsatının uygulaması aşamasında diğer bir ifade ile inşaatın başlaması ve bitişine kadar olan süreçlerinde yapılan kontrolleri gösteren imzalar-
dır.

Yapı ruhsatının birden fazla nüsha olarak düzenlendiği dikkate alındığında, ruhsat verildikten sonra vize onay işlemlerinin ruhsat formu üzerinde yapılması ve imzalanmasının pratik bir yanı bulunmamaktadır.

Yapı ruhsatının vizeler bölümünde yer alan kontrol ve imzalar yerine, inşaatın her bir aşaması için "Yapı İzleme Tutağı" adıyla yeni bir standart form düzenlenmeli ve gerekli kontroller yapıldıktan sonra imzalanıp dosyasına koyulmalıdır. Özetle vizeler bölümü yapı ruhsatının bir bölümü olmamalıdır.

8- Ruhsata esas plan ve yönetmelik: Mevcut yapı ruhsatı standart formunda yapı ruhsatına esas imar planı onay tarihi ve parselasyon planı onay tarihinin idare tarafından işlenmesi gereken 14 ve 18'inci bölümler yer almakta ancak idareler tarafından bu alanların doldurulması ihmal edilmektedir. Bununla birlikte yapı ruhsatı standart formunda yapı ruhsatının verildiği tarihteki yönetmeliğin tarih ve sayısının yazılacağı bir bölüm bulunmamaktadır.

Yapı ruhsatının, kuruluş ve kişilerin mülkiyeti kendilerine ait arsa ve arazilerde imar planı ve yönetmeliklere uygun olarak yapacakları inşaat izni gösteren bir belge olduğu dikkate alındığında, ruhsatın dayanağı imar planı bilgileri ile imar yönetmeliklerinin isimlerinin yapı ruhsatında bir bölümde yer alması ve doldurulması olası hukuki itilafların çözümüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yapı Ruhsatı Standardını Belirleme Yetkisi

1960 yılında çıkarılan 132 sayılı Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş (TSE) Kanununun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi ile her türlü standartları hazırlamak veya hazırlatmak görevi TSE verilmiş ve 1'inci maddesinin dördüncü fıkrasında ise bu Standartların ihtiyari olduğu, ancak ilgili Bakanlığın onayı ile standartların zorunlu hale gelebileceği belirtilmiştir.

3194 sayılı Kanunun 21'inci maddesine göre verilen yapı ruhsatları formu ve standardı da 132 sayılı Kanun hükümleri gereği TSE tarafından belirlenmiş ve uygulanmaktadır.

2011 yılında çıkarılan 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ise planlı ve plansız alanlardaki projelendirme ve yapılaşmaya, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izinlerinin ulusal adres veri tabanına dayalı olarak düzenlenmesine ilişkin usul, esas ve standartları belirleme yetkisini Çevre ve Şehircilik Bakanlığına vermiştir.

Bu durumda hukuktaki "iki kanun arasında yetki çatışması olması halinde sonraki kanun hükümleri cari olur" ilkesi gereği yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi için usul, esas ve standartları belirleme yetkisinin 644 sayılı KHK'nin

12'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereği Çevre ve Şehircilik Bakanlığında olduğu konusunda tereddüt bulunmamaktadır.

Ancak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından henüz bir yapı ruhsatı formu belirlenmediğinden TSE tarafından belirlenen yapı ruhsatı standardı formu kullanılmaya devam edilmektedir.

Özetle yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesinin usul, esas ve standartları belirleme yetkisi TSE'de değil, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü) yetkisindedir.

Sonuç

Yapı ruhsatı, belediyesi tarafından yapı sahibine verilen resmi bir belgedir. Yapı ruhsatının belediye başkanı veya yetki verdiği kişi tarafından imzalanması hukuken yeterlidir. Zaten diğer kamu kuruluşları tarafından verilen ruhsat ve izinlerin birçoğu da (tapu senedi, ehliyet, diploma, nüfus cüzdanı gibi) idaresinde yetkili olan kişinin imzası ile verilmektedir.

Yapı ruhsatının yapı sahibi, yapı müteahhidi, yapı denetim kuruluşu, şantiye şefi, proje müellifi, vize edenler tarafından imzalanması, ruhsat sürecini uzatmakta, bürokrasiyi artırmakta, idare ve yapı sürecinde yer alanlar bakımından zaman kaybına neden olmaktadır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, yapı ruhsatı belgesinin usul, esas ve standartları belirleme yetkisi çerçevesinde yeni bir "Yapı Ruhsatı" formu oluşturmalı, ruhsatta yer alacak bilgileri yeniden düzenlemeli ve imza sayısını ruhsatı veren idarenin imzası ile sınırlandırarak bir (1) imzaya indirmelidir.

Yapı ruhsatlarında gereksiz imzaların kaldırılması kamu hizmetlerinin rasyonelleştirilmesini, yatırım ortamının iyileştirilmesini ve bürokrasinin azaltılmasını sağlayarak ekonomiye olumlu katkı yapacaktır.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği Neler Getiriyor?

Ayşe ÜNAL*

Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği 02/11/1985 yılında yürürlüğe girmiş ve 2016 yılı Aralık ayına kadar farklı tarihlerde değişikliğe uğramıştır. Zaman içerisinde yapılaşma ve yapı sistemlerindeki teknolojik gelişmeler ve çağdaş gereksinimler yönetmeliğin bütünüyle gözden geçirilmesini gerekli kılmıştır. Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği başlığı ile birlikte yeniden düzenlenerek Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği başlığı altında 03/07/2017 günlü Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Yönetmelik sürdürülebilir yaşamı temel alarak plan, fen ve sağlık kurallarına uygun yapı yapılmasına yönelik uygulama imar planı bulunan ve imar uygulaması tamamlanmış alanlardaki yapı ve yapılaşmaya yönelik projelendirme ve denetime ilişkin kuralları düzenlemektedir. 01/10/2017 tarihinde

tamamıyla yürürlüğe girecek olan yeni yönetmeliğin sadece Geçici 3'üncü maddesi yayınlandığı tarihten itibaren yürürlüktedir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde de belirtildiği üzere uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılaşmaya yönelik bölgenin özelliklerini de içeren ve yürürlükteki mevzuat kurallarına uyan yapılaşma kararlarının planda veya uygulama imar planının plan hükümlerinde tanımlanmış olması durumunda uygulama imar planındaki ifadeler geçerli olacaktır. Planda tanımlanmamış ya da açıkça yasaklanmamış ise Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği kuralları geçerli olacaktır. Türkiye'de yerleşme alanlarının hemen hemen tamamının uygulama imar planlarının mevcut olduğundan söz etmek yanlış olmayacaktır. Söz konusu planlarda mevzuatla çelişen,

hatta mevzuatın yasakladığı inşaat alanı artışlarını yapılabilir hale getiren plan veya plan hükümlerinin/notlarının bulunduğu, bu planlara göre yapılaşmaların tamamlandığı veya sürdürüldüğü bilinmektedir.

Bu nedenle mevcut planlarda Yönetmeliğe uygun düzeltme yapılmadığı sürece mevcut uygulama imar planları varlıklarını sürdürecektir. Yönetmeliğin uygulanması ancak Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak yeni uygulama imar planlarında mümkün olabilecektir. Mevcut uygulama imar planlarında hüküm bulunması halinde Yönetmeliğin bir hükmü kalmayacaktır.

Yönetmeliğin Genel Kuralları

Uygulamacılar arasında en çok tereddüt oluşturan hususlar kavram-

* Yüksek Şehir Plancısı

ların tanımları ile metin içerisinde kullanılmalarıdır. Yapı ve yapılaşmada sıklıkla kullanılan kavramların uygulamacılar arasında farklı yorumlara sebep olmaması için bu kavramlar yeni yönetmelikte¹ mümkün olduğunca tek tek ele alınarak tanımlanmaktadır. Tanımların uygulamacılar tarafından özenle incelenerek yapılacak uygulamalarla bütünleştirilmesi ve kararların verilmesi yönetmeliğin uygulanmasında birlik sağlayacağı gibi hak kayıplarının da önüne geçecektir.

Makalenin bundan sonraki bölümleri mevcut yönetmelikte yer almayan ancak yeni yönetmelikle 01/10/2017 tarihinde uygulamaya geçecek olan diğer yenilikler başlıklar altında verilmektedir.

Değiştirilemeyecek İlkeler Getirildi

Yeni yönetmeliğin; “Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar” başlıklı birinci, “Genel İlkeler” başlıklı ikinci, “Projeler ve Yapı İzin Belgeleri” başlıklı altıncı, “Denetime Dair Hükümler” başlıklı yedinci, “Yönetmeliğin Uygulanmasına İlişkin Esaslar” başlıklı sekizinci ve “Çeşitli ve Son Hükümler” başlıklı dokuzuncu bölümleri, geçici maddeleri ile “Parsel kullanım fonksiyonlarına göre yapılaşma koşulları” başlıklı 19’uncu ve “Taban alanı” başlıklı 20’nci maddelerinde yer alan hükümleri uygulama imar planlarıyla veya ilgili idarelerce çıkartılacak yönetmelikle değiştirilemeyecektir.

Büyükşehir ve İl Belediyeleri Kendi İmar Yönetmeliklerini Hazırlayabilecekler

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca onaylanmak suretiyle sadece Büyükşehir belediyeleri ve il belediyeleri kendi imar yönetmeliklerini hazırlayabileceklerdir. Diğer belediyeler ise uygulama imar planı olan alanlarda öncelikle plana ve hü-

kümlerine, Uygulama İmar Planlarında hüküm bulunmaması halinde Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğine uyacaklardır. Hazırlanan imar yönetmelikleri bakanlık tarafından onaylanarak yürürlüğe girene kadar Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğine göre iş ve işlemlerin sürdürülmesi gerekmektedir. İlgili idarelerce çıkartılan ve bakanlıkça onaylanması halinde uygulanabilen ilgili idare yönetmeliği ancak uygulama imar planında² aksine bir durum yoksa uygulanabilecektir.

Yönetmeliğin uygulanması sırasında tereddüde düşülmesi durumunda, büyükşehirlerde öncelikle büyükşehir belediyesine müracaat edilmesi, büyükşehir belediyesi tarafından da tereddüt giderilemez ise konunun bakanlığa iletilmesi gerekmektedir.

Mekansal Planların Uyumu İçin Bir Şans Daha Verildi

Yeni yönetmelikle alt kademe planların üst kademe planlarla uyumunun sağlanması için kurum ve kuruluşlara yeni bir şans daha tanınmaktadır. 01/10/2017 tarihi mekânsal planların kademeleri arasındaki -varsa- uyumsuzluğun giderilmesi için yeni bir başlangıçtır. Bu tarihten itibaren bir yıl içerisinde kurumlar kendi yetki alanında kalan planları üst ölçek planlar ile karşılaştırarak varsa uymayan kısımlarını düzeltmekle sorumludur. Sorumlu idare tarafından uyumsuzlukların düzeltilmemesi halinde yetki üst ölçek planı onaylayan idareye geçmekte ve idare altı ay içerisinde planlar arasındaki uyumsuzluğu gidermekle sorumludur. Bir yıllık süre 01/10/2018’de, altı aylık süre ise 01/04/2019’ da bitecektir. Mekânsal plan kademeleri arasında uyumsuzluk olan ama söz konusu uyumlaştırma çalışmasının yapılmamış olduğu uygulama imar planı bulunan alanlarda ilgili idareler

tarafından yapı ruhsatı verilmesi mümkün olmayacaktır. Bu nedenle plan yapma ve onamaya yetkili idarelerin planlar arası uyumu verilen süre içerisinde sağlaması gerekmektedir.

Taban Alanı ve Kat Alanı İlişkisi Yeniden Düzenlendi

Yeni yönetmelik uygulama imar planında TAKS (Taban Alanı Kat Sayısı) belirlenmemiş ancak KAKS (Kat Alanı Kat Sayısı) belirlenmiş olan parsellerde toplam KAKS içinde kalmak kaydıyla parseldeki yapı yaklaşma mesafesinin izin verdiği ölçüde TAKS değerini en fazla %60 olabilecek şekilde kullanabilme hakkı tanımaktadır. Bu husus uygulamada genellikle konut altı veya yol boyu ticaret alanlarında ve turizm tesisi parsellerinde karşılaşılabilecek bir durumdur. Yönetmelik hükmünün yürürlüğe girmesi ile bu hükmün daha çok konut dışı kullanım içeren ya da konut altı ticaret kullanımı olan parsellerde kullanılabileceği anlaşılmaktadır. Konut altı ticaret kullanımı bulunan parsellerde taban alanı olarak parselin %60’ının kullanılması büyüyen taban alanı nedeniyle konut alanlarının yüzölçümünü azaltacak ve yerleşik nüfus yoğunluğunun da azalmasına neden olabilecektir.

Emsale Esas İnşaat Alanının Maksimum %30 u Kadar Ortak Alan Ayrılabilir

Mevcut Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği’nin 16’ncı maddesinde katlar alanına (emsale esas inşaat alanına) dahil edilmeyecek kullanımlar belirtilmişti. Yeni yönetmelikle getirilen düzenleme ile Emsal=KAKS alanlarına dahil edilmeyen bu kullanımlardan yönetmeliğin 22’inci maddesinde sayılanlar toplam emsal alanının %30’unu aşamayacaktır.

1) Bu makalede; 03/07/2017 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan ancak bir maddesi hariç 01/10/2017 tarihinde yürürlüğe girecek olan yönetmelik “Yeni Yönetmelik” , halen yürürlükte olan yönetmelik ise “Mevcut Yönetmelik” olarak anılacaktır.

2) İmar planı ifadesinden; imar planı, hükümleri ve açıklama raporunun tamamının anlaşılması gerekmektedir. (3194 sayılı İmar Kanunu Madde 5)

Yola Cephesi Olmayan Parseller Geçiş Hakkı ile Yapı Ruhsatı Alabilecek

Yeni yönetmelikten önce mevcut planlarla oluşmuş, tevhit edilebilmesi için yola cephesi olan boş komşu parsel bulunmaması durumunda süresiz geçiş hakkı alınmış ve tapu kayıtlarına şerh konulmuş olmak kaydıyla yola cephesi olmayan parsellere de yapı ruhsatı düzenlenebilecektir.

Yapı Ruhsatı Alınmadan Kazı İzni Alınabilecek

İlgili idareden yol kotu belgesi ile yapı ruhsatı veya kazı izni alınmadan, tabii zeminde hiçbir şekilde kazı veya dolgu yapılması mümkün olamayacaktır. Kazı izni yeni yönetmelikle getirilen bir uygulamadır.

Kazı izni: “Özellik arz eden yapılarda inşaat ruhsatı verilmeden önce mal sahiplerinin talebi üzerine ilgili idarenin uygun görüşü üzerine mimari proje onayı ile zemin etüdü raporuna göre kazı durumu, miktarı ve güvenlik önlemleri belirtilmek suretiyle verilen izin” dir.

Ruhsat vermeye yetkili idare tarafından talep edilmesi halinde ve idarenin de uygun görmesiyle yapı ruhsatı verilmeden önce kazı izninin verilebilmesi için “Yapı ruhsatı başvurusu yapılan bir parselde, mimari projenin ilgili idaresince onaylanmasını müteakip, fenni mesul ve iş güvenliği sorumluluğunun üstlenilmesi, uygulamaların şantiye şefi tarafından yürütülmesi, yapı sahibi ve müteahhidi tarafından yapı ruhsatı alınmadan yapının inşasına başlamayacağına dair noter taahhütnamesi verilmesi kaydıyla, ruhsatı veren idarenin uygun görüşü” gerekmektedir.

Tanımdan da anlaşılacağı üzere kazı izni idarenin uygun görmesi halinde verilebilecek bir izindir. Her yeni inşaat için kazı izni verilmesine olanak sağlamamaktadır. Kazı izninin verilebilmesi için özellikli bir yapı olması nedeniyle (zemin koşulları açısından ön çalışma gerektiren alanlar) zemin iyileştirmesinin uzun zaman alabileceği ya da ek önlem alınması gereken parseller için idarenin de uygun gördüğü parsellerde uygulanabilecek bir yöntemdir.

Mevcut Yapılara ya da Mevcut Teşekküle Uyma Konuları Yeniden Düzenlendi

Mevcut teşekkül konusu ruhsat vermeye yetkili idarelerde her zaman tereddüt konusu olmuştur. Herhangi bir imar adasında bulunan boş parselde yeni inşaat yapılacağı zaman o imar adasında bulunan mevcut yapılara (mevcut teşekküle) uygun binalar yapılabilmesi için öncelikle mevcut yapının yapıldığı tarihteki mevzuata uygun olarak inşa edilmiş ruhsatlı bir yapı olması gerekmektedir. Elbette mevcut yapının ruhsatının da, ruhsatın verildiği tarihteki uygulama imar planı ve yönetmeliğe de uygun olması gerekir. Burada dikkat edilmesi gereken husus komşu parselde mevcut yapı bulunmaması halinde yürürlükteki plana, planda³ yapılaşma koşullarına ilişkin özel bir hüküm bulunmaması durumunda ise bu yönetmelikteki hususlara göre işlem yapılmasıdır.

Önce Başlanmış Ruhsat Başvuruları 01/10/2017 Tarihine Kadar Sonuçlandırılacak

Yeni yönetmeliğin geçici 3’üncü maddesi; mevcut yönetmeliğin Geçici 10’uncu maddesinin geçiş sürecini oluşturmaktadır. Bu maddeye göre 22/05/2014 tarihinden önce yapı ruhsatı almak üzere başvuranlar ile bu tarihten sonra 01/10/2017 tarihine kadar yapı ruhsatı almak üzere başvuranla-

rın başvuru işlemlerini 01/10/2017 tarihine kadar sonuçlandırmaları gerekmektedir. Bu süreç ise 30/05/2013 tarihi ile 01/10/2017 tarihi arasını kapsamaktadır. Örneğin; başvuru tarihi 20/04/2014 varsayıldığında başvuruyu yapının 30/05/2013 ile 01/10/2017 tarihleri arasındaki yönetmeliklerden birini tercih etme şansı bir kez daha verilmektedir. Böylece birden çok yönetmeliğin karma kullanımı engellenerek planla verilen hakların üzerine çıkılarak hak elde edilmesi de önlenmektedir.

Arsalara İlişkin Yenilikler

Yeni Yönetmeliğe Uymayan Parsellere Ruhsat Verilemeyecek

Parsellerin oluşturulmasına yönelik uygulamalarda öncelikle uygulama imar planlarında yer alan hükümlere uyulması zorunludur. Uygulama imar planlarında özellikle açıklanmış bir husus yok ise yönetmeliğe göre arsa ve arazi düzenlemesi yapılacaktır. Yönetmeliğin parsel büyüklükleri hakkındaki hükümlerine uymayan arsalarda, yeni veya ilave yapı ruhsatı düzenlenemeyecektir⁴. Ancak parselasyon planı ile tapuya tescil edilmiş mevcut bir imar parseli söz konusu ise yapı ruhsatı düzenlenebilecektir.

Re’sen Tevhit İşlemlerinde Yeni Düzenleme Getirildi

İfraz ve tevhit işlemleri yetkili idareler tarafından yanlış bir uygulama olarak genellikle parselasyon planı yerine uygulanmaktadır. Yönetmeliğin genel ilkeler bölümünde “Bir parselin bulunduğu imar adasına ait parselasyon planı yapıp belediye encümenince kabul edilip tapuya tescil edilmeden o adadaki herhangi bir parselde yapı ruhsatı verilemez.” ifadesine baynen yer verilmektedir. Bu hükümden hareketle mevcut yönetmelikte de

3) İmar planı ifadesinden; imar planı, hükümleri ve açıklama raporunun tamamının anlaşılması gerekmektedir. (3194 sayılı İmar Kanunu Madde 5).

4) Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği Madde 6/5.

olduğu gibi uygulama imar planı bulunan bir alanda ifraz ve tevhit ancak parselasyon⁵ planı sonrasında yapılabilir. Herhangi bir imar adasının herhangi parsellerinde mevcut ruhsatlı binalar ile birlikte ada bütününde etüt yapılması ve yapılacak etüde göre çevresel bir olumsuzluk bulunmaması durumunda ifraz ya da tevhit yapılması mümkün olabilecektir.

Mevcut haliyle yapılaşmaya elverişli olmayan parsellere ilişkin olarak, ilgili idarenin tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içerisinde parsel maliklerinin kendi aralarında anlaşamadığı takdirde resen tevhit ve ifraz yoluyla işlem yapmaya ilgili idare yetkilidir.

Kullanım Kararları Birbirinden Farklı Parseller Tevhit Edilemeyecek

Yeni yönetmeliğin getirdiği önemli hususlardan birisi de “Yapı nizamı veya kullanım kararı birbirinden farklı parseller ve farklı yollardan cephe alan ara parseller ile imar planında ifraz hattıyla birbirinden ayrılan parseller tevhit edilemez.” hükmüdür. Mevcut yönetmelikte de bulunan bu hüküm daha da netleş-

tirilerek uygulamadaki tereddütler ortadan kaldırılmıştır.

Farklı Parsellerin Malikleri Anlaşarak Ortak Otopark Tesis Edebilecekler

Otopark ihtiyacının çözüme kavuşturulması amacıyla tevhit işlemi yapılmaksızın komşu parsellerin maliklerinin tamamının muvafakatiyle vaziyet planında değişiklik yapılarak idarece onaylanmak ve tapuda beyanlar hanesine not düşülmek suretiyle açık veya tamamen gömülü olmak ve dilatasyonla ayrılmak suretiyle kapalı ortak otopark yapılmasına olanak sağlanmıştır.

Yapı ve Yapılaşmaya İlişkin Yenilikler

Yeni yönetmelik yapı ve yapılaşmayla ilgili olarak net tanımlar yapmakta ve tereddütleri önleyecek hükümler getirmektedir. Uygulamalardan tecrübe edildiği üzere bazı konulara “en az ya da en çok” değerlerinin getirilmesi gereklilik haline gelmiştir. “madem engelleyen bir husus yok yapabilirim” düşüncesinden hareketle betonlaşma hızının önü alınmamaktadır. Bu nedenle daha önce belirsiz olan bazı kullanımlarla ilgili

ölçü getirilmektedir. Ölçünün her zaman metre kare olarak değil Yönetmeliğin tanımlar bölümündeki net tanımlarla da getirildiği göz önünde bulundurulmalıdır.

Binaların Su Basman Kotu Ölçüsü Değişti

Uygulama imar planlarında belirlenen veya Yönetmelikte tanımlanan bina yüksekliklerine mevcut Yönetmelikte 1.00 metre (100 cm) ilave edilebilirken yeni Yönetmelikle binaların kot aldığı noktaya 1.2 metre (120 cm) eklenecektir.

Kırmızı Kot Belirlenmeden Bina Yapılamayacak

Mevcut yönetmelikte de belirtildiği üzere uygulama imar planının bulunduğu alanlarda bina yüksekliğinin (Yençok: en fazla yükseklik) belirlenebilmesi için parselin cephe aldığı yol üzerinden sabit bir noktanın belirlenebilmesi yolun yapımının tamamlanmış olması veya yol projesinin onaylanarak kırmızı kot çalışmasının yapılması halinde mümkündür. Mevcut yönetmelikte yolun eğiminden dolayı 3.00 metre kot farkı bulunması durumunda kademelenme yapılması gerekirken

5) 3194 sayılı İmar Kanunu, Madde:18, 19; Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği, Madde 5/12

yeni yönetmelik, “Parselin kot aldığı yolun eğiminden dolayı zemin kat taban kotunun kot alınan noktaya göre en fazla 3.50 metre yükseldiği noktalarda binalarda kademe yapılması mecburidir. Her kademelinin kendi hizasındaki en düşük bordür kotundan itibaren yüksekliği en çok 3.50 metre olmak zorundadır. Kademelendirme, kot aldığı noktaya göre olması gerekli saçak seviyesi dikkate alınarak üst katlarda da yapılır.” ifadesine yer vermektedir. Yapılacak her kademe uzunluğu ise cephe boyunca mevcut yönetmelikte 6.00 metre iken yeni yönetmelikte en az 4.50 metre olabilecektir.

Mevcut yönetmeliğin “arazinin meyilli olması durumunda, parselin tabii zemini yoldan yüksek ve ön bahçe mesafesi (10.00) m. veya daha fazla veya parselin tabii zemini yoldan aşağıda ve ön bahçe mesafesi (15.00) m. veya daha fazla ise tabii zeminden kot verilir.” hükmü “...veya parselin tabii zemini yoldan aşağıda ve ön bahçe mesafesi 12.00 metre veya daha fazla ise tabii zeminden kot verilir” şekline dönüştürülerek yapı yaklaşma sınırlarında bir azaltmaya gidilmektedir. Verilen mesafeler en az mesafeler olup bina giriş rampaları gibi hususlar göz önünde tutularak ilgili idarenin projelerdeki çözümü yönlendirmesi gerekecektir.

İki yoldan cephe alan ara parsellerin kotlandırılması konusu ise idarelerin dikkat etmesi gereken özel hususlardandır. Uygulama imar planında binaların kotlandırılması özellikle belirlenmiş ise yol güzergâhlarında hâkim yapılaşma hangi yönde ise o güzergâh üzerinden kotlandırma yapılması silüetin korunması açısından uygun olacaktır.

Parsellerin Kullanım Kararları Duruma Göre Değiştirilemeyecek

Yönetmeliğin 19’uncu maddesi; idarelerin yönetmelikleri ile ya da uygulama imar planında değişiklik yapmak suretiyle değiştirilemeyecek hükümleri içermektedir. Bu nedenle uygulamacılar ve şehir plancıları mesleklerini icra ederken aldıkları mekânsal kararlarda yönetmeliğin değiştirilemeyen hükümlerine azami dikkat etmeleri gerekmektedir. Uygulama imar planında yapılaşma koşulları belirlenirken yeni yönetmeliğin değiştirilemeyen madde metnindeki hükümlerinin korunması zorunludur. Uygulama imar planı değişikliği yapılarak 19’uncu maddede tanımlanan kullanımlarla ilgili daha fazla yapılanma hakkı verilemeyecektir. Park, piknik ve eğlence alanlarında Yönetmelikle getirilen inşaat alanı ve kullanım içerikleri encümen kararı ile verilebilecektir. Encümenin yetkisine bırakılan hususlar konusunda encümen kararı alınmamışsa Yönetmelikte ifade edilen yapılaşma faaliyetleri gerçekleştirilemeyecektir.

Örneğin; büyüklüğü 1000m² ve üzerinde olan parklarda hafif yapı niteliğinde bir kattan fazla olmayan maksimum 15m² olabilen yapı yapılabilmesi Yönetmelikte de yazıyor olmasına rağmen idarenin encümen kararı ile ancak inşa edilebilecektir. Yeni yönetmeliğin değiştirilemeyen hükümlerinden olan 19’uncu maddesi yukarıda bahsedilen özellikleri sebebiyle önemlidir.

Yol Boyu Ticaret Uygulaması Plan Kararı ile Verilecek

Yeni yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle beraber ilgili idareler konut alanlarında öncelikle meclis kararı olarak mevcut teşekküle göre yol boyu ticaret kullanımı yapılacak alanları uygulama imar planlarında tanımlamaları gerekecektir.

Boş Parseller Açık Otopark Olarak Kullanılabilecek

İmar planlarındaki kullanım kararına bakılmaksızın üzerinde yapı bulunmayan imar parsellerinde yapı yapıncaya kadar otopark ihtiyacının giderilmesi amacıyla açık otopark olarak kullanandırılması ilgili idare yetkili kılınmıştır.

Dini Tesis Alanlarının Bir bölümü Ticari Amaçla Kullanılabilecek

Ayrıca dini tesis alanlarının bir bölümünün ticari amaçla kullanılmasına olanak sağlanmıştır. Kullanımların dini tesise hizmet veren ticari mekânları içermesi gerekmektedir. Buradaki kullanımlar market, alışveriş merkezi gibi kullanımları içermeyecektir.

Taban Alanı ve Katlar Alanı Yeniden Düzenlenmiştir

Taban alanına ilişkin düzenlemenin yer aldığı yeni yönetmeliğin 20’nci maddesi de uygulama imar planları ve idarelerin yönetmelikleri ile değiştirilemeyecek maddelerdendir. Taban alanının uygulama imar planlarıyla belirlenmesi temel esastır. Belirlenmemesi halinde bu yönetmelikte tanımlanan taban alanı ile yapı yaklaşma mesafeleri içerisindeki alandan küçük olanının uygulanması hükme bağlanmıştır. Bu nedenle mevcut uygulamalarda olduğu gibi uygulama imar planında taban alanı verilmeyen parsellerde “tam dolu parsel” uygulama dönemi kapanmıştır. Bitişik nizam parsellerle ilgili taban alanı ve yapılaşma ilkelerinin uygulama imar planıyla getirilmesi gerekmektedir.

Benzer şekilde uygulama imar planında emsal veya katlar alanı (KAKS) verilmesi durumunda bu yönetmeliğin kuraları çerçevesinde tespit edilen taban alanı katsayısı ile kat adedinin çarpılmasıyla ortaya çıkan sayı parselin emsalini ya da katlar alanı katsayısını verecektir.

Ortak Alan Büyüklükleri Yeniden Düzenlenmiştir

Mevcut yönetmelikte toplam katlar alanının %10’unu aşmayan ve 3000 m²’yi geçmeyen ortak alan niteliğindeki jimnastik salonu, oyun ve hobi odaları, yüz-

me havuzu, sauna gibi sosyal tesis ve spor birimleri yeni yönetmelikte 500 m² ile sınırlandırılmıştır.

Binaların Kamusal Alana Yaklaşma Mesafelerine Kısıtlama Getirildi

Getirilen diğer bir yenilik bahçe mesafeleriyle ilgilidir. Bir parsel bir kamusal alana (yol, geçit meydan bir park ya da çocuk bahçesi gibi) bitişik ise uygulama imar planında da bir hüküm bulunmuyorsa parsel sınırına en fazla 5.00 metre yaklaşabilecektir.

Binalar Arası Mesafeler Yeniden Düzenlendi

Yeni yönetmelik 60.50 metreden daha yüksek yapı yapılması durumunda artan her 3.00 metre yükseklik için parsel sınırı ile yapı arasında kalan mesafeye eklenecek olan 0.50 m mesafeyi 1.00 m'ye çıkarmaktadır.

Bahçe Mesafelerinin Bir Bölümüne Otopark Yapılabilecek

Yapı yaklaşma mesafeleri ile ilgili olarak getirilen bir başka olumlu yenilik ise otoparklarla ilgilidir. Ön bahçe olarak kabul edilen parselin yola bakan tüm cephelerinde parsel sınırına 3 metreden fazla yaklaşmamak ve ön bahçe mesafesi içerisinde tama-

men toprak altında kalmak kaydıyla "zorunlu" otopark yapılabilecektir. Benzer şekilde parselin tasarımında ön bahçe mesafesinin 7.00 metre olması durumunda da bina cephesinden itibaren 2 metre mesafe bırakılmak suretiyle açık otopark yapılması mümkün olacaktır.

Ağaç Dikilmeden Yapı Kullanma İzin Belgesi Verilmeyecek

Yeni yönetmelik, parsellerin peyzajı açısından da hükümler getirmektedir. Binanın taban alanı dışında kalan bahçe alanı olarak tabir edilen her 30 m² için parsel sınırları içerisinde bir ağaç dikilmesini hükme bağlamıştır. Parsel sınırları içerisinde yeterli yer bulunamaması durumunda idarenin uygun göreceği kamu kullanımındaki bir alana da ağaçların dikilmesi mümkün olabilecektir.

Mimari ve Mühendislik Projelerine İlişkin Kurallar Yeniden Düzenlendi

Yapılaşmayla ilgili olarak diğer yönetmeliklerde yer alan ölçü ve alan tanımlarına yeni yönetmelikte ayrıca yer verilmemektedir. Yönetmelikte yer verilmemiş olması o yönetmeliğin ya da kuralın uygulanmayacağı anlamına gelmemektedir. Diğer ilgili

yönetmeliklerde belirtilen ve binada bulunması gereken zorunlu birimler asgari ölçülerde yapılmak durumundadır. Söz konusu asgari ölçüler ise o binayı kullanabilecek maksimum insan sayısı, maksimum alan ve maksimum yükseklik ile kat adedi üzerinden hesaplanmaktadır. Mecburi standartlar değişmediği sürece her hangi bir sıkıntı yaşanması söz konusu olmayacaktır. Bazı durumlarda herhangi bir fonksiyonun özelliği veya büyüklüğü veya diğer özellikleri yönetmelikteki başlığının altında yer almayabilmektedir. Bu nedenle sadece bir bölüme bağlı kalmayarak yönetmelik ve ilgili mevzuatın yeterince incelenerek karar verilmesi olumsuzlukları önleyebilecektir.

Bağımsız Bölümlerin İç Kat Yükseklikleri Değişti

Kat/İç kat yükseklikleriyle ilgili olarak yeni yönetmelik yeni değerler getirmektedir. Uygulama imar planı ile daha fazla yükseklik belirlenmemişse kat yükseklikleri çizelgede gösterildiği şekliyle uygulanacaktır. Çizelge mevcut yönetmelik ile Ekim 2017 de uygulamaya girecek olan yönetmelikteki yükseklikleri içermektedir.

Kullanımlar	Mevcut Yönetmelik (en fazla iç yükseklik-metre)	Yeni Yönetmelik (en fazla iç yükseklik-metre)
Ticaret bölgesi zemin kat	4.50	4.50
Ticaret bölgesi asma katlı zemin kat	5.50	5.50
Ticaret bölgesi normal kat	3.80	4.00
Ticaret ve karma alan zemin kat	-	4.50
Ticaret ve karma alan asma katlı zemin kat	-	5.50
Ticaret ve karma alan Normal katlar-konut ise	-	3.60
Ticaret ve karma alan Normal katlar-konut harici ise	-	4.00
Konut bölgesi zemin kat	4.00	3.60
Konut bölgesi normal kat	3.50	3.60
Konut altı ticaret(yol boyu ticaret) zemin kat	4.50	4.50
Konut altı ticaret(yol boyu ticaret) asma katlı zemin kat	5.50	5.50
Konut altı ticaret(yol boyu ticaret) normal kat	3.80	3.60
İskân edilen katın minimum iç yüksekliği (yıkama yeri vb hariç)	2.40	2.60

En Az Konut Büyüklüğü Değişti

Konut içerikli bağımsız bölüm büyüklüğü en az 28.50 metre olmak durumundadır. Bağımsız bölüm mutlaka 1 oturma odası, 1 yatak odası, 1 mutfak /ya da yemek pişirme yeri (oturma odası içinde yer alan mutfak), 1 banyo ve yıkanma yeri ile bir tuvaletten oluşacaktır.

Bina Girişleri ve Rampalar Tanımlandı

Mevcut yönetmeliklerdeki en büyük eksiklik rampaların eğim dereceleri ile ilgilidir. Karayolu standartlarında ve engelli mevzuatında söz konusu

eğimden söz edilirken bina girişi ve bina içi rampaların eğimlerinin kurala bağlanması olumlu bir çalışma olarak değerlendirilmektedir. Yeni yönetmelikle bina girişinde ve bina içinde bulunan rampaların eğimleri aşağıdaki çizelgede belirtilen ölçülere uygun olmalıdır.

Ayrıca; rampalarda ve ara sahanlıklarda kesintisiz olarak 0.90 metre yükseklikte 1. düzey ve 0.70 metre yükseklikte 2. düzey, elle tutulduğunda kolay kavranabilecek şekilde 32-45 mm çapında küpeşte bulunmak zorundadır.

Rampalar ve Eğimleri	
En fazla yükseklik	En fazla eğim
15 cm ve daha az	1:12 (% 8)
16-50 cm arası	1:14 (% 7)
51-100 cm arası	1:16 (% 6)
100 cm üzeri	1:20 (% 5)

Işıklığa Açılacak Üniteler Yeniden Düzenlendi

Getirilen önemli yeniliklerden birisi de her müstakil ev veya dairede, en az 1 oturma odası ile yatak odaları-

nın doğrudan doğruya hariçten ışık ve hava almasının zorunlu hale getirilmesidir. Doğrudan hava ve ışık alması zorunlu olmayan diğer odalarla mutfakların ışıklıktan, yıkanma

yeri ve tuvaletlerin ışıklık veya hava bacasından faydalanmaları mümkündür. Ancak tuvalet ve yıkanma yerleri ile odalar aynı ışıklığa açılmayacaktır.

Işıklı Ölçüleri	
Mevcut Yönetmelikte	Yeni Yönetmelikte
1 ve 2 katlı binalarda dar kenarı (1.00) metreden ve alanı (3.00) m ² den az olamaz.	1 ila 6 katlı binalarda dar kenarı 1.50 metreden ve alanı 4.50 m ² den az olamaz
3 ila 9 katlı binalarda dar kenarı (1.50) m.den ve alanı (4.50) m ² az olamaz.	7 ve daha fazla katlı binalarda dar kenarı 2.00 metreden ve alanı 9.00 m ² den az olamaz.
10 ve daha fazla katlı binalarda dar kenarı (2.00) metreden ve alanı (9.00) m ² den az olamaz.	
Otel, pansiyon, işhanı ve benzeri binalarda odalar gereğince ışıklığa açılabilir.	-

Asansör Ölçüleri Konusunda İdareye Yetki Verildi

Mevcut yönetmelik, TSE standardında belirlenen asansör kabin ölçüleri Yönetmelikte belirlenen asansör kabin, kapı, sahanlık ölçülerinin altında kalıyor ise Yönetmelikteki değerin esas alınmasını zorunlu kılmaktaydı. Yeni yönetmelik ise; TSE standartlarının Yönetmeliğin 34'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında belirtilen ölçü ve miktarlardan küçük olması halinde; taban alanında yapılaşma hakkı 120 m²'nin altında olan parseller ile tek bağımsız bölümlü müstakil konut binalarında TSE standartlarına uyulması hususunda ilgili idareye yetkili kılmaktadır. Mevcut binalarda yapılacak tadilatlarda ise madde hükümlerinin ya da TSE standartlarının uygulanmasında idareye tercih yetkisi vermektedir.

Çatı Üstü Elemanların Yüksekliği Yeniden Düzenlendi

Yeni yönetmelikte çatı eğimi içinde kalmak ve silueti etkilememek kaydıyla çatı örtüsü olarak fotovoltaik panellerin kullanılmasına olanak sağlanmıştır. Mevcut yönetmelikte merdiven evi ve ışıklıklar çatı gabarisini 0.50 metre aşabilirken yeni yönetmelikle çatı örtüsü düzlemini 0.60 metre geçebilecektir. Zorunlu olan tesisatla ilgili hacimlerin, güneş enerjili su ısıtıcılarının ve çatı pencerelerinin çatı örtüsünü aşmasına ilgili idarece teknik gerekçelere göre uygun görülecek ölçü ve şekilde izin verilebilecektir. Asansörlü binalarda TSE standartlarına göre projelendirilecek asansör kulelerinin ve bu bölümlerle birlikte düzenlenen merdiven evlerinin en az ölçülerdeki bölümlerinin, çatı örtüsünü aşması mümkün olabilecektir.

Yönetmelikte teras çatıların kullanıma açık olması halinde parapet yapma zorunluluğu getiriliyor ise de kullanıma açık olsa da olmasa da olumsuz durumların yaşanmaması için parapet yapılmasının zorunlu tutulması can güvenliği açısından uygun olacaktır.

Kapıcı İhtiyacı ve Kapıcı Daire Büyüklükleri Yeniden Düzenlendi

Kapıcı dairesi için gerekli bağımsız bölüm sayısı artırılmıştır. Yeni yönetmelikte kapıcı dairesinin zorunlu olabilmesi için konut kullanımlı katı yakıt kullanan kaloriferli ya da kalorifersiz binalarda veya birden fazla yapı bulunanlarda toplam bağımsız bölüm sayısı 30'dan 40'a çıkarılmıştır. İkinci kapıcı dairesine ilişkin bağımsız bölüm sayısı da 75'den 80'e çıkarılmıştır. Ayrıca, yakıt olarak akaryakıt veya doğalgaz kullanılan konut kullanımlı binalar için bağımsız bölüm sayısının 50'den fazla olması halinde her bir bina için ayrı bir kapıcı dairesi aranırken yeni yönetmelikte bağımsız bölüm sayısı 60'a çıkartılmıştır.

Bina içinde düzenlenen kapıcı dairesinin büyüklüğü en az 40 m²'den 50 m²'ye yükseltilmiş, yatak odası büyüklüğü en az 7 m² den 9 m² ye, oturma odası en az 9.00 m²'den 12.00 m²'ye, mutfak, banyo veya duş yeri ve tuvalet alanı 3.00 m²'den 3.3 m²'ye çıkartılmıştır.

Bekçi odalarının büyüklüğü ise 9m²'den en az 4 m² olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Portik Uygulamasına İlişkin Düzenleme Getirildi

Yeni yönetmelikte "Portik: Bitişik ön bahçesiz nizamda imar planında belirtilen yerlerde kamu kullanımına açık, yayalara daha geniş kaldırım sağlamak amacıyla, bina kitlesinden zemin kat yüksekliğinde ve ön cephe boyunca, bina taşıyıcı elemanları bırakılarak yapılan üç tarafı açık bina altı yaya geçidi" olarak tanımlanmıştır.

Mimarlar tasarımlarında serbestçe portik uygulaması yapamayacaklardır. Portik yapılması mümkün olabilecek cadde ve sokakların uygulama imar planıyla belirlenmesi gerekmektedir.

Ekmek Fırınlarnın Yapılaşma Şartları Yeniden Düzenlendi

Yönetmelik mevcut binalarda ekmek fırını yapılmasını yasaklamaktadır. Ekmek fırınlarının ayrıntı nizam yapılaşma bölgelerinde ve müstakil binalarda yapılması gerekmektedir.

Süreye İlişkin İki Kez Ruhsat Yenilemesi Yapılabilecek

Kanunla ve Yönetmelikte getirilen istisnalar dışında ruhsatsız yapı yapılması mümkün değildir. Ruhsat tarihinden itibaren iki yıl içinde inşaatla başlanması ve başlamış inşaatların 5 yıl içinde tamamlanması gerekir. 5 yıl içinde tamamlanmayan inşaatın sürdürülebilmesi için yapı ruhsatının yenilenmesi gerekir. Bu şekilde süreye ilişkin ruhsat yenilemesinin ise en fazla iki kez yapılabileceği hükme bağlanmıştır.

Yapı Ruhsatı İşlemleri Yeniden Düzenlendi

Birden Çok Bina Olan Parsellerde Muvafakat Konusuna Düzenleme Getirildi

Yapı ruhsatı işlemlerindeki belki de en önemli yenilik, hisseli parselde yer alan birden fazla binanın birisinin yıkılıp aynı mimari projenin inşaa edilmesi ya da yeni ruhsat alınırken binada kat maliki olmayan ancak müşterek arsa malikinin muvafakatinin alınması ile ilgilidir. Aynı parselde birbirinden bağımsız blokların birinde; parseldeki bağımsız bölümlerin arsa paylarını, bağımsız bölüm listesini (liste beyanını), ortak alanları, parselde yer alan blokların konumlarını, bloğun emsalini, inşaat alanını, yüksekliğini ve kullanım amacını değiştirmemek kaydıyla yapılan tadilatlarda sadece tadilat yapılan blok maliklerinin muvafakatleri alınarak uygulama yapılabilecektir.

Ruhsat Verilirken Tapu Tescil Belgesine Süre Getirildi

Yeni yönetmelik gereği; tapu kayıt bilgilerine elektronik ortam üzerinden (TAKBİS-Tapu Kayıt Bilgi Sis-

temi) ulaşılabilmesinin mümkün olmaması durumunda tapu tescil belgesinin, yapı ruhsatı için gerekli tüm belgelerin eksiksiz olarak belediye verildiği tarihten en fazla bir ay önce talep sahipleri tarafından ilgili tapu müdürlüklerinden alınmış olması gerekmektedir.

Yapılan düzenlemeyle ruhsat vermeye yetkili idareler ilgililerin her başvurusunda imar durumu isteyecektir. Plan veya mevzuatta herhangi bir değişiklik olmadıkça, ruhsat taleplerinde sunulacak onaylı imar durum belgesi ile projelerin geçerliliği devam edecektir. İlgili idare çalışanları mevcut değişiklikleri takip etmekle görevlidirler.

Kamu Alanlarında Ruhsata Tabi Olmayacak Yapılar Genişletildi

Kamuya ait alanlarda kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan veya yaptırılacak olan ve ruhsata tabi olmayan alanlara; trafik ve seyir kuleleri, çekek yeri, rüzgâr ve güneş enerji santrali de eklenmiştir.

Yapı Projeleri Arasına Su Yalıtımı ve Gürültü Projeleri Eklendi

Mevcut yönetmelikte tanımlananların yanı sıra ruhsat vermeye yetkili idarelere ruhsat eki olarak verilecek olan projeler arasına su yalıtım projesi veya raporu ile gürültüye karşı korunma raporunun da eklenmesi gerekecektir.

Avan Proje İstenmesi Konusunda Büyükşehir Belediyeleri Karar Verecek

Avan proje; “Uygulama projelerinin yapılmasına esas teşkil eden, geçerli imar durumu, yürürlükte bulunan plan, varsa kentsel tasarım projesine göre düzenlenen ve içeriğinde; vaziyet planı, tüm kat planları ve yeterli miktarda kesit ve görünüşleri içeren mimari proje ile taban alanı, katlar alanı (emsal) ve yapı inşaat alanı hesaplarına ilişkin tüm ölçü ve kotları bulunan, gerektiğinde silüetin yer aldığı projeler” olarak tanımlanmaktadır.

Mevcut yönetmelikte, kamu yapıları dışında avan proje istenilmesi yasaklanırken yeni yönetmelik avan proje talep edilmesinde büyükşehir belediyeleri yetkilendirilmiştir.

Büyükşehir belediyeleri;

a) Müstakil yapı adedi 30 veya daha fazla olan uygulamalarda,

b) Bir parselde toplam yapı inşaat alanı 60.000 m²den fazla olan yapı veya yapılar topluluğunda,

c) Binanın herhangi bir cephesinden görünen en düşük kottaki bina yüksekliği 60,50 metreyi geçen yapılar da,

Avan proje zorunluluğu getirebilecektir. Diğer belediyelere böyle bir yetki verilmemektedir. Diğer belediyeler kamu yapılarına yönelik istisnalar haricinde avan proje zorunluluğu getiremez, bu yönde meclis kararı alamaz, plan notu getiremez ve bu doğrultuda uygulama yapamaz.

Ruhsat Gerektirmeyen İnşaat Faaliyetleri Yeniden Düzenlendi

Yapı ruhsatı gerektirmeyen inşaat faaliyetlerine yeni yönetmelikle açıklık getirilmiştir. 01/10/2017 tarihinden itibaren, “balkonlarda yapılan açılır kapanır katlanır cam panel uygulamaları, korkuluk, pergola, çardak/kameriye ve benzerlerinin yapımı ile bölme duvar, bahçe duvarı, duvar kaplamaları, baca, saçak, çatı ve benzeri elemanların tamiri ve pencere değişimi, ısı yalıtımı uygulamaları ile binanın kendi ihtiyacı için yapılacak güneş kaynaklı yenilenebilir enerji sistemleri” ruhsata tabi olmayacaktır. Bahçe duvarından kasıt basit bahçe duvarıdır. İstinat duvarı niteliği taşıyan tüm duvarlar için bahçe duvarı dahi olsa ruhsat alınması gerekmektedir.

Muvakkat (geçici yapı) Yapı İle Mülkiyet Hakkının Kullanılmasına Na Düzenleme Getirildi

Yeni yönetmelik mevcut yönetmelikte ifade edilen ancak ne anlama geldiği tanımlanmamış olan “umu-

mi hizmet alanı”nı tanımlamaktadır. Umumi hizmet alanının tanımı, muvakkat yapıların yapılabilmesi açısından önemlidir.

Umumi hizmet alanı: Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve orta öğretim kurumları ile yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri, karakol, pazar yeri, semt spor alanı gibi kamusal hizmete ayrılan alanlardır.

Tamamı umumi hizmetlere ayrılan yerlere rastlayan veya kalan parçası plan ve bu Yönetmelik hükümlerine göre yapı yapılmasına müsait olmayan arsalar, kamulaştırılınca kadar sahipleri tarafından olduğu gibi kullanılmaya devam edilecektir.

Yapı yapılmasına müsait olan aralarda uygulama nasıl yapılacaktır?

- Uygulama imar planlarına göre tamamı veya bir kısmı umumi hizmetlere rastlayan yerler ile Kanunun 18 inci madde hükümleri tatbik olunmadan normal şartlarla yapı izni verilmeyen umumi hizmetlere ayrılan ve müracaat gününde 5 yıllık imar programına dâhil olmayan taşınmazlara, taşınmazın kamu eline geçişi sağlanınca kadar muvakkat yapı izni verilebilir.

- İmar planlarında bulunup da, plana göre kapanması gereken yol ve çıkmaz sokak üzerinde bulunan gayrimenkullere, müracaat gününde 5 yıllık imar programına dâhil olmayan yerlerde muvakkat yapı izni verilebilir.

- İmar yoluna mahreci bulunmayan ve komşu parsellerin yapılaşmış olması nedeniyle tevhit imkânı kalmayan parsellerde irtifakla imar yoluna geçiş hakkı bulunması şartıyla muvakkat yapı yapılabilir. Ancak, bitişiğinde bu parselde tevhit mümkün olan yapılaşmamış parseller bulunuyor ise bu parsel diğer parsellerden herhangi biri ile tevhit edilerek yola cephe kazandırılmadıkça diğer parsellere de izin verilmez.

Yeni yönetmelikte, idarece sakınca bulunmaması durumunda muvakkat yapı izni ancak encümen kararıyla verilebilecektir. Söz konusu yapıların imar planına ve bulunduğu bölgenin özelliklerine göre hangi maksatla kullanılabileceği encümen kararında açıkça belirtilmelidir.

Kamulaştırılınca Kadar Resmi Kurum Alanlarına Maliklerince Ofis Binası Yapılabilecek

Bu husus, uygulama imar planlarında idari tesis alanı, resmi kurum, resmi bina veya tesisler alanı olarak belirlenen ancak kamulaştırma işlemi yapılmamış olan parsel maliklerini ilgilendirmektedir. Parselasyon planı tamamlandığı halde kamulaştırılması gereken ancak kamulaştırma kararı alınmayan, uygulama imar planına göre üzerinde yapı yapılması mümkün olan taşınmazlarda, malikinin talebi üzerine ilgili yatırımcı kamu kuruluşunun izni ve projeler hakkında uygunluk görüşü alınarak ilgililerince özel tesis inşa edilmesi mümkün olacaktır. Bu yapılar büro ve hizmet binası dışında kullanılamayacak, kat irtifakı kurulamayacak ve kat mülkiyetine de geçemeyecektir.

Elektronik Haberleşme İstasyonları Yapı Ruhsatı Alınmadan Kurulabilecek

Özel mülkiyete tabi olan arsa ve binalarda, maliklerinin tamamının muvafakatının alınmasıyla imar planında belirtilmeksizin ve yapı ruhsatı gerekmeksizin elektronik haberleşme istasyonu kurulabilecektir.

Yapı Kullanma İzin Süreci Yeniden Düzenlendi

Yeni yönetmelikte, Yapı Kullanma İzin Belgesi talebinde bulunulurken istenen belgeler arasına “uygun malzeme kullanılıp kullanılmadığına” ilişkin fenni mesul veya yapı denetim kuruluşu raporu eklenmiştir. Yapı, ruhsat ve eki projelere uygun olarak tamamlandığında yapı kullanma izni düzenlenmesi aşamasında tüm par-

sel maliklerinin muvafakati aranmayacaktır.

Uygulamacıları zor durumda bırakan bir diğer husus ise yapı kullanma izin belgesi düzenlenmesi aşamasında yapı müteahhidi, şantiye şefi gibi sorumlulara ulaşılamamasıdır. Yeni yönetmelik bu konuda da bir düzenleme getirerek yapının ruhsat ve eki projelerine uygun olarak yasal süresi içinde tamamlandığı ilgili idare tarafından fenni mesuller ve yapı sahibi ile birlikte belgelenmesi durumunda yapı kullanma izin belgesi düzenlenmeden önce yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, mimari proje müellifinin vefat etmesi, mahkûmiyet ve benzeri nedenlerle kendisine ulaşılmadığı veya yapının yapı kullanma izni almasına engel haklı bir gerekçe göstermeksizin imzadan imtina ettiği durumlarda; yapı kullanma izin belgesinde ilgili bölümlere yapı müteahhidinin, şantiye şefinin, mimari proje müellifinin bilgileri kaydedilerek imzaları olmadan yapı kullanma izin belgesi düzenlenebilecektir. Yapı kullanma izin belgesinde müteahhidin, şantiye şefinin, mimari proje müellifinin imzasının bulunmaması, sorumluluklarını ortadan kaldırmayacaktır. İmzadan imtina edenler, haklarında işlem yapılmak üzere meslek odalarına bildirilecektir.

Yönetmelik gereği fenni mesuller uzmanlık alanlarına göre yapı kullanma

izin belgesini imzalamak zorundadır. Yapının ruhsat ve eki projelerine uygun olarak yasal süresi içinde tamamlandığı belgelenmesine rağmen, haklı bir gerekçe göstermeksizin yapı kullanma izin belgesini imzalamaktan imtina eden fenni mesuller hakkında Kanunun 42’nci maddesine göre işlem tesis edilecektir. Yönetmelikte, yapı kullanma izin belgesinin bir nüshasının “proje müellifine” verilmesi kuralı da kaldırılmıştır

Mimari Estetik Komisyonlarının İçeriği Yeniden Düzenlendi

Mimari estetik komisyonlarının estetik kurulla karıştırılmaması gerekmektedir. Mimari estetik komisyonunun, organize sanayi bölgeleri hariç, ilgili diğer idareler bünyesinde kurulması ve beş uzmandan oluşması zorunludur. En az ya da en çok ifadesine yer verilmediği için sayı sabittir. Yeni yönetmelik, mimari estetik komisyonlarının idare uzmanlardan oluşmasını hükme bağlamaktadır. Uzmanlık alanları; en az biri mimar olmak üzere inşaat mühendisi, peyzaj mimarı, sanat tarihçisi, şehir plancısı ve harita mühendisinden oluşmalıdır. İdarelerin uzman eksiklerinin bulunması durumunda eksik kalan uzmanlık alanı ilgili diğer kamu kuruluşlarından uzman desteği alınarak komisyonların kurulması sağlanmalıdır.

Atık Yönetimi ve Belediyeler Mevzuattaki Çelişkiler-Öneriler

Zekeriya ŞARBAK*

Türkiye nüfusunun %94'ü belediye sınırları içinde, %77'si ise büyükşehir sınırları içinde yaşamaktadır. Kentleşme, sanayileşme, ekonomik ve teknolojik gelişme, üretilen atık miktarını artırmaktadır. Sürdürülebilir çevre için üretilen her türlü atığın önlenmesi, azaltılması, yeniden kullanılması, geri dönüşümünün sağlanması, atıktan enerji elde edilmesi ve çevreye zarar vermeyecek şekilde bertarafı gerekmektedir. Bu döngüye atık yönetimi diyoruz. Atık yönetiminin hukuki, çevresel ve ekonomik boyutları vardır. Tehlikeli/tehlikesiz atıklar, evsel/endüstriyel atıklar, ambalaj atıkları/organik atıklar gibi ayrımlar atığın belirtilen boyutlarını ve stratejileri belirlemektedir. Atığın niteliğine göre kamu otoritelerinin, atık üretenlerin ve atık yönetimindeki diğer aktörlerin sorumlulukları temel olarak Belediye

Kanunu ve Çevre Kanunu'nda belirlenmiştir.

Bu makalede ülkemizde mevcut atık yönetiminin daha ziyade hukuki çerçevesi irdelenerek, mevzuattan kaynaklanan çelişkiler ve özellikle belediyeler bakımından, atık yönetiminin etkinliği ve sürdürülebilirliği için öneriler ortaya koyulacaktır.

Çevre Kanunu / Belediye Kanunu Çelişkisi

Belediye imtiyazının gözardı edilmesi

03/07/2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinde, su ve kanalizasyon, çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık belediyelerin görev ve sorumlulukları arasında sayılmıştır. Kanun'un 15'inci maddesinde de atık suyla ilgili tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek, işlettirmek; katı atıkların

toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanmasıyla ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmanın belediyenin imtiyazı olduğu, belediyenin bu imtiyazını 49 yılı geçmemek üzere Danıştay'ın görüşü ve İçişleri Bakanlığının izniyle devredebileceği düzenlenmiştir.

10/07/2004 tarih ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7'nci maddesinde su ve kanalizasyon hizmetlerini, ayrıca katı atık yönetim planını yaparak bu plana uygun olarak katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetlerin büyükşehir belediyelerince yerine getirileceği, katı atıkların kaynağa toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hizmetlerinin de ilçe belediyeleri

*Emekli Vali

tarafından yürütüleceği düzenlenmiştir.

Belirtilen kanun hükümlerinden atık yönetiminden belediyelerin hem sorumlu hem de yetkili olduğu hatta atığın toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması hizmetlerinin belediyeye imtiyaz olarak verildiği anlaşılmaktadır.

Atık hizmeti belediyelere imtiyaz mahiyetinde yetki ve görev olarak verilmesine rağmen 11/08/1983 tarih ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda 26/04/2006 tarih ve 5491 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, "Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettiirmekle yükümlüdürler." şeklindeki bir hükümle belediyelerin katı atıkla ilgili yetki ve sorumluluğu evsel atıklarla sınırlandırılmıştır. Evsel atıklar dışındaki katı atıkların toplanması, değerlendirilmesi ve bertarafı ise belediye dışındaki aktörlere bırakılmış olmasına rağmen bugüne kadar sürdürülebilir bir sistem kurulamamıştır.

Çevre Kanununa ilave edilen hükümler

Çevre Kanunu'nda yapılan söz konusu değişiklik nasıl gerçekleşmiştir? Çevre Kanunu'nda muhtelif değişiklikler yapılmasına ilişkin kanun tasarıları 1990'lı yılların başından beri Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuştur. Ancak 2006 yılına kadar bu değişiklikler gerçekleşmemiştir. Hükümetler tarafından gönderilen bütün bu değişiklik tasarıları aynıdır. Bütün bu tasarılarda Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde herhangi değişiklik öngörülmemiştir. Ancak 5491 sayılı Kanun'un, TBMM'de görüşülmesi sırasında alt komisyonda 11'inci maddede bazı değişikliklerin yapılması kabul edilmiştir. Daha sonra Çevre Komisyonunda maddeye başka ilaveler de yapılmış, TBMM Genel Kurulunda da söz konusu değişiklikler aynen

kabul edilmiştir. Hükümet tasarısında olmayan, ancak TBMM'de Kanun'a ilave edilen bu değişiklikler mevzuattaki çelişkilerin özünü oluşturmaktadır. Detaylarına bir sonraki başlıkta değineceğimiz üzere atık yönetiminde yaşanan sıkıntının özü Çevre Kanununda, Belediye Kanunu hükümlerinden bağımsız olarak yapılan bu değişikliklerdir.

TBMM'de bu değişiklikler yapılırken, görüşülmekte olan Kanun'un diğer kanunlarla ilişkisi dikkate alınmamıştır. Belirtilen değişiklikler tasarıda yer almadığı için Başbakanlık ve diğer bakanlıklarla koordinasyon sağlanmamış; ilgili bakanlıkların görüşleri alınmamıştır. Bu değişiklikler yapılırken Anayasanın, yerel yönetimlere ilişkin "yerinden yönetim ilkesi" ve "yerel yönetimlere görevleriyle orantılı gelir kaynağı sağlanır" ilkeleri göz ardı edilmiştir.

Evsel atık / ambalaj atık ayrımı

Belediye Kanunu'nda, evsel atık/ ambalaj atığı ayrımı yapılmaksızın her türlü atığın ayrıştırılması, toplanması, taşınması, geri dönüşümü ve bertarafı belediyelere imtiyaz niteliğinde görev ve yetki olarak verilmesine rağmen, Çevre Kanunu'nda yapılan değişiklikler, ambalaj atıkları başta olmak üzere, evsel atıklar dışındaki atıkların toplanması, taşınması, geri dönüşümü gibi hususlarda belediye dışı aktörlerin yetkilendirilmesini mümkün hale getirmiş ve tüm yetki Bakanlığa verilmiştir. Ancak bu değişiklik yapılırken Belediye Kanunu'nda buna paralel düzenleme yapılmadığı için iki kanun çelişkilidir. Evsel atıklar dışındaki diğer atıklar hususunda belediyeye yetki ve imtiyaz veren Belediye Kanunu hükümleri de halen geçerlidir.

Çevre Kanunu / Diğer Kanunlar Çelişkisi

Belediyelerin görev, yetki ve imtiyazları Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda; gelirleri de 26/05/1981 tarih ve 2464 sayılı

Belediye Gelirleri Kanunu'nda düzenlenmiştir. Büyükşehirlerde su ve kanalizasyon hizmetleri 20/11/1981 tarih ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunla düzenlenmiştir. Çevre Kanunu'nda yapılan değişiklikle, belediyelerin atık ve atıksuyla ilgili görev, yetki ve imtiyazları göz ardı edilirken düzenlemelerin Belediye Gelirleri Kanunuyla da ilişkisi kurulmamıştır. Dolayısıyla Çevre Kanunu, Belediye Gelirleri Kanunu ile de çelişik hükümler içermektedir.

Belediye Gelirleri Kanunu'na aykırılık

Belediye Gelirleri Kanunu'nda, belediyelerin temizlik hizmetleri ve çöpten kaynaklanan hizmetleri nedeniyle hizmetten yararlananlara "Çevre Temizlik Vergisi" mükellefiyeti yüklenmesine rağmen Çevre Kanunu'nun değişik 11'inci maddesine ilave edilen onbirinci fıkrasının "Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettiirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarife göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır." hükmüyle mükelleflere konusu aynı olan yeni mali yükümlülükler getirilmiştir.

Çevre Temizlik Vergisine konu edilmiş olan hususta Kanun metninde önce harcamalara katılma payı getirilmiştir. Oysa harcamalara katılma payı, Belediye Gelirleri Kanunu'nun 86-94'üncü maddelerinde ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Harcamalara katılma payı bir program dâhilinde veya doğrudan doğruya yapılan yol, su ve kanalizasyon tesislerinde yapılan giderlerdir ve yol yapımı veya bertaraf tesisi gibi bir yatırımın gerçekleşmesi nedeniyle,

bundan yararlanacak olanlardan bir defaya mahsus olmak üzere alınan bir yükümlülüktür. Sürekli yapılan çöp toplama ve taşıma hizmetleri veya bertaraf tesislerinin işletme giderleri için aylık olarak harcamalara katılma payı alınması söz konusu olamaz. Belediye hizmetlerinden birinin harcamalara katılma payına konu edilmesi, belediye gelirlerini düzenleyen kanun olması hasebiyle ancak Belediye Gelirleri Kanunu'nda yapılacak bir düzenlemeyle hayata geçirilebilir. Çünkü harcamalara katılma payı Anayasanın 73'üncü maddesinde belirtilen bir mali yükümlülüktür ve Anayasanın bu maddesine göre detaylı olarak düzenlenmelidir. Dolayısıyla Çevre Kanunu'nda, "bu hizmetlerden yararlananlardan harcamalara katılma payı alınır" gibi bir hükümle mükelleflerden harcamalara katılım payı tahsil etmek mümkün değildir. Kanun hükmünde dikkat çekici bir husus da atıksu sistemlerinde harcamaların tamamına katılma yükümlülüğü getirilirken, evsel katı atık bertaraf tesislerinde sadece yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah har-

camalarına katılma yükümlülüğü getirilmiştir.

Katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti

Gerek atıksu gerekse evsel katı atık için harcamalara katılım payı öngörülmesine rağmen Kanun metnine Komisyon'da bir yükümlülük daha eklenmiştir. Atıksu için; "Bu hizmetlerden yararlananlardan, belediye meclisince ve bu maddede sorumluluk verilen diğer idarelerce belirlenecek tarife göre atıksu toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınır." Evsel katı atık bertaraf tesisleri için de; "Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarife göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır." hükümleri ilave edilmiştir. Dikkat edileceği üzere, belirtilen hizmetlerden yararlananlardan, önce harcamalara katılma payı, daha sonra da ücret alınması öngörülmüştür. 2464 sayılı Kanun'da zaten "Çevre Temizlik Vergisine" konu edilmiş bir hususta ayrıca ikinci bir yükümlülük olan "harcamalara katılma payı" ve üçüncü bir yükümlülük olarak "ücret" ihdas edilmiştir.

2464 sayılı Kanun'da ücrete tabi işler şu şekilde düzenlenmiştir: "Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediyeye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir." Bu hükümlerden anlaşılacağı üzere, belediye hizmetlerinin ücret konusu olabilmesi için 1- bu hizmetin ilgililerin isteğine bağlı verilmesi, 2- belediyeye tekel olarak verilmiş işlerden olmaması gerekir. Gerek atıksu gerekse katı atık hizmetleri hem ilgililerin isteğiyle görülecek bir hizmet değildir hem de bu hizmetler belediyeye tekel olarak verilmiş hizmetlerdir. Tekel veya imtiyaz niteliğinde verilmiş bu hizmetler karşılığında yararlananlardan veya mükelleflerden alınacak vergi, ücret ve benzeri ödemeler, atıksu hizmetleri için İSKİ Kanununda ücret olarak; temizlik ve atık toplama ve bertaraf hizmetleri için de 2464 sayılı Kanunda çevre temizlik vergisi olarak zaten düzenlenmiştir. Ancak, Kanunda harcamalara katılım payı alınması düzen-

lendiği halde bu hükümler hayata geçirelememiştir.

Bilindiği üzere, büyükşehirlerde katı atık toplama ve taşıma işi ilçe belediyelerinin; bertaraf hizmetleri ise büyükşehir belediyelerinin sorumluluğundadır. Kanun hükmü her ilçe belediyesinin kendi maliyetine göre ve her mükellef için katı atık toplama ve taşıma ücreti belirlenmesini, büyükşehir belediyelerinin de bertaraf ücreti belirlenmesini öngörmektedir. Her hane sahibi çöpü için belediyelere, çevre temizlik vergisi, katı atık toplama ve taşıma ücreti, bertaraf ücreti olmak üzere üç türlü ödeme yapacaktır. Kanundaki düzenlemeye göre aslında dördüncü bir ödeme olarak “harcamalara katılma payı” da tahsil edilmesi gerekmektedir. Özet olarak bir koyundan iki post çıkmazken dört postun çıkması hiç mümkün değildir.

Çevre Kanunu/Yönetmelik Çelişkisi

Yönetmeliğin yasal dayanağı

Çevre Kanunu’nun 11’inci maddesinin onyedinci fıkrasında; “Arıtma ve bertaraf etme yükümlülüğüne tâbi tesis ve işletmeler ile yerleşim birimleri, bu yükümlülüğe istinaden kurulması zorunlu olan arıtma ve bertaraf sistemleri, atıksu arıtma ve ön arıtma sistemleri ile atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, onarımı, ıslahı, işletilmesi ve harcamalara katkı paylarının belirlenmesi ile ilgili usûl ve esaslar Bakanlıkça yönetmeliklerle düzenlenir. Bu konuda diğer kanunlarla verilen yetkiler saklıdır.” hükmü getirilmiştir. Oysa Bakanlık 2006 yılından beri harcamalara katılım payının usul ve esaslarını belirleyen bir yönetmelik çıkarmamıştır. Onun yerine 27/10/2010 tarihli Resmi Gazetede Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik yayımlanmıştır. Yerel yönetimlerin tüzel kişilikleri vardır. Belediyelerde tarifelerin nasıl belirleneceği ilgili

kanunda düzenlenmiştir. Konuya ilişkin çelişkili hükümlerine rağmen Çevre Kanunu bu yönetmelik için Bakanlığa yetki vermemektedir. Bakanlık, Kanunda kendisine verilen yetkiyle ilgili konuda değil başka bir konuda yönetmelik çıkarmıştır.

Tam maliyet esası

Yönetmeliğe göre tarifeler; 1- kirleten öder ve 2- tam maliyet esasına göre belirlenecektir. Kirleten öder ilkesi evrensel bir ilke ve Kanuna da uygundur. Ancak gerek atıksu gerekse evsel katı atık tesisleri ve işletmesi için ücret tarifelerinin tam maliyet ilkesine göre oluşturulacağı Kanun’da olmadığı gibi yerel yönetimlerin idari ve mali özerkliğine de aykırıdır. Bu hizmetlerin ücretlendirilebileceği kabul edilse bile ücret tarifeleri yerel yönetimlerin karar organı tarafından belirlenir. Bakanlığın bu hususta düzenleyici yetkisi bulunmamaktadır. Nitekim Kanunda, “Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır” denilmektedir. Kanun tarife belirleme yetkisini belediye meclisine verdiği halde, Bakanlık usul ve esası belirleme adına bu yetkiyi kendisi kullanmış ve Kanun’da öngörülmediği halde “tam maliyet” ilkesi getirmiştir. Bu bakımdan Kanunda evsel atıklar için harcamaların tamamına katılım öngörülmediği halde Yönetmelikte “tam maliyet esasına dayalı tarife” düzenlenmesi Kanuna aykırıdır.

Sözleşme yapma şartı

Yönetmeliğin 12’nci maddesiyle, atıksu ve evsel katı atık hizmetinden yararlananlarla bu hizmeti veren kurumlar arasında sözleşme yapılması zorunlu tutulmuştur. Belediyenin atıksu hizmetlerinden yararlanacaklar zaten Su Abonman Sözleşmesi ile bu sözleşmeyi yapmaktadır. Ancak evsel katı atıkların sokağa bırakılması için ilçe belediyeleri ile; ilçe belediyelerince toplanan çöpün bertarafı için büyükşehir belediyesi

ile iki ayrı sözleşme yapmanın uygulanabilirliği yoktur. Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği 7 yıldır bu hususta bir sözleşme de yapılmamıştır. Sözleşme yapmayarak ücretini ödemeyenler arasında kamu kurumları dahi bulunmaktadır. Bütün bu gerekçeler evsel katı atıkların toplanmasının isteğe bağlı veya sözleşmeye dayalı bir hizmet olmadığını, belediyelere verilmiş zorunlu hizmetlerden olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca kirleten öder ve tam maliyet ilkelerine göre her hane içi üretilen çöpe göre ücret belirlenmesi imkânı da bulunmamaktadır.

Su idarelerine tahsilat görevi

Yönetmelikte, atıksu ve evsel katı atık ücretlerinin su faturaları üzerinden tahsil edileceği düzenlenmiştir. Büyükşehirlerde atıksu ücretleri su ücretiyle birlikte su ve kanalizasyon idareleri tarafından tahsil edilmektedir. Ancak evsel atık ücretlerinin su faturaları üzerinden tahsili çeşitli zorluklar içermektedir. Öncelikle 2560 sayılı Kanunda su ve kanalizasyon idarelerine katı atık ücretlerini tahsil görevi verilmemiştir. Anayasanın 127’nci maddesi gereği mahalli idarelerin görevlerinin kanunla belirlenme zorunluluğu vardır ve Yönetmelikle su ve kanalizasyon idarelerine, ilçe belediyelerinin çöp toplama ve taşıma ücretini tahsil etme görevi verilemeyecektir. Bunun dışında bu ücretlerin tahsili için ilgili idare tarafından masraf alınacak mıdır? Tahsil edilen ücretler hangi süre içinde ilçe belediyesine yatırılacaktır? Tüzel kişilikleri ayrı olan bu idareler ile ilçe belediyeleri arasında tahsilattan ötürü çıkan anlaşmazlıklar nasıl çözümlenecektir?

Uygulamanın ertelenmesi

Kanun 2006 yılında yürürlüğe girmesine rağmen Yönetmelik 2010 yılında çıkarılmıştır. Yani kanunla getirilen yükümlülük Bakanlıkça, yönetmelik çıkarılmamak suretiyle dört yıl ertelenmiştir. Yönetmelik 2010 yılında çıkarılmasına rağmen beledi-

yelerin yönetmeliğe uyumu her sene ertelenmektedir. Halen uyum süreci 31/12/2017 tarihe kadar ertelenmiş durumdadır. Dolayısıyla çelişkilerle dolu bir Kanun, yürürlüğe girdiği 11 yıldan beri uygulanamamaktadır. Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi üzerine bazı belediyeler belirtilen ücret tarifelerini yapmış, su ve kanalizasyon idareleri üzerinden tahsilât yapmaya çalışmış, bazı yerlerde ise mahkemeler tarifelerin yürütmesini durdurmuştur. Neticede, Kanunla getirilen bir yükümlülük bazı yerlerde uygulanmakta bazı yerlerde uygulanamamaktadır. Kanun önünde eşitlik ilkesi zedelenmektedir. Maliye Bakanlığı ve Sayıştay'ın olumlu görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmeliğin uygulanması mümkün de görünmemektedir. Sayıştay bu konuda henüz yönlendirici bir karar almamıştır. Denetimlerde tarifelerin belirlenmesine ilişkin eleştiriler yapılmış, ancak konunun özüne girilmemiştir. Yönetmeliğin uygulanması konusunda belediye yetkililerinin de tereddütleri oluşmuş, bu ücretleri tahsil etmedikleri takdirde Sayıştay'ın kamu zararı çıkaracağından endişe eder hale gelmişlerdir. Ancak bu haliyle Kanun ve Yönetmelik hükümlerinin uygulanması mümkün değildir.

Ambalaj Atıklarıyla İlgili Çelişkiler

Ekonomik değeri olan atıkların şirketlere verilmesi

Çevre Kanununun 11'inci maddesinin onbirinci fıkrasıyla getirilen “Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettilmekle yükümlüdürler.” hükmüyle, belediyelerin atık bertarafı görev ve yetkisinde evsel olan ve evsel olmayan ayrımı yapılmıştır. Bu hükme göre belediyeler evsel olmayan, özellikle ambalaj atıklarıyla ilgili bertaraf tesisi kurmak zorunda olmayacaktır.

Bir sonraki fıkranın “Üretici, ithalatçı ve piyasaya sürenlerin sorumluluğu kapsamında yükümlülük getirilen üreticiler, ithalatçılar ve piyasaya sürenler, ürünlerinin faydalı kullanım ömrü sonucunda oluşan atıklarının toplanması, taşınması, geri kazanımı, geri dönüşümü ve bertaraf edilmelerine dair yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve bunlara yönelik gerekli harcamalarının karşılanması, eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla Bakanlığın koordinasyonunda bir araya gelerek tüzel kişiliği haiz birlikler oluştururlar.” hükmüyle de bu sınırlandırma pekiştirilmiştir. Dolayısıyla ambalaj atıklarının toplanması, taşınması, geri kazanımı ve bertarafıyla ilgili sorumluluk ve yetki, oluşturulan bu birliklere aktarılmıştır.

Daha sonraki bir fıkranın “Atık geri kazanım, geri dönüşüm ve bertaraf tesislerini kurmak ve işletmek isteyen gerçek ve/veya tüzel kişiler, yönetmelikle belirlenen esaslar doğrultusunda, ürün standardı, ürünlerinin satışa uygunluğu ve piyasadaki denetimi ile ilgili izni, ilgili kurumlardan almak kaydı ile Bakanlıktan lisans almakla yükümlüdür. “ hükmüyle de belediyeye imtiyaz niteliğinde verilmiş olan bertaraf tesisi kurma yetkisi her türlü atık bakımından belediye dışındaki gerçek ve tüzel kişilere tanınmıştır. Bu durumda belediye imtiyaz hakkını nasıl kullanacaktır?

Ambalaj atıklarına ilişkin yönetmelik

Ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması, taşınması ve ayrılmasına ilişkin teknik ve idari standartlar 24/08/2011 sayılı ve 28035 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Çevre Kanununun belirtilen çelişkilerinin yanında Yönetmeliğin birçok hükmü kendi içinde çelişkili hususlar içermektedir. Yönetmeliğin 5'inci maddesinin (d) bendinde, “ambalaj atığı üreticileri, ambalaj atıklarını, bağlı bulunduk-

ları belediyenin ambalaj atıkları yönetim planına uygun olarak, diğer atıklardan ayrı biriktirmek ve belediyenin toplama sistemine bedelsiz vermekle yükümlüdür.” ve belediyeler “Ambalaj atıklarını kaynağında ayrı toplamak veya toplattırmakla, bu iş için toplama ayırma tesisi kurmakla görevlidir” denilmesine rağmen, Bakanlık piyasaya sürenler adına toplama, ayırma, tekrar kazanım, geri dönüşüm ve geri kazanım yükümlülüklerini yerine getirmek üzere oluşturulan kurum ve kuruluşların yetkilendirilme esaslarını belirlemekle, yetkilendirmekle, yetkilendirilen kuruluşları denetlemekle, Yönetmeliğe ve yetkilendirme esaslarına aykırılık halinde gerekli yaptırımın uygulanmasını sağlamakla ve yetkiyi iptal etmekle, toplama-ayırma, geri dönüşüm ve geri kazanım tesislerinin lisanslandırma esaslarını belirlemekle, çevre lisansı vermekle, denetlemekle, idari yaptırımını uygulamakla yetkili kılınmaktadır.

Yönetmeliğin 24'üncü maddesiyle de ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanmasından belediyeler sorumlu tutularak, bu atıkların kaynağında ayrı toplanması için ambalaj atıkları yönetim planı hazırlaması öngörülmüştür. Bu durumda 5'inci madde mi yoksa 24'üncü madde mi geçerlidir? Ambalaj atıklarının kaynağında ayrılıp toplanmasından, geri dönüşümünden ve çevreye uygun bir şekilde bertaraf edilmesinden kim sorumludur? Öte yandan Yönetmelikle belediyelere, ambalaj atıkları yönetim planını bakanlığa onaylatmak ve ambalaj atıkları yönetim planı kapsamında gelişme raporlarını il çevre ve şehircilik müdürlüğüne sunmak gibi görevler verilmesi de belediyelerin idari özerkliğine aykırıdır. Özellikle il çevre ve şehircilik müdürlüklerine belediyeler üzerinde denetim yetkisi veren hükümler Anayasanın yerel yönetimlerle ilgili hükümlerine ve idare hukukunun genel ilkelerine aykırıdır.

Bakanlık piyasaya sürenler adına toplama, ayırma, geri dönüşüm, geri kazanım yükümlülüğünü yerine getiren bazı kurumlar ile bizzat toplama, ayırma, taşıma (TAT) işini yapan işletmelere lisans vermektedir. TAT işletmeleri kolayca toplanabilen ambalaj atıklarını toplamakta, sokağa terk edilen ambalaj atıklarının bir kısmı sokak toplayıcıları tarafından toplanmakta, kalanı çöple birlikte belediye tarafından taşınmakta ve belediyenin ayıklama sistemine girmektedir. Yönetmeliğin “Piyasaya sürenler, ambalajlı olarak piyasaya sürülen ürünlerin kullanımı sonucu ortaya çıkan ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanmasını, ayrılmasını, geri dönüşümünü ve geri kazanımını sağlamakla yükümlüdür” hükmü gerçek anlamda uygulanmamaktadır. Yönetmeliğin ambalaj atıklarının kaynağında ayrılmasını ve yeniden kullanılmayanların belediyenin geri dönüşüm sistemi içine girmesini sağlayacak hükümler içermesi gerekirken belediyeyi, Belediye Kanunu’ndan kaynaklanan yetkilerini kullanamaz hale getirmiştir.

Mali destek TAT firmalarına, külfet belediyeleri

Ambalaj atıklarının toplanmasıyla ilgili olarak Yönetmelikte getirilen mali sistem belediyelerin aleyhine düzenlenmiştir. Piyasaya sürenler-

den tahsil edilen kaynaklar yetkilendirilmiş kuruluşlar eliyle TAT firmalarına ödenmektedir. TAT firmaları ise toplaması en kolay olan kaynaklardan ekonomik değeri yüksek ambalaj atıklarını toplamaktadır. Dolayısıyla bu firmalar hem topladıkları ambalaj atıklarını ekonomik değere dönüştürerek hem de topladıkları ambalaj atıkları karşılığında sistemden aldıkları kaynakla iki defa kazanmaktadır. Belediyelere atıkların artıkları, yani çöp kısmı kalmaktadır. Kalan kısım belediyelerin evsel atıklarının miktar olarak şişmesine neden olmakta ve bu durum çöp taşıma maliyetini hem katlamakta hem de deponi alanlarının hızla dolmasına neden olmaktadır. Çünkü evsel atıkların %50’ye yakın kısmı ambalaj atıklarından oluşmaktadır. Ambalaj atıklarının kaynağında toplanıp değerlendirilememesinden kaynaklanan ekonomik kaybın 2 Milyar TL’nin üzerinde olduğu ifade edilmektedir. Ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması hususunda görev ve sorumluluğun doğrudan belediyelere verilmemesi nedeniyle belediyelerin bu hizmetler için yaptığı harcamalar Sayıştay sorgusuna muhatap olabilmektedirler.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı verilerine göre bu sistemde 2010 yılında 1.024.429 ton kâğıt-karton

ambalaj malzemesi üretildiği halde 1.423.181 ton kâğıt-karton ambalaj atığı geri dönüştürülmekte yani %140 dönüşüm sağlanmaktadır. Yani TAT firmalarına üretilenden bile %40 daha fazla geri dönüşüm bedeli ödenmesi gibi bir durum ortaya çıkmaktadır. Uygulanan sistemden ya birileri haksız çıkar sağlamakta, ya üretilen gerçek ambalaj miktarı doğru beyan edilmemektedir. Kâğıt-karton ambalajında geri dönüşüm hedefini Bakanlık, 2010 yılı için %37 olarak belirlemişken %140 geri dönüşüm sağlanması mümkün müdür?

Diğer atıklar

Tehlikeli atık, atık pil ve akümülatörler, atık yağlar, atık madeni yağlar, bitkisel atık yağlar, ömrünü tamamlamış lastikler, atık elektrikli ve elektronik eşyalar, ömrünü tamamlamış araçlar, hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları, hayvansal atıklar, sanayi atıklarıyla ilgili düzenlemeler de benzer şekilde belediyelerin Belediye Kanunundan gelen yetkileri göz ardı edilerek hazırlanmıştır. Bu atıklarla ilgili çıkarılan yönetmeliklerde “belediyelerin görev ve yetkileri” başlığı altında belediyenin herhangi bir yetkisi düzenlenmemiştir. Belediyelere verilen görevlere gelince mesela, Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinde “Ambalaj

atıklarının düzenli depolama sahalarına kabul edilmemesi için gerekli önlemleri almak, ambalaj atıklarının evsel atık toplama araçlarına alınmaması için gerekli tedbirleri almak” gibi anlamı ve uygulama kabiliyeti olmayan olumsuz görevler yüklenmiştir. Ancak sokakta kalan ambalaj atığından kimin sorumlu olduğu belirtilmemiştir. Oysa sokağa terk edilmiş ekonomik değeri olmayan ambalaj atığını belediyeden başka kim kaldıracaktır?

Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğinde de belediyelere, “Atık yağları belediye evsel katı atık depolama sahasına kabul etmemek. Atık yağların su, toprak gibi alıcı ortamlara doğrudan verilmesini ve kanalizasyona boşaltılmasını önlemek.” gibi görevler verilmiştir. Belediye her eve veya işyerine birer bekleme koya- mayacağına göre böyle bir görevin yerine getirilmesi mümkün değildir. Atıkla ilgili düzenlemelere uyulmadığı zaman kirlilikten zarar görecektir. Atıkla ilgili düzenlemelere uyulmadığı zaman kirlilikten zarar görecektir. Atıkla ilgili düzenlemelere uyulmadığı zaman kirlilikten zarar görecektir.

Dünya örnekleri

Atıkların kaynağında ayrıştırılması ve geri dönüşümü için daha akılcı yaklaşımlar geliştirmek ve düzenlemeler yapmak zorunlu hale gelmiştir. ABD’de plastik şişelerde geri dönüşüm oranı %31 iken Norveç’te %96’dır. Çünkü Norveç’te küçük şişeler için 12, büyük şişeler için 31 cent depozit alınır. Şişeyi geri götürdüğünüzde bu depozit iade edilir. Ancak ABD’de birçok eyalette depozit programı bile yoktur. Şişeyi geri dönüşüm sistemine verdiğinizde 5 cent alırsınız ancak bu miktar etkili bir geri dönüşüm sağlamaz. Ancak bazı eyaletler depozit sistemini etkin bir şekilde uyguluyor. Mesele Michigan eyaletinde 10 cent depozit uygulaması var ve bu eyalette plastik şişelerde %96 geri dönüşüm sağlanıyor. Almanya’da da plastik şişelerde depozit ve iadeye dayalı geri dönüşüm başarılı bir şekilde uygulanıyor. Depozit sistemi bazı ülke-

lerde buzdolabı ve çamaşır makinesi gibi elektrikli eşyalarda veya araba lastiklerinde başarıyla uygulanmaktadır.

Ambalaj atıklarında kamu sorumluluğu

Belediye Kanunu’nda düzenlendiği gibi atıkların yönetiminden belediye sorumlu olduğu takdirde kamu sorumluluğu yerine getirilecek, atığın bütün boyutları mevzuatta belirlenen standartlar dâhilinde tek elden planlanacak, piyasada faaliyet gösteren kişi ve kuruluşlar tamamlayıcı bir işlev görecektir ve boşlukta bir alan kalmayacaktır. Yerine göre yüksek teknoloji gerektiren bu yatırımların gerçekleştirilmesi ve işletilmesi oldukça maliyetlidir. Atıkların toplanması, taşınması, geri kazanımı, geri dönüşümü, bertarafı, bertaraf edilemeyen kısımlarının depolanması bir ölçek gerektirmektedir. Çoğu atık türünün büyükşehir çapında, hatta bölge çapında ele alınması gerekir. Bu konuda faaliyet gösteren çok sayıda aktöre lisans verip, belediyeye de bunlara yer göstermek veya bunlarla işbirliği yapmak gibi görevler vermek belediyeyi bir kamu otoritesi olarak görmemektedir.

Belediyelerin görev ve yetkileri Anayasamızın 127’nci maddesine göre kanunla verilir. Belediyeler idari ve mali özerkliğe sahip kuruluşlardır. Bakanlığın taşra örgütü gibi yönetmeliklerle belediyelere görev verilmesi Anayasaya uygun değildir. Ayrıca belediyelerin görev ve yetkileri “yerinden yönetim” ilkesine göre düzenlenir. Atık yönetimi gibi yerel karakteri baskın hizmetlerin tamamen merkezden düzenlenmesi ve yürütülmesi bu ilkeye aykırıdır.

Yaptırımlarla ilgili Çelişkiler

Ceza yetkisi

Çevre Kanunu’nun 12’nci maddesine göre, kanuna uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa verilmiştir. Bakanlık gerek görürse denetleme yetkisini çevre denetim

birimini kuran belediye belediyelere ve ilgili diğer kamu kurumlarına devredebilecek ve denetim, Bakanlığın belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde yapılacaktır. Yine Kanunun 24’üncü maddesine göre, Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararları Bakanlık merkez teşkilâtında genel müdürler, taşra teşkilâtında il müdürlerince verilecektir.

Yetki ve sorumluluğun bakanlığa veya valiliğe verilmesi gerekir. Bakan yetki verirse genel müdür; vali yetki verirse il müdürü yetki devreden adına devredilen yetkiyi kullanır. Ancak yetki devreden sorumlu olduğu kalkmaz. Belirtilen kanun hükmüne göre genel müdür veya il müdürü yetkisini kanundan almaktadır. Ancak genel müdürlüğün veya il müdürlüğünün işlemlerine karşı dava yine Bakanlık veya valilik aleyhine açılacaktır. Çünkü genel müdürlüğün ve il müdürlüğünün tüzel kişiliği yoktur.

Belediyelere yetki devri

Bakanlığın denetim yetkisini belediyelere devredebileceğine ilişkin hüküm Anayasamızın yerel yönetimlerin görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine göre düzenleneceği, yerel yönetimlerin görev ve yetkilerinin kanunla düzenleneceği ilkeleriyle çelişiktir. Belediye, kentin temizliğinden, atıklardan, yollardan, cadde ve sokaklardan sorumlu ancak bu sorumluluğu yerine getirebilmek için gerekli yetkilerden yoksun kılınmıştır. Bakanlık gerekli görürse denetim yetkisi verecektir. Belediye, Bakanlığın alt birimi veya taşra teşkilatı değildir ki onun adına yetki kullansın.

Para cezalarının genel bütçeye aktarılması

Bakanlıkça yetki verilmesi halinde belediye tarafından uygulanan idari para cezalarının %50’sinin genel bütçeye gelir kaydedilmesi de başka bir çelişkidir. Kanunda, belediyelerin atık yönetimiyle ilgili olarak genel bütçeden desteklenmesi öngörü-

lürken, belediyenin sorumluluğuyla ilgili aykırı davranışlara uyguladığı cezaların yarısının genel bütçeye verilmesi önemli bir çelişkidir. Üstelik sorumluluk alanında çevreye verilen zararı onarmak veya kirliliği kaldırmak belediyenin işi olmasına rağmen. Devlet tüzel kişiliği dışında ayrı bir tüzel kişiliği bulunan belediyelerin merkezi idareye bağlı kuruluşlara uygulanan bu kuraldan istisna tutulması gerekir. Bu hükümlerle belediyenin idari ve mali özerkliği ihlal edilmiştir.

Kanunun 20'nci maddesinde, "Atık alım, ön arıtma, arıtma veya bertaraf tesislerini kurmayanlar ile kurup da çalıştırmayanlara 60.000 Türk Lirası; öngörülen yasaklara veya standartlara aykırı olarak veya önlemleri almadan atıkları toprağa verenlere 24.000 Türk Lirası; anız yakanlara her dekar için 20 Türk Lirası; içme ve kullanma suyu koruma alanlarına, yerüstü ve yeraltı sularına, sulama ve drenaj kanallarına atık boşaltanlara 48.000 Türk Lirası; yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak atık toplayan, taşıyan, geçici ve ara depolama yapan, geri kazanan, geri dönüşüm sağlayan, tekrar kullanan veya bertaraf edenlere 24.000 Türk Lirası; umuma açık yerlerde her ne şekilde olursa olsun çevreyi kirletenlere 100 Türk Lirası idari para cezası verilir." denilmektedir.

Büyük ölçüde yerel karakterli bu eylemler için yaptırım uygulama yetkisinin yerel yönetimlere değil de Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilmesi izah edilebilir bir durum değildir. Bakanlık hem standartları koymakta ve düzenlemeleri yapmakta hem de lisans verme ve yaptırım yetkileriyle uygulamayı da yapmaktadır. Bu düzenlemelerle belediyelerin gerek atık yönetiminde gerekse çevrenin korunup geliştirilmesinde etkili olması beklenmemelidir.

Sonuç ve Öneriler

Çevre Kanunu'nda 2006 yılında 5491 sayılı Kanunla, Belediye Kanunu ve diğer kanunlarda belediyelere verilen görev, yetki ve imtiyazlar dikkate alınmadan yapılan düzenlemeler atık yönetimini içinden çıkılmaz hale getirmiştir. Yapılan düzenlemeler kendi içinde de çelişkili hükümler içermektedir. Hukuki alt yapısı karmaşık olmuş atık yönetiminin bu haliyle sürdürülebilmesi mümkün değildir. Mevcut haliyle özellikle ambalaj atıklarının kaynağında toplanması ve değerlendirilmesi sağlanamamakta, bu durum ekonomik kayıplar yanında belediyeler için aşırı mali yük oluşturmakta ve çevreye ilave yük getirmektedir. Bu durum sokak toplayıcılığı gibi sağlıksız bir yapı oluşturmuştur. Ambalaj atıkları da dâhil, her türlü için atık yönetiminin ölçek ekonomisi prensiplerine uygun olarak bir elden planlanıp yürütülmesini sağlayacak yasal düzenlemeye ihtiyaç vardır.

2013 yılında büyükşehir statüsüne kavuşan il sayısı 30'a çıkarılmış ve büyükşehir sınırları il sınırlarıyla örtüşmüştür. Bu illerde belediye dışı alan kalmamış, alanın tamamı belediye yönetimine dâhil olmuştur.

Başta atık yönetimi olmak üzere, çevre yönetimiyle ilgili tam merkeziyetçi bir anlayışla yapılan bu düzenlemelerle etkin bir çevre yönetimi mümkün değildir. Oysa atık yönetimi, Belediye Kanunu'nda belediyenin görev, yetki ve imtiyazı olarak düzenlenmiştir. Bu durumun ortadan kaldırılması için Çevre Kanunu ve ilgili yönetmeliklerin yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Bakanlığın görev ve yetkileri 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de belirtildiği şekliyle "çevrenin korunması ve iyileştirilmesi ile çevre kirliliğinin önlenmesi için prensip ve politikalar tespit etmek, standart ve ölçütler geliştirmek" olarak sınırlandırılmalıdır.

Çevre Kanunu ile getirilen "harcamalara katılım payı", "atık toplama ve taşıma ücreti" ve "atık bertaraf ücreti" gibi mali yükümlülükler, hukuka aykırılığı ve uygulama kabiliyeti olmaması nedeniyle derhal kaldırılmalıdır. Halen maliyetin ancak %30'unu karşılayan Çevre Temizlik Vergisi, belediyelerin bu hizmetleri etkin bir şekilde sürdürmesine imkan verecek şekilde yeniden belirlenmelidir.

Kesintiler Yeniden Düzenlendi

Belediyelerin kamuya olan borçları (vergi, SGK, İller Bankası vs.), genel bütçe vergi gelirlerinden (GBVG) aldıkları paylardan kesilmek suretiyle tahsil edilmektedir.

Bu kesintilerin azami oranı 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunla % 40 olarak belirlenmiş, kesintilerin bu oranı aşmayacak şekilde Bakanlar Kurulunca belirlenecek esaslara göre yapılacağı da düzenlenmiştir.

Bakanlar Kurulunun 2010/238 sayılı kararı ile Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve bunların Bağlı Kuruluşlarının Borçlarına Karşılık Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilâtı Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintilere İlişkin Esaslar belirlenmiş, takip eden yıllarda alınan kararlarla da o yıl için yapılacak kesinti oranları ayrıca belirlenmiştir.

2017 yılında yapılacak kesintiler, üç (3) Bakanlar Kurulu Kararına konu edilmiştir.

6736 sayılı (Yapılandırma) Kanunla belediye paylarından kamuya ait borçlar için yapılacak % 40'lık kesinti oranı % 50'ye çıkarılmış, bu düzenleme sonrasında Bakanlar Kurulunun 2016/9491 sayılı kararı ile 2017 yılında belediye borçlarına mahsuben yapılacak kesinti oranları geçmiş dönem borcu olan belediyeler için % 50 olarak belirlenmiştir.

6736 sayılı Kanundaki düzenleme 7020 sayılı Kanunda (yapılandırma) da yer almış, Resmi Gazete'nin 6 Ağustos 2017 tarihli ve 30146 sayılı nüshasında yayımlanan

2017/10542 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belediyelere genel bütçe gelirlerinden ödenecek borçlar arasına 7020 sayılı kanunla yapılandırılan borçlar da dâhil edilmiştir.

Resmi Gazete'nin 11 Ağustos 2017 tarihli Mükerrer nüshasında yayımlanan 2017/10704 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kesinti oranları aşağıdaki tabloda yer aldığı şekilde düşürülerek yeniden düzenlenmiştir.

ÖRNEK 1- (A) belediyesinin 01 Mart 2010 tarihinden öncesine ait borcu (vergi, SGK, İller Bankası) olmakla birlikte cari kamu borcunu düzenli ödemektedir. Bu durumda belediyenin borç kesintisi **% 22** oranında yapılacaktır.

Bu belediye Mart 2010 tarihinden önceki borçlarını yapılandırmış ise kesinti oranı % 3 ilave ile **% 25'e** çıkacaktır.

ÖRNEK 2- (B) belediyesinin 1 Mart 2010 tarihinden sonraki döneme ait borcu var ve cari ödemelerini de düzenli yerine getirmemektedir. Bu belediyenin borçlarına mahsuben yapılacak kesinti oranı **% 35** olacaktır.

Aynı belediye borçlarını yapılandırmış ise kesinti oranı % 5 ilave ile **% 40'a** çıkacaktır.

ÖRNEK 3- (C) belediyesinin 01 Mart 2010 tarihinden önceye ait borcu yoktur ancak bu tarihten sonraki kamuya ait borçlarını düzenli ödememektedir. Bu durumda söz konusu belediyenin genel bütçe vergi gelirlerinden **% 35** nispetinde borç kesintisi yapılacaktır.

Borç Durumuna Göre Kesinti Oranları Tablosu (2017 Yılı)

Borç Durumu Kesinti Oranı		2017 Yılı ¹ (Kasım 2016'dan itibaren)	2017 Yılı ² (6 Ağustos)	2017 Yılı ³ (11 Ağustos)
		Kesinti Oranı	Kesinti Oranı	Kesinti Oranı
1.	1/3/2010 tarihinden Sonra Borcu Bulunmayan ve Cari Borcunu Düzenli Ödeyen	%25	%25	%22
	Yapılandırma Var (6736 s. K. ve 7020 s. K.)	+ %25	+ %25	+ %3
	TOPLAM	%50	%50	%25
2.	1/3/2010 tarihinden Sonra Borcu Bulunan ve Cari Borcunu Düzenli Ödemeyen	%40	%40	%35
	Yapılandırma Var (6736 s. K. ve 7020 s. K.)	+ %10	+ %10	%5
	TOPLAM	%50	%50	%40
3.	Geçmiş Borcu Yok, Cari Borcu Düzensiz Ödüyor	%40	%40	%35
	TOPLAM	%40	%40	%35

¹2016/9491 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ²2017/10542 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ³2017/10704 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

1 sorun! öneri✓

Motorlu Taşıtlar Vergisi Üzerinden Belediyelere Pay Verilmesi

Hayrettin GÜNGÖR *

Belediyeler, sınırları içinde yaşayan halkın yerel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak için kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip kamu idareleridir. Karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan belediyeler, idari ve mali özerkliğe sahiptir.

Sahip oldukları mali özerklik belediyelere kendi bütçelerini yapma, merkezi idare gelirlerinden aldıkları pay yanında yasada öngörülen vergi, harç ve katılma payının tahsili ile ücret belirleme ve alma yetkisi vermektedir. Mali özerklik yerel yönetimlerin Anayasanın 127'nci maddesinin son fıkrasında da belirtildiği gibi görevleriyle orantılı gelir kaynaklarına sahip olmasını gerekli kılar.

Ülkemizde belediyelerin görevleriyle orantılı yeterli mali kaynağa sahip olduklarını söylemek zor olduğu gibi dağıtımdan kaynaklanan adaletsizliklerde bu durumu olumsuz etkilemektedir. Belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı üzerinden dağıtılan payların %90'ından fazlası nüfus kriteri, geri kalan kısmı ise beldenin yüz ölçümü ve gelişmişlik düzeyi esas alınarak dağıtılmaktadır.

Belediyelerin mali yapısının güçlendirilmesi ve görevleriyle orantılı gelir kaynağı sağlanması için yerel hizmetlerin maliyetine etki eden gelir çeşitliliğinin ve niteliğinin artırılması gerekmektedir.

Günümüzün özellikle metropol şehirlerin önemli bir sorunu da trafiktir. Trafik sorunu belediye hizmetlerine, ulaşım, yol, tünel, alt ve üst geçit, sinyalizasyon, denetim, otopark, temizlik, gürültü ve hava kirliliği gibi önemli bir yük getirmektedir. Nüfus ve refah düzeyindeki artışa bağlı olarak trafiğe kayıtlı araç sayısı da her geçen gün artmaktadır. TÜİK¹ verilerine göre Temmuz 2017 ayı itibarıyla ülkemizde trafiğe kayıtlı araç sayısı 22 milyona ulaşmıştır.

Bulunduğu şehirde belediye hizmetlerinin maliyetine önemli bir yük getiren motorlu taşıtlardan belediyelerin vergi, harç, pay veya ücret adı altında bir gelir elde etmesi

1) <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24602> (30.09.2017)

*TBB / Genel Sekreter

trafik yoğunluğu nedeniyle katlandıkları ilave maliyetin karşılanmasına, trafik ve altyapı hizmetlerinin iyileştirilmesine önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümlerine göre motorlu kara taşıtlarından yılda iki taksitte “Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV)” alınmaktadır. Merkezi idarenin gelirleri arasında yer alan ve yıllık tahsilât tutarı 10 milyar TL civarında olan MTV üzerinden belediyeler doğrudan bir pay alamamaktadır.

Öte yandan 2464 sayılı Belediye Kanununun 86’ncı maddesine göre yol yapılması ve genişletilmesi ile yollara kaldırım, parke ve asfalt yapılması halinde belediye meclisi kararı ile ihtiyari olarak alınan “Yol Harcamalarına Katılma Payı” da trafik yükünün şehre getirdiği maliyeti karşılamaktan uzak olduğu gibi uygulama ve tahsil kabiliyeti de zayıf olan bir gelir kalemidir. 2016 yılı itibarıyla belediyelerin toplam “Yol Harcamalarına Katılma Payı” geliri 368 milyon TL, buna karşılık sadece yol bakım ve onarımı giderleri ise

1 milyar TL’nin üzerinde gerçekleşmiştir².

Belediyelerin mali yapılarını iyileştirecek MTV üzerinden belediyelere pay verilmesi ve Yol Harcamalarına Katılma Payı ile ilgili aşağıdaki öneriler değerlendirilmelidir.

1- Yol ve Trafik Katkı Payı Alınması

MTV üzerinden belediyelerin “Yol ve Trafik Katkı Payı” alması ile ilgili iki farklı öneri getirilebilir. Birincisi MTV içinden, ikincisi ise üzerinden alınacak bir oranda belediyelere pay verilmesidir.

ÖNERİ-1	<i>2464 sayılı Kanunun 86’ncı maddesine göre belediyeler tarafından alınan “Yol Harcamalarına Katılma Payı” kaldırılmalı, onun yerine 197 sayılı Kanun hükümlerine göre Maliye Bakanlığınca alınan MTV üzerinden ayrıca %10 oranında da “Yol ve Trafik Katkı Payı” tahsil edilmeli, ulaşım ve trafik alt ve üst yapı hizmetlerinde kullanılmak üzere belediye bütçelerine aktarılmalıdır.</i>
ÖNERİ-2	<i>2464 sayılı Kanunun 86’ncı maddesine göre belediyeler tarafından alınan “Yol Harcamalarına Katılma Payı” kaldırılmalı, onun yerine 197 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilen MTV’nin %10’u, ulaşım ve trafik alt ve üst yapı hizmetlerinde kullanılmak üzere belediyelere “Yol ve Trafik Katkı Payı” olarak verilmelidir.</i>

Her iki öneride de belediyelerin öz gelirlerinde 1 milyar TL civarında bir gelir artışı sağlanmış olacaktır.

Birinci öneride merkezi idarenin MTV’den elde ettiği gelirlerini %10 azaltacağından (yaklaşık 1 milyar TL) Maliye Bakanlığı tarafından olumlu karşılanmayacağı düşünülmektedir.

İkinci öneride merkezi idarenin MTV gelirlerinde bir azalma olmayacak ancak “Yol ve Trafik Katkı Payı” nedeniyle %10’luk ilave yük mükelleflerce karşılanacaktır. İlave bir vergi, harç ve katkı payı getirilmesini siyasi ve sosyal boyutu olsa da, 2464 sayılı Kanunun 86’ncı maddesine göre belediyeler tara-

findan alınan “Yol Harcamalarına Katılma Payının” kaldırılmasının bu durumu yumuşatacağı düşünülmektedir.

Ayrıca ikinci öneriye benzer bir örnek 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 12’nci maddesinde yer almaktadır. 2863 sayılı Kanundaki düzenlemeye göre belediyelerce 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu uyarınca alınan Emlak Vergisi tahsilâtı üzerinden ayrıca % 10’u oranında da “Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı” alınmakta ve amacına uygun olarak kullanılmak üzere Kültür ve Turizm Bakanlığı ile

İl Özel İdaresi hesabına aktarılmaktadır.

2- Yol ve Trafik Katkı Payının Dağıtımı

Motorlu Taşıtlar Vergisi üzerinden alınması önerilen %10 oranındaki “Yol ve Trafik Katkı Payı”nın dağıtımı nasıl olmalıdır. Yukarıda da belirtildiği gibi belediyelerin mali yapılarındaki önemli bir sorun da genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları payın dağılımı ile öz gelirlerden kaynaklanan adaletsizliktir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu’nun 7’nci maddesine göre toplu ulaşım, otopark, trafik, büyükşehir belediyesinin yetki ala-

2) <https://www.muhasabat.gov.tr/content/genel-yonetim-mali-istatistik-detayi?tabId=1&pageId=10> (03.10.2017)

1 SORUN 1 ÖNERİ

nındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolların, alt ve üst geçit ile tünel yapım, bakım ve onarımı büyükşehir belediyesinin yetkisindedir. Diğer taraftan büyükşehir ilçe belediyelerinin toplu ulaşım, trafik ve otoparkla ilgili görevleri olmadığı gibi büyükşehir belediyesi

yetki alanı dışında kalan sokak ve mahalle yollarının yapım, bakım ve onarımı ile ilgili büyükşehir belediyelerine göre daha sınırlı görevleri vardır.

Esasen 5216 sayılı Kanunun 7'nci maddesindeki görev taksimine bakıldığında büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasında yaklaşık %70 ile

%30 oranında yetki ve sorumluluk paylaşımı olduğu görülmektedir. Bu oranlar duruma göre en fazla %10 (-/+) sapma gösterebilir.

Eğer MTV üzerinden belediyeler "Yol ve Trafik Katkı Payı" adı altında bir pay verilecek olursa, bu gelirin dağıtımı için şu öneriler olabilecektir.

ÖNERİ-1	<i>Büyükşehir belediye sınırları içerisinde MTV üzerinden tahsil edilen Yol ve Trafik Katkı Payının %75'i büyükşehir belediyesine, %25'i nüfuslarına göre büyükşehir ilçe belediyelerine; diğer illerde tahsil edilen ise o ildeki belediyelerin nüfuslarına göre Maliye Bakanlığınca hesaplanarak dağıtılır.</i>
ÖNERİ-2	<i>MTV üzerinden tahsil edilen Yol ve Trafik Katkı Payı bir havuzda toplanarak belediyelerin nüfuslarına göre dağıtılır. Büyükşehir belediyeleri için hesaplanan Yol ve Trafik Katkı Payının %25'i kesilerek büyükşehir ilçe belediyelerine nüfuslarına göre paylaşılır.</i>
ÖNERİ-3	<i>MTV üzerinden tahsil edilen Yol ve Trafik Katkı Payının %80'i bir havuzda toplanarak büyükşehir ilçe belediyeleri hariç büyükşehir ve diğer belediyelerin nüfuslarına göre hesaplanarak dağıtılır. Büyükşehir belediyeleri için hesaplanan Yol ve Trafik Katkı Payının %25'i kesilerek büyükşehir ilçe belediyelerine nüfuslarına göre verilir. Yol ve Trafik Katkı Payının kalan %20'lik kısmı ise Maliye Bakanlığınca ayrı bir hesapta tutularak trafik veya trafik altyapısını geliştirecek projelere kısmen veya tamamen destek olarak verilir.</i>

“Kültürler Mozaïği Çarşısı” Gençlerden İlgi Gördü

Marmara Üniversitesi tarafından bu yıl ikincisi düzenlenen “Ulusal ve Uluslararası Katılımlı Kültür, Sanat Günleri” yoğun bir katılımı ile gerçekleştirildi.

Çeşitli konferans, söyleşi, sportif aktiviteler, halk oyunları gösterileri ve konserlerin düzenlendiği etkinlik kapsamında ayrıca şehirlerin yöre-

sel tanıtıcı unsurlarının sergilendiği “Kültürler Mozaïği Çarşısı” etkinliği de yer verildi.

Anadoluhisarı Kampüsünde düzenlenen 8 şehrin katıldığı “Kültürler Mozaïği Çarşısı” etkinliği üniversite öğrencileri tarafından büyük ilgi gördü. Diyarbakır, Gaziantep, Giresun, Elazığ, Kahramanmaraş, Kü-

tahya, Sındırgı, Tepebaşı’nın temsil edildiği standlarda yöresel tatlar, el işi ürünler ve tanıtıcı unsurlar (Banner, Flama, Broşür, Kitap, CD vb.) ve daha birçok ürün yer aldı.

Bu yıl 8 il ile başlayan “Kültürler Mozaïği Çarşısı” etkinliğine gelecek yıl daha fazla il ve ilçe belediyesinin katılımı öngörülmüyor.

İnşaat Ruhsatlarının Geç Bildirimi/İdari Para Cezası

Av. A. Kadir ZENGİN*

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından 5510 sayılı yasanın 11/6. ve 102/h maddelerine istinaden belediyelere kesilen para cezaları bu makalenin konusudur.

SGK'nın son yıllarda hatalı bir yorumla yaptığı bu uygulama, belediyeler ve imar biriminde görev yapan personel için ciddi bir sorun haline gelmiştir. Çünkü her bir ruhsat için aylık asgari ücret tutarında kesilen bu cezaların kesinleşmesi halinde belediyelerce Kuruma ödenmesini müteakip bildirim geç yaptıktan sorumlu olan personele 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine göre rücu edilmesi gerekecektir.

Konuyla İlgili Mevzuat

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 11. maddesinin 6. Fıkrası "Valilikler, belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili diğer kamu ve özel hukuk tüzel kişileri,

yapı ruhsatı ve diğer tüm ruhsat veya ruhsat niteliği taşıyan işlemlerine ilişkin bilgi ve belgeler ile varsa bunların verilmesine esas olan istihdama ilişkin bilgileri, verildiği tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdürler." Aynı yasanın 102'nci maddesinin (h) bendinde; "11'inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen bildirim yükümlülüğünü yasal süresi içinde yerine getirmeyen ticaret sicili memurlukları ile aynı maddenin altıncı fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yasal süresi içinde yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlara yerine getirilmeyen her bir bildirim yükümlülüğü için aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanır." hükmüne yer verilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 21'inci maddesi "Bu Kanunun kapsamına giren bütün yapılar için 26'ncı maddede belirtilen istisna dışında belediye veya valiliklerden (...) (1) yapı ruhsatı alması mecburi-

dir." Aynı yasanın 22'nci maddesi de "Yapı ruhsatı almak için belediye, valilik (...) bürolarına yapı sahipleri veya kanuni vekillerince dilekçe ile müracaat edilir. Dilekçeye sadece tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge), mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa, ebatlı kroki eklenmesi gereklidir. Belediyeler veya valiliklerce (...) ruhsat ve ekleri incelenerek eksik ve yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilir. Eksik veya yanlış olduğu takdirde; müracaat tarihinden itibaren onbeş gün içinde müracaatçıya ilgili bütün eksik ve yanlışları yazı ile bildirilir. Eksik ve yanlışlar giderildikten sonra yapılacak müracaattan itibaren en geç onbeş gün içinde yapı ruhsatı verilir.", 29'uncu maddesi ise; "Yapıya başlama müddeti ruhsat tarihinden itibaren iki yıldır. Bu müddet zarfında

*Yıldırım Belediyesi / Hukuk İşleri Md. V.

yapıya başlanmadığı veya yapıya başlanıp da her ne sebeple olursa olsun, başlama müddetiyle birlikte beş yıl içinde bitirilmediği takdirde verilen ruhsat hükümsüz sayılır. Bu durumda yeniden ruhsat alınması mecburidir. Başlanmış inşaatlarda müktesep haklar saklıdır. (...)” hükümlerine amirdir.

İçişleri Bakanlığı’nın 30 Ocak 2007 tarih ve 26419 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi Kullanılmasına İlişkin Mecburi Standard Tebliği’nin 2. maddesinde; “Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı Teknik Kurulu’nun 7/12/2006 tarihli toplantısında tadil edilen TS 8737 yapı ruhsatı ile TS 10970 yapı kullanma izin belgesi standardı, Resmi Gazetede yayımı tarihinde yürürlüğe girecektir. Adres ve Numaralama Yönetmeliğine göre numaralama çalışmasını tamamlayıp Ulusal Adres Veri Tabanına girişini tamamlayan yetkili idareler bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, veri girişini tamamlayan idareler ise tamamladıkları tarihten veya en geç 1/7/2007 tarihinden itibaren söz konusu belgeleri Ulusal Adres Veri Tabanı ile eşleştirerek eş zamanlı olarak düzenleyeceklerdir.” 3. Maddesinde ise; “Yapı ruhsatı veya yapı kullanma izin belgesi düzenlenecek adres, 31/7/2006 tarih 26245 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre numaralamada yetkili idarelerce Ulusal Adres Veri Tabanına işlenecektir” hükmü yer almaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 71.maddesine göre; “Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.”

Uygulama

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinde de belirtildiği üzere inşaat ruhsat-

ları belediye mücavir alanı içinde belediyelerce düzenlenmektedir. Düzenlenen bu ruhsatların ilgisine verildiği tarihten itibaren bir ay içinde SGK’ya bildirilmesi 5510 sayılı yasanın 11/6. maddesi gereği belediyelerin yükümlülüğüdür. Bu yükümlülüğe uymamanın yaptırımı ise aynı yasanın 102/h maddesi gereği her bir ruhsat için bir asgari ücret para cezasıdır.

Uygulamada pek çok belediye genelinde aylık olmak üzere belirli dönemlerde düzenledikleri inşaat ruhsatlarını SGK’ya iletmektedirler.

Para cezası uygulamada önemli olan ruhsatların ilgisine ne zaman verildiği hususudur. Çünkü yasaya göre belediyeler ruhsatları “verildiği tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdürler”. Bu bir aylık sürenin geçmesi durumunda para cezası kesilecektir.

Uygulamadaki sorun tam da bu noktada ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki:

İlgili mevzuat bölümünde ifade edildiği üzere 30 Ocak 2007 tarih ve 26419 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi Kullanılmasına İlişkin Mecburi Standard Tebliği’ne göre inşaat ruhsatları 2007 yılından beri Ulusal Adres Veri Tabanı üzerinden dijital ortamda düzenlenmektedir. Yani bir gerçek veya tüzel kişi belediyeden inşaat ruhsatı talep ettiğinde ön çalışmaların ve onayların ardından ruhsat dosyası fiziki dosyanın yanında sanal olarak da kayda alınmakta, mevzuatın aradığı teknik ve hukuki tüm gerekler yerine getirildikten sonra da önce Ulusal Adres Veri Tabanı’na kaydedilen ruhsata sistem üzerinden onay verilmekte, daha sonra ruhsatın çıktısı alınarak ilgililere imzalatılmaktadır. Belediye yetkilisi tarafından son imza ile onay verilerek ruhsat ilgisine teslim edilmektedir.

SGK uygulamasında ruhsata sistem üzerinden verilen onay tarihi ruhsatın ilgisine verildiği tarih olarak yo-

rumlanmakta, bu tarih esas alınarak bir aylık süre hesaplanmakta ve süre aşımına cezai yaptırım uygulanmaktadır. Oysa yukarıda da ifade edildiği üzere, “ruhsatın ilgisine verildiği tarih” ruhsata sistemden onay verilen tarih değildir.

Bir inşaat ruhsatının üzerinde yapı sahibi/sahipleri, müteahhit, müel-lifler, yapı denetim yetkilisi, şantiye şefi, belediye adına vize ve onay veren yetkililer gibi ondan fazla ilgilinin imzası bulunmaktadır. Sistem üzerinden ruhsata onay verilmesi sonrası tüm ilgililerin ıslak imzaları alınmakta, son olarak da belediye adına yetkili kişi tarafından imzalanarak ilgisine verilmektedir. Bu süreçte ruhsattaki imzaların tekemmül ettirilmesi bazen haftaları, bazen de ayları bulmaktadır. Hatta bazen ilgililer kendi aralarında inşaatla ilgili ortaya çıkan hukuki uyumsuzlukları bahane ederek imza atmaya yanaşmamaktadır. Bu sebeple ceza tayininde ruhsata sistem üzerinden verilen onay tarihini esas alan SGK uygulaması son derece hatalıdır.

Bu cezaların kesinleşmesi halinde 5018 sayılı yasanın 71. maddesine göre bu durum bir kamu zararı doğuracak ve buna sebep olan kamu görevlilerinden rücuen tahsili gündeme gelecektir.

Örnek Yargı Kararı

SGK, Bursa ilinde yukarıdaki hatalı yorumu esas alarak 2011 yılında tüm ilçe belediyelerine yüklü miktarlarda para cezası kesmiştir. Yıldırım Belediyesi tarafından bu cezalara karşı önce kuruma itiraz edilmiş, itirazın reddi üzerine cezaların iptali için idari yargıda iptal davaları açılmıştır.

SGK , mevzuat hükümlerini tekrarla, kesilen cezaların usul ve yasaya uygun olduğunu savunmuştur.

Yerel mahkeme davanın reddine karar vermiştir. İtiraz sonucunda Bursa Bölge İdare Mahkemesi 18/04/2013 tarih ve 2013/1774 E. ve 2013/1399 K. ile cezanın huku-

ka aykırı olduğuna ve iptali gerektiği-ne oybirliği ile karar vermiştir.

Karar gerekçesi şöyledir:

“Dava dosyasının incelenmesinden, Yıldırım Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından ... ile ... tarihleri arasında verilen 12 adet yapı ruhsatının ... tarih ve ... sayılı yazı ekinde gönderildiği ve ... tarihinde yasal süre dışında davalı idare kayıtlarına girdiğinin tespit edilmesi üzerine ... günlü ... sayılı işlem ile davacıya ... TL idari para cezası verildiği, verilen bu cezaya ... tarihinde yapılan itirazın ... günlü ... sayılı işlemle reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, uyuşmazlığın temelini, yapı ruhsatı ve diğer tüm ruhsat veya ruhsat niteliği taşıyan işlemlere ilişkin belgeler ile bunların verilmesine esas olan istihdama ilişkin bilgilerin verildiği tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma bildirilip bildirilmediği hususu oluşturmaktadır.

Bu çerçevede uyuşmazlığın çözümünde ruhsat veya istihdama ilişkin belgelerin verildiği tarihten anlaşılmaması gerekenin ne olduğunun tespiti önem arz etmektedir. Zira idarece söz konusu tarihin ruhsat üzerinde yazan “onay tarihi” olduğu kabul edilirken, davacı tarafından bu tarihte ruhsatın ilgisine verildiği belirtilmektedir. Bu kapsamda, yapı ruhsatlarının 2007 yılından itibaren İçişleri Bakanlığının 30.01.2007 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi Kullanılmasına İlişkin Tebliği 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca Ulusal Adres Veri Tabanı üzerinden internet aracılığı ile düzenlendiği, ilgililerin başvurularının internet üzerinden kayda alındığı ve gerekli yasal koşulların varlığı halinde ruhsata sistem üzerinden onay verildiği ve çıktısının alınarak sorumlu ve yetkililerce ıslak imzalarının atılıp ruhsat tekemmül ettikten sonra ilgisine teslim edildiği, ruhsat üzerinde ilgililere ruhsatın teslim edildiği tarih

yerine sistemin onay tarihinin yazılı olduğu görülmektedir. İlgililerin yapıya başlayabilmeleri için söz konusu ruhsatların kendilerine fiziki ortamda verilmesi gerektiğinden, mevzuat ile kastedilen tarihin ruhsatın ilgisine tekemmül ettikten sonra teslim edildiği tarihin anlaşılması gerekir. Zira davalı idarece ruhsatların süresinde verilip verilmediği araştırılırken ruhsat üzerinde yazan onay tarihi yerine, ruhsatın ilgililerine tekemmül ettikten sonra fiziki ortamda verildiği tarihin baz alınması gerektiği, bu tarihin baz alınarak bir aylık sürenin geçmiş olduğunun tespiti halinde idari para cezasının düzenlenmesi gerektiği anlaşıldığından, davalı idarece yalnızca sistemin onay tarihi dikkate alınarak tesis edilen uyuşmazlık konusu işlemlerde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Kaldı ki, uyuşmazlığa konu yapı ruhsatları nedeniyle işyeri tescili ve sigortalı bildirimimin geç yapıldığı yolunda herhangi bir iddia da bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; davacı İTİRAZININ KABÜLÜ ile ... dava konusu işlemlerin İPTALİNE... oybirliği ile karar verildi.”

Görüldüğü üzere Mahkeme uyuşmazlığın çözümünde ruhsatın ilgisine verildiği tarih konusunu irdelemiş ve SGK’nın yorumunu hatalı bularak ruhsat onay tarihinin ruhsatın verildiği tarih olamayacağını belirtmiş, ayrıca “uyuşmazlığa konu yapı ruhsatları nedeniyle işyeri tescili ve sigortalı bildirimimin geç yapıldığı yolunda herhangi bir iddia da bulunmamaktadır” ifadesi ile yasa koyucunun amacını da gözeterek Kurumun somut herhangi bir prim ve sair kaybı olmamasını da gözönüne alarak para cezasının iptaline karar vermiştir.

Sonuç

SGK uygulaması ve kesilen para cezaları belediyeler için o denli sorun haline gelmiştir ki 17.01.2012 tarihli Resmi Gazete ile yürürlüğe giren

6270 sayılı yasanın 11.maddesi ile getirilen düzenleme kapsamında:

“5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, bildirgenin veya belgenin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde, bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (g), (h) ve (j) bentlerinde öngörülen cezalar dörtte bir oranına karşılık gelen tutar üzerinden uygulanır.” Hükmü getirilmiştir.

Soruna kalıcı çözüm getirmek için öncelikle ruhsat prosedürünü kolaylaştırmak ve ruhsat üzerindeki imza sayısını en aza indirmek gerekmektedir. Çünkü çeşitli gerekçelerle inşaat ruhsatını imzalamakta geciken veya imzadan imtina eden ilgililer dosyayı muallakta bırakarak ruhsata konu binadan taşınmaz satın alan üçüncü şahıslar ve belediye bakımından çeşitli mağduriyetlere sebebiyet vermektedirler.

Ayrıca, ulusal adres veri tabanına SGK için de bir modül açılması ve onaylanan ruhsatların otomatik olarak SGK modülüne düşmesi sorunun en basit çözüm şeklidir.

Elbette mevcut durum ve uygulama içinde SGK’nın hatalı yorum ve uygulamasını terk etmesi gerekir.

Cenazeler Uçakla Ücretsiz Taşınıyor

Ankara Büyükşehir Belediyesi Cenaze Yakınlarının Talep Ettiği Kentte THY Uçaklarıyla Ücretsiz Olarak Cenazelerini Taşıyor

Ankara Büyükşehir Belediyesi, cenaze yakınlarının talep ettiği kentte, THY uçaklarıyla, ücretsiz olarak cenaze nakil hizmeti veriyor. Büyükşehir yılın 8 ayında 696 cenazeyi havaalanı bulunan kentlere ücretsiz taşıdı.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı bünyesinde hizmet veren "Alo 188" Cenaze Merkezi vatandaşların talebi üzerine cenazeleri, bozulmasını önleyen özel tabutlara koyduktan sonra THY uçaklarıyla istenilen havaalanına gönderiyor. Cenazeler havaalanında yakınları tarafından teslim alınıyor. Cenazeye uçakta refakat etmek isteyen bir kişi de THY uçak tarifesinden yüzde 20 indirimli olarak yararlanabiliyor.

Havaalanı Bulunmayan Yerlere De Araçla Nakil Hizmeti

Ankara Büyükşehir Belediyesi havaalanı bulunmayan kentlere ise karayoluyla, bu yılın ilk 8 ayında vatandaşların talebi doğrultusunda 516 cenazeyi araçlarıyla ücretsiz taşıdı.

"Alo 188" Cenaze Merkezi kent dışına nakil hizmetlerinin yanı sıra, ölüm raporunun alınmasından dini vecibelerin yerine getirilmesine kadar tüm hizmetleri ücretsiz gerçekleştiriyor.

Ölüm raporu alındıktan sonra vefat eden kişinin cenazesiyle ilgili tüm işlemlerin görevli ekipler tarafından yapılması ve camide gerekli dini vecibelerin yerine getirilmesinin ardından cenaze, araçlarla defin yerine götürülerek toprağa veriliyor. Din görevlileri de kabir başında ücretsiz hizmet veriyor. Cenaze hemen defnedilmeyecekse; Karşı-

yaka, Ortaköy, Sincan ve Gölbaşı mezarlıklarında bulunan morglardan birinde yine ücretsiz olarak defin gününe kadar bekletiliyor.

Kentsel Su Yönetimi ve “Yeşil Altyapı”

Bahattin Murat DEMİR*

Günümüzde su kaynaklarının korunması ve daha verimli kullanılması çevresel duyarlılıklarımızı ifade eden “teknik bir konu” olmaktan çıkmış, ülkelerin sürdürülebilir geleceklerini doğrudan etkileyen “stratejik bir konu” haline gelmiştir. Ülkeler kendi özgün koşullarına (jeolojik-hidrojeolojik, meteorolojik, sektörel kullanım özellikleri vb.) göre ulusal ölçekte “sürdürülebilir su yönetim sistemleri” geliştirerek bu stratejik konuya çözümler üretmeye çalışmaktadır.

Kentler tarım ve sanayiden sonra en önemli su tüketicisi durumundadırlar. Kentler barındırdığı nüfusun yarattığı su gereksiniminin yanı sıra su havzaları üzerindeki kirlenme etkisi, hatta su kaynak havzalarının üzerinde gerçekleşen yapılaşma vb faktörler nedeniyle ülkelerin makro ölçekteki sürdürülebilir su yönetim sistemlerinin kent ölçeğindeki su yönetim sistemleriyle desteklenmesi

bir zorunluluk haline gelmiş ve böylece “kentsel su yönetim” sistemleri oluşturulmaya başlanmıştır.

“Su fakiri” olma yolundaki ülkemizde ise suyun hem ulusal hem sektörel ölçeklerde, dolayısıyla kentsel ölçekte, yönetimi ayrı bir öneme ve yaşamsal değere sahiptir. Bu makaledeki amacımız, ülkemizin sürdürülebilir geleceği açısından su yönetiminin önemine vurgu yapmak; teknik detaylara girmeden “kentsel su yönetim sistemlerinin” genel özellikleri, mekânsal planlamayla ilişkilendirilmesi ve bu süreçteki yeşil altyapı sistemlerinin kullanımına yönelik değerlendirme ve önerileri sunmaktır.

Sürdürülebilir Su Yönetimi ve Ülkemiz İçin Önemi

Hızlı nüfus artışı, sanayi ve tarımsal faaliyetlerin gereksinimleri vb. faktörler nedeniyle oluşan aşırı kul-

lanım ile çeşitli kirlenmelerin yarattığı sorunlar, iklim değişimi gibi bir faktörün de etkisiyle büyümüş ve tüm dünya ülkelerini “su krizi” ile karşı karşıya bırakmıştır. Dolayısıyla su günümüzün en çok tartışılan konularından biri olup bu konudaki girişimlerden bazıları kaynakçada sunulmuştur^[1,2,3,4,5,6].

Geleneksel su yönetim sistemlerinin 2 temel kabul üzerinden hareket etmektedir; Birincisi, “su yenilenebilir bir kaynaktır”: ikincisi ise “suyun insanlığın gelecek nesillerine aktarılmasının sağlanmasının gerektiğidir”. Toplumda da yaygın olan bu anlayış ve kanılar bugün için geçerliliğini tümüyle yitirmiştir. Çünkü, birincisi suyun üzerinde bir baskı yaratılmadığı ve kendi doğal hidrojeolojik döngüsünü sürdürdüğü sürece yenilenebilirliği söz konusu olabilir günümüzde bu döngü bozulmuş ve kullanılabilir su kaynakları hızla tükenmeye baş-

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı / Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü / Jeoloji Mühendisi

lamıştır ikincisi ise su, sadece insanlar için değil tüm ekosistem canlıları için “yaşamsal bir kaynaktır”.

Yukarıda özetlenen geleneksel anlayış ve kanıların gittikçe tükenen su konusundaki mevcut sorunların çözümüne kalıcı bir yanıt verememesi nedeniyle “belirli bir ihtiyacın karşılanması için su teminini esas alan yönetim anlayışından”, kaynağın korunması ve suyun etkin kullanımı kadar atık suyunun geri kazanımı ve su döngüsünü koruyan önlemleri birarada değerlendiren “sürdürülebilir su yönetim sistemlerine” geçiş yapmak zorunda kalınmıştır. Kısaca geleneksel sistemde su yönetilirken bugün sürdürülebilir su yönetimi suyun değil su talebinin yönetilmesini esas alır.

Ayrıca bir noktayı daha belirtmek gerekir, su yönetimi sadece “soğuk doğal suyun yönetimi” değildir; ülkemiz mer’i mevzuatında yer alan 5686 sayılı “Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu” kapsamındaki “sıcak ve mineralli doğal sular” da bu yönetim sisteminin kapsamındadır.

Türkiye özelinde yapılan araştırmalar mevcut gidişatta önemli değişimler yaratılamaması durumunda yakın geleceğin pek parlak olmadığını göstermektedir. Örneğin kişi başına kullanılabilir su miktarı konusunda geleceğe çizilen projeksiyonların ortak noktası önümüzdeki 15 yılda ülkemizin “su fakiri” ülkeler kategorisinde yer alacağıdır⁷.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen “İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi”⁸ sonuçlarına göre ülke genelinde “2015-2100 döneminde toplam su ihtiyacının karşılanabileceği ve su açığı olmayacağı” öngörülmekle birlikte havza bazında yapılan analizler birçok havzanın aynı dönemde önemli su açıklarıyla karşı karşıya kalabileceğini göstermiştir.

10. Kalkınma planı kapsamında oluşturulan “Su Kaynakları Yönetimi ve Güvenliği Özel İhtisas Komisyonu”nun hazırladığı raporda⁹ da vurgulandığı üzere hem genel göstergeler hem de iklim değişikliğinin olası etkileri ülkemizde suyun sürdürülebilir yönetimini zorunlu kılmaktadır.

Sürdürülebilir Kentsel Su Yönetimi

Su kaynakları üzerindeki önemli bir baskı aracı kentlerdir. Günümüzde sadece ülkemizde değil dünya genelinde de kentler, nüfusun önemli bir kesiminin bir araya geldiği yerleşim birimleri olup gerçekleşen faaliyetler nedeniyle yüksek miktarlarda “su tüketimine” neden olmaktadır. BM raporuna göre, 2050 yılına doğru şehirlerde yaşayan nüfusun oranının % 66’ya çıkması beklenmektedir. Ülkemizde ise, ADNKS’ye göre, 2014 yılında Türkiye nüfusu 77.695.904 kişi olup 71.286.182 kişi (%90) kentsel alanlarda ikamet etmektedir. Türkiye’de sektörel su kullanımı dağılımı verilerine göre, kentsel tüketimlerin toplam su tüketiminin % 15’i ile 20’si arasında olduğunu göstermektedir.

Dünyada birçok ülkede örneğini görebileceğimiz sürdürülebilir kentsel su yönetim sistemlerinin genel olarak 4 ilkeyi esas alarak işlediği görülmektedir;

a- Suyun kentsel alandaki sektörel ihtiyaçlar çerçevesinde etkin kullanımının sağlanması

b- Atık su geri kazanımı, alternatif kaynaklar vb. suyun ekonomiye ve hidrojeolojik döngüye kazandırılması

c- Akıllı ve yeşil altyapı sisteminin kurulması

ç- Kaynakların kirlilikten korunması

Kentsel su yönetim sistemi temel bileşenleri ve işleyişi Şekil 1’de sunulmuştur. Sistemin etkin işlemesi için temel parametrelerin CBS tabanlı

bir bilgi sistemine işlenmesi ve karar destek süreçlerinin hem bu bilgi sisteminden hem de uygulamadan gelen veriler ile beslenmesi gereklidir.

Bir kentsel imar planında yapı yoğunluğuna, imar parsellerinde yer alacak fonksiyonlara ilişkin verilecek kararların o bölgenin su ve atık su talebini belirleyeceği, su havzasını korumasız veya güvenli hale getirebileceği; yanlış planlama ve yapılaşma kararlarının doğal drenajı bozarak taşkın risklerine açık yeni alanlar yaratabileceği açıktır. Dolayısıyla kentsel su yönetim sisteminde arzulanan hedeflere ulaşılabilmesi için sistemin kentleşme süreci bittikten sonra değil, kentleşmenin daha ilk aşamasında; yani planlama aşamasında işletilmeye başlanması ve bu sistemin gerektirdiği altyapının üst yapıdan önce inşa edilmesi gereklidir. Sistemin başarısı “üst yapı alt yapıyı takip eder” ilkesinin hayat bulmasına bağlıdır.

Dünyadaki başarılı ülke/kent örnekleri incelendiğinde imar mevzuatlarında mekânsal planlama ile altyapı planlamasının birbirine entegre hale getirildiği ve sürdürülebilir su yönetimi uygulamalarının bu yasal altlık üzerinden yürütüldüğü görülmektedir. Oysa, ne yazık ki, ülkemiz kentleşme pratiğinde “altyapı üst yapıyı takip eder” ilkesi geçerlidir. Geline nokta zaten altyapı sorunlarına sahip kentlerimizde bir de sürdürülebilir kentsel su yönetim sisteminin kurulması oldukça zor ve masraflı bir konu halini almaktadır.

Ülkemizde de altyapı ve üstyapı planları arasındaki bütünlük sağlanması gerektiği birçok çalışmada vurgulanmıştır. Örneğin “kentsel altyapı plan, proje ve yatırımların mekânsal planlarla bütünleştirmek” KENTGES Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı 2010-2023’ün¹⁰ 19 temel hedefinden biri olarak kabul edilmiş ve aynı Planda “su yönetimi politika ve uygulamalarının mekânsal planlamaya yansıtılması için düzenlemeler yapılacağı-

na” (Eylem 14.1.3) dair bir eyleme yer verilmiştir. Ayrıca en güncel düzenleme olarak Genel Müdürlüğü-müzce hazırlanan “Atıksu Toplama ve Uzaklaştırma Sistemleri Hakkında Yönetmelik”te¹¹ “teknik altyapı planları ile imar planları birlikte ve koordineli olarak hazırlanır” hük-müne ve bu konudaki açıklamalara yer verilmiştir.

Yeşil Altyapı (Green Infrastructure)

Kentlerde kurulu geleneksel altyapı sistemlerinin 2 temel özelliği vardır: Birincisi, baraj, kuyu vb. değişik kaynaklardan toplanan ve artırılarak standart kaliteye getirilen suyun kullanım noktalarına (konut, ticarethane vb) tekli dağıtım sistemi üzerinden ulaştırılmasıdır. İkincisi

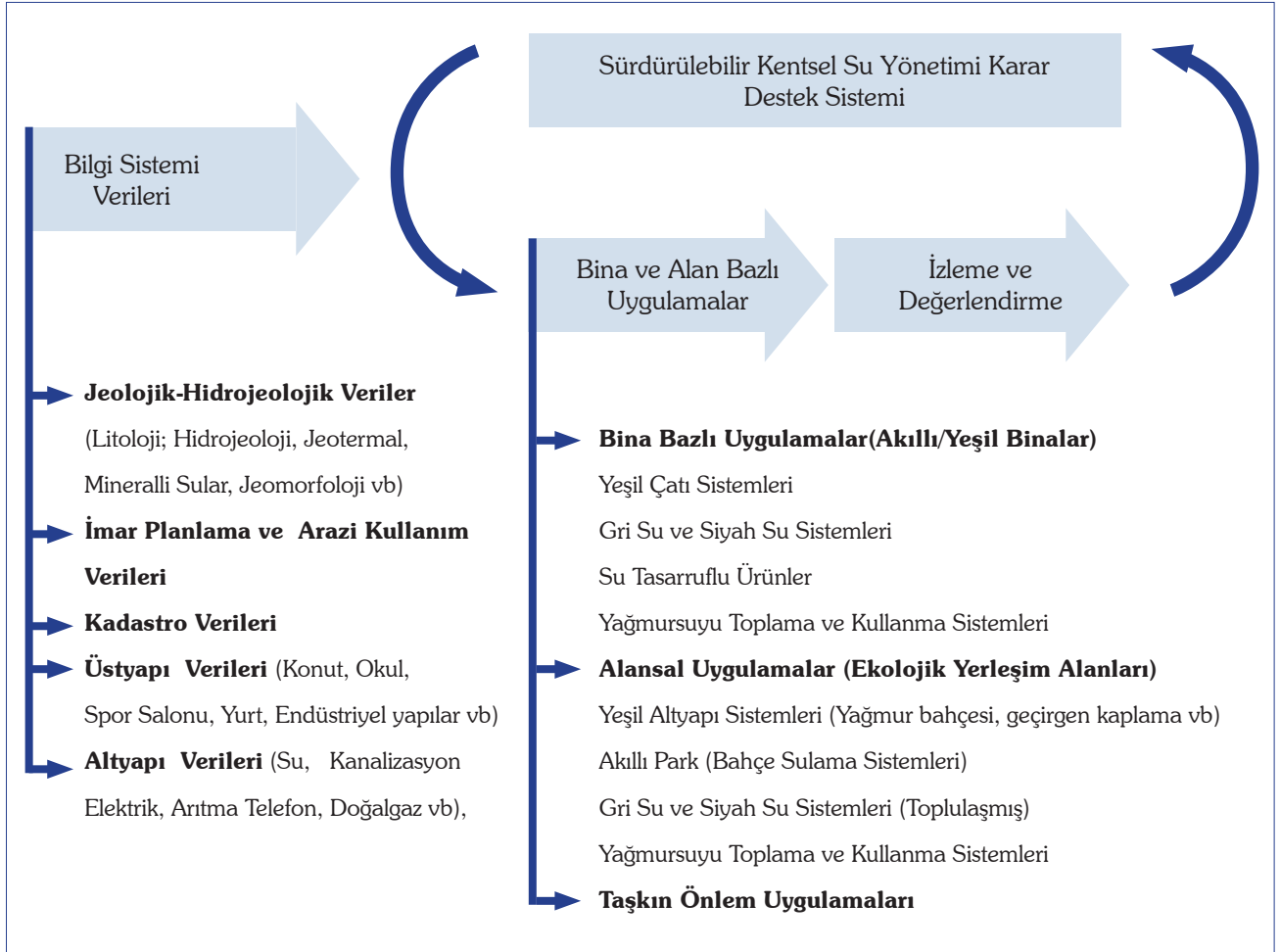
ise evsel, endüstriyel ve diğer kullanımlar sonucunda oluşan atık sular ile yağmur suyunun yapılı çevreden uzaklaştırılarak alıcı ortamlara de-şarjının sağlanmasıdır.

Ancak sürdürülebilir su yönetimi farklı bakış açısını ve bu bakış açısıyla uyumlu araçları gündeme getirmektedir. Bu anlamda en güncel kavramlardan biri de “yeşil altyapıdır”. “Yeşil altyapı”, her kentin kendi özgül koşullarına (kent içinden geçen akarsular ve vadileri, kaynaklar, göller, topoğrafya, zemin yapısı ve jeolojik-hidrojeolojik yapı, bitki örtüsü vb) uygun olarak en geniş ölçüde doğal ortam imkânlarını veya mühendislik teknolojileri kullanarak altyapı sorunlarına çözüm üretilmesi ve böylece sürdürülebilir su yönetiminin desteklemesi yaklaşımıdır.

“Yeşil altyapı”;

-Sektörel bazda su temini: Kentsel alanda içme suyu kalitesinde suya gereksinim duyulmayan sektörel kullanımlara ayrı bir dağıtım hat-tından su temin edilmesidir. Suyun her noktaya tekli dağıtım sistemiyle ulaştırılması doğal olarak bu sistem-deki suyun her noktada içme suyu kalitesinde olmasını gerektirir. Oysa kent içindeki park sulama, yangın müdahale, sanayi tesisleri vb farklı sektörler içme suyu kalitesinde suya gereksinim duymazlar ve bunlara içme suyu kalitesinde su temin etmek kaliteli suyun ve dolayısıyla yapılan harcamaların kaybı anlamını taşır. Bu nedenle dünyanın birçok kentinde (Hong Kong, Tokyo ve bazı Amerikan kentlerinde) çoklu dağıtım sistemleri kullanılmaktadır.

Şekil 1:Kentsel su yönetimi karar destek sistemi

Yağmur Bahçesi

(Kaynak: <http://www.grantsgardens.com>)

Geçirgen Asfalt

(Kaynak: <http://www.fyens.dk>)

-Atık su geri kazanım uygulamaları: “Gri Su” olarak adlandırılan foseptik atığı içermeyen ve duş, küvet ve lavabolardan kaynaklanan evsel atık su ile yağmur suyunun geri kazanılması sonucunda bahçe sulama, tuvalet temizliği vb alanlarda yeniden kullanılmasını sağlayan sistemlerdir.

-Yağmur, kar suyunun döngüye katılması uygulamaları: Kentlerdeki yapı çevre (binalar, asfalt ve geçirgen olmayan diğer kaplamalar vb) hem zemine suyun sızmasını engelleyerek su döngüsünü parçalamakta hem de yağışların hızla yüzeysel akışa geçmesine neden olarak taşkın riskini arttırmaktadır. Ancak mevcut topoğrafya, bitki örtüsü, zemin özellikleri gibi doğal ortam koşullarıyla

desteklenmiş yağmur bahçesi, yağmur suyu çiçeklikleri ve geçirgen kaplamalar gibi uygulamalar, yapı çevrede içerisinde suyun zemine sızmasını sağlayarak, her iki soruna da önemli çözümler yaratabilmektedir.

Bugün ülkemizde de hem ulusal hem kent ölçeğinde su yönetiminin gerçekleştirilmesi için bazı adımlar atılmış olmakla birlikte sürdürülebilirlik temelli yeni kavram ve teknolojilerin uygulamaya yeterince yansıtılmadığı görülmektedir. “Su fakiri” olma yolunda ilerleyen ülkemizde artık “suyun yenilenebilir bir kaynak olduğu” ve “biz insanlar için yaşamsal değer taşıdığı” yönündeki algıların terk edilerek su kaynaklarının korunması ve suyun etkin kullanımı

kadar atık suyunun geri kazanımı ve suyun hidrojeolojik döngüsünü koruyan önlemleri birarada değerlendiren sürdürülebilir su yönetim anlayışı temelinde harekete geçilmesi gerekmektedir.

Bu yaklaşım temelinde arayış içerisinde olan merkezi ve yerel yönetim kurumlarına, dünya kentlerinde hızla yaygınlaşan, “yeşil altyapının” önemli fırsatlar sunabileceği inancındayım. Ancak bu fırsattan en iyi şekilde yararlanabilmenin bir ön koşulu da altyapı ve üstyapı planları arasında bütünselliğin sağlanması ve “altyapı üstyapıyı takip eder” anlayışından kurtulmamız olacaktır.

Kaynakça

- [1] Avrupa Birliği Su İnisiyatifi (EU Water Initiative) ■ [2] BM Binyıl Deklarasyonu (United Nations Millennium Declaration) <http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.htm> ■ [3] Dünya Su Forumları dizisi ■ [4] BM Çevre ve Kalkınma Konferansı. Rio de Janeiro, 1992 ■ [5] TMMOB SU RAPORU <https://www.tmmob.org.tr/yayin/tmmob-su-raporu> ■ [6] Su Yönetimi ve Sürdürülebilir Kalkınma Ön Rapor, Vizyon 2023: Bilim ve Teknoloji Stratejileri Teknoloji Öngörü Projesi Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Paneli. 2002, İSTANBUL ■ [7] Ülkeler su zenginliği açısından “kişi başına düşen su miktarına” göre sınıflandırılırlar; 2000 m³’ten çok ise “su zengini”, 1000-2000 m³ arasında ise “su azlığı çeken”, 1000 m³’ten az ise “su fakiri” olarak nitelenirler. Bugün 1.400 m³ civarında olan kişi başına düşen su miktarının 2030 yılında 1100 m³ civarına düşmesi beklenmektedir. ■ [8] İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi <http://iklim.ormansu.gov.tr/Dokumanlar.aspx> ■ [9] 10. Kalkınma Planı (2014-2018) Su Kaynakları Yönetimi ve Güvenliği Özel İhtisas Komisyonu Raporu <http://www.kalkinma.gov.tr> ■ [10] KENTGES Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı 2010-2023 http://www.kentges.gov.tr/_dosyalar/kentges_tr.pdf ■ [11] Atıksu Toplama ve Uzaklaştırma Sistemleri Hakkında Yönetmelik (06.01.2017-29940 R.G)

Belediyelere Araç Desteğimiz

Birliğimiz, ihtiyacı olan belediyelere 2014 yılından bu yana mali imkanları ölçüsünde araç desteği sağlamaktadır.

Belediyelerimizin talepleri doğrultusunda 2017 Temmuz Ağustos ayları içerisinde alımı gerçekleştirilen araçların listesi aşağıda yer almaktadır:

Damperli Kamyon

Topakkaya, Nallıhan, Köşk, Kepsut, Kozcağz, Keles, Osmancık, Musabeyli, Güneysınır, Tavşanlı, Köprübaşı, Çamardı, Ulukışla, Ayvacık, Salıpazarı, Akçaabat, Sürmene, Filyos, Ergene, Demirköy

İtfaiye

Kurucaşile, Kargı, Balışeyh, Eskigediz, Dumlupınar, Laçın, Oluközü

Yol Süpürme / Kanal Açma

Aydıncık, Seyitömer, Gürçayır, Çaycuma

Çöp Kamyonu / Vidanjör

Bozkır, Kangal, Zile, Ortahisar

Başkanlarımızın Görüşleri

İsmail Cankul (Kepsut Belediye Başkanı):

"Kepsut ilçesinde hizmetlerin daha hızlı sonuçlanması, vatandaşlara daha fazla hizmet imkanı sunabilmek için Türkiye Belediyeler Birliği tarafından hibe edilen kamyon, araç filomuza eklendi. Kamyonun hayırlı uğurlu olmasını diliyorum."

İsmail Özcan (Güneysınır Belediye Başkanı):

"İnşallah bu araç belediyemizin hizmetlerinde işimizi büyük ölçüde kolaylaştıracaktır. Daha etkin, verimli ve hızlı şekilde ilçe halkına hizmet sunmamıza vesile olacaktır. İlçemiz için hayırlı olmasını diliyorum. Aracın belediyemize kazandırılmasında emeği geçenlere ve Türkiye Belediyeler Birliğimize Güneysınır halkı adına teşekkür ediyorum."

Ercan Şimşek (Eskigediz Belediye Başkanı):

"İtfaiye aracının Beldemize kazandırılmasında emeği geçen İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Kadir Topbaş'a Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreteri Sayın Hayrettin Güngör'e ve emeği geçen herkese şahsım ve beldem adına teşekkür ederim."

Halil Akgül (Salıpazarı Belediye Başkanı):

"Bize bu katkıyı sağlayan başta Türkiye Belediyeler Birliğine ve katkı sağlayan herkese teşekkür ediyorum. Belediyemize ve halkımıza kazandırmış olduğumuz Kamyonun hayırlı uğurlu olmasını diliyorum."

Lütfi Vidinel (Zile Belediye Başkanı):

"Belediyemiz hizmetlerinde kullanılmak üzere ihtiyacı hasıl olan ve geçen aylarda talepte bulunmuş olduğumuz 0 Km 1 Adet vidanjör, Türkiye Belediyeler Birliği tarafından Belediyemize hibe edilmiştir. Aracımızın Zile'mize hayırlı olmasını diliyorum."

Bülent Kantarcı (Çaycuma Belediye Başkanı):

"Yaptığımız çalışmalar nedeniyle gerek kanalizasyon, gerekse yağmur suyu kolektör hattımızın boyu sürekli uzuyor. Mevcut aracımız artan kapasiteyi karşılamakta zorlanıyordu. Türkiye Belediyeler Birliği böyle bir imkân sununca, biz de tercihimizi kanal açma aracından yana kullandık. Aracı bize kazandıran Türkiye Belediyeler Birliğinin çok değerli yetkililerine teşekkür ediyorum"

HABITAT Süreçleri ve Türkiye

Cemal BAŞ*

Özellikle gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerinde film endüstrilerine bakıldığında 1970-1980'li yıllarda çekilen filmlerin çoğunda konutlaşma sorunlarının senaryonun temelini oluşturduğu görülmektedir. Ulusal düzeyde tartışılan bu sıcak konu zaman içerisinde küresel tartışmalara yol açmış ve 1970'li yılların başında, artık küresel barış konularını tartışmaktan yorulan BM, gündeminde sosyal sorunlara yer vermeye başlamıştır.

Ülkemizde de özellikle 1950'li yıllardan sonra büyük kentlerin tecrübe ettiği göç dalgaları yeterli konut imkânlarına sahip olamayan kırsal nüfusun kent çeperlerinde kendilerine özgü yaşam alanları oluşturmasını doğurmuştur. Kentlere iş bulmak, çalışmak ve daha iyi bir yaşam standardına sahip olmak amacıyla göçen işçi nüfusunun yaşam alan-

ları, yeterli altyapı hizmetlerinin olmaması sebebiyle sağlıklı bir çevre oluşturmuştur. Yeşilçam'da da sıkça işlenen bu konu, haliyle halktan gelen taleplerin ulusal siyasi gündemlere yansımaları ile seçim kampanyalarını da etkilemiştir. Nitekim erken dönem kent kuramcıları arasında en önemli isimlerden biri olan Friedrich Engels, kentlerdeki en büyük sorunun işçi sınıfının konut sorununa olduğuna dikkat çekmektedir. Engels büyük kentlerin esas sakinlerinin işçiler olduğunu ancak işçilerin kötü tasarlanmış, sağlıklı yapılarla yaşadıklarını vurgulamaktadır.

Birleşmiş Milletler tarafından 1972 yılında gerçekleştirilen Çevre Konferansı ise BM'nin gündemlerinin sosyal konuları içerebileceğini kanıtlamış ve BM içerisinde sosyal konulara odaklanan bir kapasitenin gelişmesine yardımcı olmuştur. Bu

etkileşimler ise 1976 yılında konutlaşma sorunlarını ele alan küresel bir toplantı yapılmasını tetiklemiştir.¹

1976 yılına gelindiğinde Kanada'nın Vancouver kentinde Birleşmiş Milletler Birinci İnsan Yerleşimleri ve Sürdürülebilir Kentsel Kalkınma Konferansı (Habitat-I Konferansı) küresel bir politika belgesi haline dönüşen Vancouver Deklarasyonu'nun ve Kenya'nın Nairobi kentinde kurulan UN-HABITAT örgütünün doğmasına sebep olmuştur. 167 farklı ülkeden 10.000 üzerinde kişinin katıldığı konferans o tarihe kadar yerel yönetimlerin ve STK'ların en yüksek seviyede katılım sağladığı BM konferansı olma sıfatını da kazanmıştır. Konferans serilerinin devamında daha aktif rol alan Türkiye için Habitat Toplantıları önemli bir süreç olmuştur.²

1) unhabitat.org/about-us/ (erişim: 05/06/2017)

2) unhabitat.org/about-us/ (erişim: 05/06/2017)

* TBB / Dışilişkiler Müdürlüğü / Ekonomist

Habitat – II ve Türkiye

*Birinci Türkiye Ulusal Raporu*³

Habitat Konferansları çerçevesindeki Türkiye Ulusal Raporu ilk olarak 1996 yılında hazırlanmıştır. Bunun temel sebepleri arasında Türkiye'nin HABITAT II Konferansına ev sahipliği yapması yer almaktadır. Türkiye Ulusal Raporu Habitat II Hazırlık Komitesi toplantılarda geliştirilen görüşler çerçevesinde şekillendirilmiştir. UN-HABITAT tarafından 23 Şubat 1995 tarihinde ulusal raporların hazırlanması için yol gösterici bir olarak hazırlanan rehberden Türkiye Ulusal Raporu çerçevesinde fazlaca faydalanılmıştır.

Türkiye'nin birinci ulusal raporunun hazırlanması için yetkili bir kuruluş seçilmesi gereği üzerine 1994 yılı Nisan ayı içerisinde Toplu Konut İdaresine (TOKİ) sorumluluk verilmiştir. Habitat süreçleri temelinde sağlıklı konutlaşma politikaları barındırdığı için TOKİ o dönemde Türkiye'deki en ilgili kuruluş olarak yer almıştır.

26 Ekim 1994 tarihinde TOKİ tarafından ilk ulusal komite toplantısı için paydaş kurum ve kuruluşların temsilcileri toplantıya davet edilmişlerdir. Geniş katılımı ile gerçekleşen toplantıda 10 bakanlık, 2 TBMM komisyonu, 11 kamu kurum ve kuruluşu, 12 üniversite ve eğitim kurumu, 5 mahalli idare birliği, 7 meslek odası, 3 sendika konfederasyonu, 2 konut kopertifleri üst birliği, 7 konut ve inşaat ile ilgili kuruluş, 31 dernek ve vakıflar gibi kurumlar olmak üzere toplamda 90 farklı kurum toplantıda temsil edilmiştir. Bu toplantıda Habitat II Konferansına yapılan hazırlıklar hakkında katılımcılara bilgi verilmiş ve aynı zamanda 1976 yılında başlayan Habitat süreçleri hakkında genel vurgular yapılmıştır. Toplantıda hazırlıklar üzerinde katılımcıların görüşleri talep edilmiştir. Toplantı esnasında masaya yatırılan

Ulusal Eylem Planı ve Ulusal Rapor hazırlanmasına karar verilmiş ancak bu belgelerin sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla bir izleme ve değerlendirme sisteminin de kurulmasını önerisi getirilmiştir.

Komitenin ikinci toplantısında ise 38 özet rapor hazırlanmış ve tartışmaya açılmıştır. Danışma Kurulu tarafından yönlendirilen üçüncü ve dördüncü toplantılara sunulan raporlar ve değerlendirmeler daha geniş kapsamlı olmuş ve artık toplantılar kurumsal yapı kazanmaya başlamıştır. Buradan gelen çıktılar doğrultusunda 15 Aralık 1995 yılında yapılan beşinci Ulusal Komite toplantısında Ulusal Rapor ve Ulusal Eylem Planı taslak olarak Komitenin tartışmasına sunulmuştur. 30 Mart 1996 yılında yapılan altıncı ve son toplantıda ise ikinci taslak üzerinden hareket edilerek Türkiye Ulusal Raporu ve Türkiye Eylem Planı kabul edilmiştir.

Habitat – II Konferansı

Birleşmiş Milletler tarafından 20 yılda bir gerçekleştirilmesi planlanmış Habitat Konferansları Vancouver'daki toplantıdan 20 sene sonra, İstanbul'da 03 – 14 Haziran 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Toplantının İstanbul'da gerçekleşmesi 1992 yılında gerçekleşen BM Yeryüzü Zirvesinde dönemin Başbakanı Süleyman Demirel'in talimatlarıyla yapılan başvuru sayesinde. "Kentler Zirvesi" olarak adlandırılan konferans yine merkezi ve yerel yönetimlerin, özel sektörün, STK'ların, araştırma ve eğitim örgütlerinin üst düzey temsilcilerini bir araya getirmiştir.

Bu toplantı çerçevesinde bir önceki toplantıdan edinilen tecrübeler eşliğinde daha kapsayıcı bir yapı izlenmiştir. İstanbul Zirvesi öncesinde paydaşların görüşlerinin alındığı hazırlık toplantıları organize edilmiştir. 24 Nisan – 05 Mayıs 1995 tarihleri arasında Kenya'nın Nairobi kentinde

de ardından 05 – 17 Şubat 1996 tarihlerinde ise New York kentinde hazırlık toplantıları düzenlenerek İstanbul'da gerçekleştirilecek Zirve için altyapı oluşturulmuştur.

İstanbul'da düzenlenecek Habitat – II Konferansı kapsamında kabul edilen İstanbul Deklarasyonu'nun ekinde yer alan "Karar 2" belgesi Türkiye Cumhuriyeti'ne teşekkür metnini içermektedir. Metin içerisinde İstanbul'da 3 – 14 Haziran 1996 tarihleri arasında düzenlenen Konferans sebebiyle BM İnsan Yerleşimleri Konferansı, Türkiye Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL'e Konferans Başkanlığını üstlenmesi ve Konferansa yaptığı katkılar sebebiyle teşekkür edilmektedir. Ayrıca Türkiye Cumhuriyetine, Konferans için sunulan kaynaklar içinde teşekkür maddesi yer alır. Üç maddeden oluşan bu teşekkür belgesi içerisinde son madde ise İstanbul kenti ve halkı adına sunulan teşekkürü içermektedir.

Habitat-II Konferansının küresel yerel diplomasiye de önemli bir katkısı olmuştur. Toplantı esnasında uluslararası yerel yönetim örgütlerinin teşviki ve bu örgütlerin küresel bir çatı altında toplanmasına yönelik bir karar kabul edilmiştir. Habitat Toplantısına ek olarak "Dünya Kentler ve Yerel Yönetimler Asamblesi" düzenlenmiş ve bu toplantıda ortaya yerel yönetimlerin düşünceleri Habitat Genel Kuruluna taşınmıştır. Bu toplantı sonrasında yerel yönetimlerin küresel bir lobi gücüne ihtiyaç duydukları hususuna vurgu yapılmıştır. Bu vurgu 31 Mayıs 1996 tarihinde kabul edilen "Dünya Kentler ve Yerel Yönetimler Asamblesi Deklarasyonu" çerçevesinde kabul görmüştür. Türkiye'nin ev sahibi olması hasebiyle dönemin Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Erdem SAKER'de yine yerel yönetimlerin konutlaşma ve insan yerleşimleri alanındaki çalışmaları

3) Anonim, 1996, Türkiye Ulusal Eylem Planı ve Ulusal Raporu, TOKİ

ve yapılması gerekenler hakkında Habitat Kuruluna hitap etmiştir.

Habitat III ve Türkiye

İkinci Türkiye Ulusal Raporu⁴

Türkiye'nin Habitat Konferansları çerçevesinde hazırladığı İkinci Ulusal Raporun koordinasyonu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından üstlenilmiştir. Habitat III Konferansına hazırlık çalışması olan ulusal raporun katılımcı bir yöntemle hazırlanması amacıyla 13 Kasım 2014 tarihinde "Habitat III Ulusal Rapor Hazırlık Çalıştayı" düzenlenmiştir. Çalıştaya, 23 kurum/kuruluş, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarından temsilciler iştirak etmiştir. BM'ye üye ülkeler ulusal raporlarını hazırlanması süreçlerinde kendi yöntemlerinde konusunda serbesttirler. Ancak HABITAT-III Sekretaryasınca ulusal raporların yazımına ilişkin bir kılavuz hazırlanmıştır. Kılavuz kamu, sivil toplum, özel sektör, akademi ve araştırma kurumları ve diğer tüm ilgili paydaşların hazırlanma sürecine dâhil olmasını önermektedir. Ulusal Rapor, Habitat III Sekretaryasınca yayınlanan kılavuzda belirlendiği şekilde, 6 ana tema ve başlıklar çerçevesinde hazırlanarak Sekretaryaya iletilmiştir. Birleşmiş Milletlerin tüm üye ülkelerce aynı dilin konuşulması amacıyla hazırladığı "Ulusal Rapor Hazırlama Kılavuzu" belgesine uygun olarak gerçekleştirilen çalıştayda, "Kentsel Demografik Konular", "Arazi ve Kent Planlaması", "Çevre ve Kentleşme", "Kentsel Yönetişim

ve Mevzuat", "Kent Ekonomisi", "Konut ve Temel Hizmetler" konularında alt çalışma grupları oluşturulmuştur. Bu gruplar aynı zamanda Habitat – III Konferansının temel üst başlıklardır.

Türkiye İkinci Ulusal Raporu, kentleşme serüveni çerçevesinde Türkiye'de yapılan yanlışlara ve bu süreçte edinilen tecrübelerle yer vermektedir. Tüm yerel yönetim çalışanlarının okuması gereken rapora Çevre ve Şehircilik Bakanlığı resmi internet sitesinden ulaşılabilir.

Habitat III Konferansı

HABITAT – III Konferansı 17-20 Ekim 2016 tarihleri arasında Ekvador'un Kito kentinde gerçekleştirilmiştir. Toplantının temel çıktısı ise 1996 yılında İstanbul'da kabul edilen "Kentsel Gündem" aldı politika belgesinin revize edilerek "Yeni Kentsel Gündem" adıyla dünya kamuoyuna sunulmasıdır.

Türkiye ise bu önemli Konferansa, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda oluşturulan bir heyetle katılım sağlamıştır. Toplantının hemen öncesinde küresel anlamda en yetkin yerel yönetim örgütü olan Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı'nın (UCLG) Genel Kurulu'nun gerçekleşmesi sebebiyle, ülkemizden birçok belediye başkanı da Habitat Konferansına katılma imkanı bulmuştur.

Habitat – III süreci içerisindeki en önemli başarılar arasında ise, 2010 yılında UCLG Başkanı olarak seçilen İstanbul Büyükşehir Belediye

Başkanı Dr. Kadir TOPBAŞ'ın konuya doğrudan eğilmesi ve şahsi girişimleriyle birçok yerel yönetim örgütünü bir araya getiren "Küresel Görev Gücü" adlı yapının oluşmasıdır. Bu yapı BM'nin hazırlık toplantılarına aktif olarak katılım sağlamış ve Yeni Kentsel Gündem üzerinde yerel yönetimlerin görüşlerinin alınmasında önemli bir görev üstlenmiştir.⁵

Sonuç

Habitat Konferansları, küresel manada kentleşme sorunlarının en ciddiyetle takipçisidir. Her bir konferans bir önceki konferanstan daha katılımcı daha geniş kapsamlı ve daha net hedeflerle yürütülmektedir. 2016 yılında gerçekleştirilen Konferansın ardından 2036 yılına kadar dünya kentleri için bir politika belgesi niteliği taşıyan "Yeni Kentsel Gündem" adlı belgenin de ülkemizdeki yerel yönetimlerce iyi anlaşılması ve yerel yönetişimin ayrılmaz bir parçası haline gelmesi önem taşımaktadır.

Ülkemiz Habitat – I toplantısına etkin bir katılım sağlayamamış olsa da bu boşluğu Habitat – II ve Habitat – III toplantılarındaki faaliyetleriyle kapatmıştır. Bu süreçte hazırlanan her iki raporunda içerdiği tecrübeler ve öğrenilmiş derslerin iyi okunması gerekmektedir. Bunun yanı sıra raporlara yöneltilen eleştirilerinde değerlendirilmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla 2036 yılına kadar, her beş yılda bir ara raporların oluşturulması büyük önem taşır.

4) Anonim, 2014, Türkiye Ulusal Raporu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

5) uclg.org (erişim: 14/06/2017)

Kaynakça

Anonim, 1996, Türkiye Ulusal Eylem Planı ve Ulusal Raporu, TOKİ ■ Anonim, 2014, Türkiye Ulusal Raporu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ■ unhabitat.org/about-us/ (erişim: 05/06/2017) ■ uclg.org (erişim: 14/06/2017) ■ unhabitat.org/about-us/ (erişim: 05/06/2017)

İzmir'den “Akıllı Kent” Hamlesi

İzmir Büyükşehir Belediyesi, “Akıllı şehir” olma yolunda emin adımlarla ilerliyor. Metropol alandaki iletişim ve koordinasyonda en gelişmiş teknolojileri kullanabilmek amacıyla başlattığı İzmirNet Projesi sayesinde, kenti dünyanın önemli merkezleri arasına sokmayı hedefleyen İzmir Büyükşehir Belediyesi, son olarak “Akıllı Trafik Sistemi”ni de hizmete aldı.

İzmirliğin yaşamını kolaylaştıracak kent içi ulaşımındaki bu dev hamlenin alt yapısını oluşturmak için iki yılda 165 bin metre kazı yapıldı. 376 bini fiber olmak üzere 1 milyon metrenin üzerinde kablo döşendi.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin kurduğu sistemle birlikte kent genelinde bulunan 402 sinyalizasyon kavşak adaptif sisteme bağlanırken, bu sayıyı 900 kavşağa kadar çıkarabilecek altyapı oluşturuldu.

1500 otobüse kamera izleme sistemi, kablosuz 3G data bağlantı sistemi ve yolcu sayım sistemi yerleştirildi. 164 itfaiye aracına kavşaklarda öncelik sistemi kuruldu.

Yeni Nesil Otoparklar

Otoparkların tamamı “akıllı” hale getirildi. Bu sistemle otoparklarda ne kadar boş yer olduğuna internet üzerinden veya led ekrandan ulaşılabilir. Yine mobil siteyi kullanarak bulunduğunuz yerden en yakın otoparka nasıl gideceğinizi de navigasyon yardımıyla öğrenme şansı bulunuyor.

5 bin kamera ve 10 bin akıllı cihaz

Ayrıca 110 noktada “Trafik İzleme Kamerası”, 30 noktada “Meteoroloji Ölçüm Sistemi”, 16 noktada “Gabari Ölçüm Sistemi” kuruldu. Trafik yoğunluk bilgilerinin

oluşturulabilmesi için 209 adet “Trafik Ölçüm Sensörü” ve bu bilgiler ile diğer trafik bilgilerinin sürücülere iletilmesi için 48 adet de “Değişken Mesaj Sistemi” (DMS) ve 60 adet Otopark Bilgilendirme Ekranı devreye alındı. Sistem, yaklaşık 5 bin kamera ve 10 bin akıllı cihazla yönetiliyor.

Kural ihlallerinin gözlenerek kontrol altına alınması, emisyon salımı oranlarının düşürülmesi, yakıt ve yedek parça harcamalarının azaltılması da “Akıllı Trafik Sistemi”nin sağlayacağı avantajlar arasında yer alıyor. Sistem, yol kapasitelerinin yüksek verimde kullanılmasının yanı sıra, daha güvenli bir araç ve yaya trafiği sağlayacak. Seyahat sürelerinin kısaltılması, kavşaklardaki birikimin ve bekleme sürelerinin azalması, sistemin en önemli getirisi olacak.

Akıllı Kent nedir?

Akıllı kentler, gelişmiş bir kent bilgi sistemine sahip, vatandaşların bütün hizmetlerden sabit veya mobil sistemler vasıtası ile yararlanabildiği ve bütünleşik bilgi organizasyonu üzerine kurgulanmış kent yapıları olarak tanımlanıyor.

Gaziantep’e “Demokrasi Müzesi”

Gaziantep Büyükşehir Belediye tarafından Türkiye’nin ilk demokrasi müzesi olan “Gaziantep 15 Temmuz Demokrasi Müzesi” kuruldu.

Müze, tarihe o gecenin tanıkları ve kullandıkları cihazlar aracılığıyla tanıklık etme adına eşsiz bir deneyim alanı olacak. Dünyada bir ilk olma özelliği taşıyan demokrasi müzesinde ziyaretçiler, yaşanan olayları yüzlerce telefon, tablet, televizyon ve güvenlik kamerası monitörü üzerinden izleyerek bu süreçte yaşananları eşsiz bir anlatımla tecrübe etme imkanı buluyor.

Ana omurgayı oluşturan zaman çizgisi anlatımına ek olarak ziyaretçide “tanıklık” hissini yaratma gayesiyle farklı deneyim alanları da tasarlan-

dı. Gece yarısından sonra şiddetlenen direniş ve çatışmalar sergileme tasarımı içerisinde önemli bir yer kaplarken, bu alanın devamında yer alan bölümde ise ziyaretçiler,

sanal gerçeklik teknolojisinin yardımıyla darbe girişimi sırasında yaşanan olaylara tanıklık etme imkânı buluyor.

Vatandaş Raylı Sistemi Tercih Ediyor

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, raylı sistemle ulaşımaya büyük kolaylık ve konfor getirirken trafiği de büyük ölçüde rahatlatmıştı. Kayseri Ulaşım A.Ş. tarafından yaptırılan araştırmaya göre; 34 km Raylı Sistem hattı, Kayseri’de günde yaklaşık 10 bin 300 özel aracın trafiğe çıkmasını önüyor.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki Kayseri Ulaşım A.Ş. tarafından günde 100 bin yolcunun taşındığı Organize Sanayi-İldem ve Cumhuriyet Meydanı-Cemil Baba Tramvay hatlarında önemli bir araştırma yapıldı.

10 Mayıs-04 Haziran 2017 tarihleri arasında, 953 kişilik bir örnekleme grubuyla yapılan araştırmada, “Otomobilinizi kullanmak yerine tramvayı tercih ediyor musunuz?” sorusuna ankete katılan yolcuların % 13,96’sı ‘Evet sürekli’ cevabını, %11,96’sı ise ‘Bazen’ cevabı verdi.

Bazen cevabı verenlerin raylı sistemi kullanma sıklıkları değerlendirilerek yapılan hesaplama sonucunda, yolcuların % 17,6’sının yolculuklarını özel araçlarıyla

yapma imkanı olduğu halde raylı sistemleri tercih ettikleri tespit edildi.

Kayseri Ulaşım A.Ş. yetkililerince yapılan açıklamada, özel araçla yapılan yolculuklarda araç başına ortalama 1,7 kişi taşındığı düşünüldüğünde, raylı sistemin Kayseri’de günde yaklaşık 10 bin 300 özel aracın trafiğe çıkmasını önlediği belirtildi.

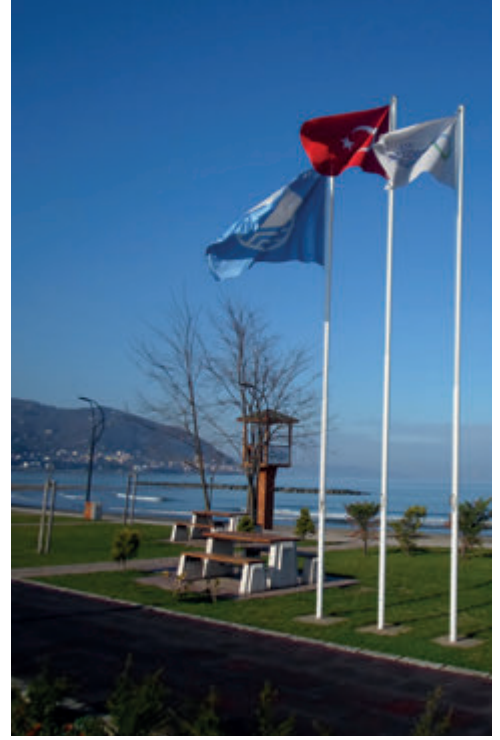
Ordu'da Dört Plaja Mavi Bayrak

Ordu Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan girişimler neticesinde, birbirinden güzel koylara ve kumsallara sahip Ordu ilinde 4 plaj, mavi bayrak ödülü almaya hak kazandı.

Bir yıl süreliğine verilen ve uluslararası bir çevre ödülü olan mavi bayrağı alabilmek için plajlarda deniz suyu kalitesi, çevre eğitimi ve bilgilendirme, çevre yönetimi ve güvenlik hizmetleri başta olmak üzere, 33 adet kriteri yerine getirmek gerekiyor. Ordu'da bu kriterleri sağlayan Altınordu Kumbaşı Kumsalı Plajı, Altınordu Cumhuriyet Mahallesi Plajı, Fatsa Bolaman Belediye Plajı ve Ünye Kırkevler Plajı, 2017 yılı içerisinde mavi bayrak ödülünü almaya hak kazandı.

2017 yılı içerisinde mavi bayrak ödülü alan plajlarda bay ve bayan tuvalet, engelli tuvaleti, engelli soyunma kabini, bay ve bayan soyunma kabini ve engelli vatandaşlar için plaja erişim imkânları, otopark, açık duş, yeterli sayıda çöp kutusu ve geri dönüşümlü atıklar için de ayrıştırma imkânı bulunuyor. Tüm bu imkânların yanı sıra su kazalarını engelleme hizmeti veriliyor.

10.00 ile 18.30 saatleri arasında su kazalarını engelleme hizmeti verilen plajlara konulan standart mavi bayrak panosunda ise deniz suyu analizleri, çevre bilinçlendirme etkinlikleri, en yakın hastane, kaymakamlık vb. bilgiler yer alıyor. Plajlar Ordu Büyükşehir Belediyesi Parklar ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı ekipleri tarafından düzenli olarak temizleniyor. Büyükşehir Belediyesi tarafından 2018 yılı içerisinde 4 adet plaj için de mavi bayrak ödül başvurusunun yapılması planlanıyor.

Yemek Tasarım Atölyesi

Turizm ve tarımın tetikleyici güç olduğu Muğla'da, kırsal kalkınmayı güçlendirmek için Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından hayata geçirilen Atölye Muğla Bir Projesi, birlikte kalkınmak için birlikte üretim yaklaşımını benimsiyor, tarımsal çeşitliliği ve katma değeri destekleyen program ve projeler, üretkenler ve tüketenler ile birlikte geliştiriliyor.

13 tasarım disiplininin katılımcıları, Muğla'nın 13 ilçesinde buluşuyor. Atölye Muğla Bir, yaz boyunca kentin birbirinden farklı karakterdeki 13 ilçesinde, kırsal kalkınmayı hedefleyen 13 atölye düzenliyor. Son olarak Atölye Muğla Bir, Sepet projesi kapsamında Datça İlçesi Hızırşah Köyü'nde Yemek Tasarım Atölyesi düzenledi. Atölyede katılımcılar, Muğla'ya özgü lezzetlerin sağlıklı ambalajlar kullanılarak ve

marka değeri yükseltilerek sunumu, üretici pazarlarında kullanılabilecek Muğla markası tasarımı amacıyla bir araya geldiler.

Yemek Tasarım Atölyesi kapsamında, Sındı Köyü kooperatifinden 41 çeşit badem ile ilgili bilgiler alındı, sepet ustaları ile buluşan tasarım-

cılar mesleğin nasıl yapıldığını gözlemledi ve Datça'nın yerel tarifini araştırarak Datça Bademi ile yeni lezzetler tasarladılar.

Atölye Muğla Bir, yaz boyunca Muğla'nın 13 ilçesinde kırsal kalkınma amacıyla kamplar düzenlemeye devam edecek.

Yaka Kameralı Şeffaf Denetim Dönemi

Adana Büyükşehir Belediyesi Zabıta Daire Başkanlığı, görüntü ile birlikte ses kaydı yapan yaka kameralı denetim sistemine geçip, hizmet standardını yükseltti.

Halk sağlığını ve kent düzenini korumaya yönelik hizmet veren Adana Büyükşehir Belediyesi Zabıta Daire Başkanlığı, denetim ve uygulamalarında görüntü ile birlikte ses kaydı yapan yaka kameraları kullanmaya başladı. Şeffaf denetim ilkesi doğrultusunda yararlanılan yaka kamerası sistemi sayesinde talep ve şikayetlerin daha sağlıklı değerlendirilmesi, zabıta ile vatandaşların haklarının koruma altına alınması hedeflendi.

Zabıta Daire Başkanlığı, yüksek çözünürlüklü görüntü ile birlikte ses kaydı yapan 350 adet yaka kamerasının alımını gerçekleştirdi. Büyükşehir Belediyesi'nde görev yapan 277 zabitanın tamamına son teknoloji ürünü yaka kameralarının

dağıtımı yapıldı. Kaldırım işgallerini önleme, dilencilerle mücadele, trafik düzenini sağlama ve esnaf denetimi hizmeti veren zabıta timleri, kentin dört bir yanında yaka kameralarıyla görev yapmaya başladı.

Hizmet standardını teknolojiyen yararlanarak yükselten zabıta timleri, denetim ve uygulamalarında bundan böyle yaka kamerasıyla görev yapmaya başladığını esnaf ve vatandaşlara duyurdu. Zabıta timleri, esnaf ziyaretlerinde yaka

kamerası sistemiyle denetim esnasında yapılan tüm iş ve işlemlerin tarih ve saat olarak kayıt altına alındığını, düzenli olarak arşivlenen geçmişe dönük kayıtların ihtiyaç olması halinde hem vatandaş, hem de zabıta haklarının korunması için değerlendirileceğini anlattı. Yaka kamerasıyla görev yapan zabıta timlerini karşılarında gören esnaf, uygulamanın birçok açıdan yararlı olacağını belirtip, memnuniyetlerini dile getirdi.

Hayat Kurtaran Elektrikli Bisiklet

Manisa Büyükşehir Belediyesi, Atatürk Kentpark'ta sağlık personelinin acil müdahalesini gerektirecek durumlar için elektrikli bisiklet satın aldı.

Manisa Büyükşehir Belediyesi'nin vatandaşların hoşça vakit geçirmeleri için 170 dönümlük alanda hayata geçirdiği Atatürk KentPark'ta elektrikli bisiklet dönemi başladı. Satın alınan araç, geniş bir alan üzerine kurulu parkta sağlık personelinin oluşabilecek vakalara birkaç dakika gibi hızlı bir sürede müdahale sağlayacak. Kazanın meydana geldiği alanda bulunan güvenlik görevlileri telsizle sağlık görevlisine bildirim yapacak. Çok kısa bir süre içerisinde sağlık görevlileri vakanın yaşandığı noktaya ulaşabilecek.

Manisa Büyükşehir Belediyesi Sağlık İşleri Daire Başkanı Talip

Akbaş, Manisalıların özellikle akşam saatlerinde aileleriyle birlikte Kentpark'a oldukça rağbet gösterdiklerini hatırlatarak, "İki sağlık görevlimiz sabah 10.00'dan akşam 00.00'a dek burada hizmet veriyor. Sağlık yardımı gerektirecek herhangi bir vakada müdahale süresini nasıl kısaltabiliriz bunu bir süredir düşünüyorduk. Elektrikli bir bisiklet almaya karar verdik. Bu araç sayesinde gerek basit vakalarda gerekse 112'nin aranması gereken acil durumlarda müdahale süresi son derece kısaltılacak. Bizler elimizden geleni yapıyoruz ancak vatandaşlarımızın da özellikle küçük çocuklarıyla parkımızı kullandıkları zaman azami dikkat göstermesi gerekiyor" diye konuştu.

Diyarbakır Büyükşehirden Bebeklere Hoşgeldin Hediyesi

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, hastanelerde doğum yapan kadınların ve bebeklerin ihtiyacını karşılamak amacıyla Mart ayında başlattığı “Hoş Geldin Bebek Projesi”nden Temmuz ayının sonuna kadar 10 bin 420 anne faydalandı.

Haftanın 7 günü 08.00 ile 17.00 saatleri arasında çalışmalarını 1 sosyolog, 1 çocuk gelişimci ve 1 teknik eleman ile sürdüren ekipler, hastanede doğum yapan kadınları otomasyon sistemiyle takip edip onlara içinde “pijama, bebek zıbını, bebe şampuanı, bebek bezi, ateş ölçer, bebe sabunu, emzik ve ıslak mendil”in bulunduğu yeni doğan setini ulaştırıyor. Hediye paketlerinde, Başkan Atilla’nın kaleme aldığı tebrik mektupları da veriliyor.

Her Atık Çöp Değildir

Isparta Belediyesi, şehrin çeşitli yerlerine geri dönüşüm konteynerleri koyduruyor. Bu kapsamda Isparta Belediyesi ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ÇEVKO arasında gerçekleştirilen protokol kapsamında şehre 15 adet üçlü karışım konteyneri, 50 adet şişe atıkları geri dönüşüm konteyneri, 100 adet yuvarlak tip küçük boy geri dönüşüm konteyneri, 250 adet büyük boy geri dönüşüm konteyneri, 350 adet tel ve metal kafes ile 12 bin adet resmi kurum ve kuruluşlarda kullanılmak üzere atık kâğıt kutusu yerleştirildi.

Geri dönüşümde amacın, kaynakların lüzumsuz kullanımının önlenmesi, atıkların kaynağında ayrıştırılması ile birlikte atık çöp miktarının azaltılması olarak düşünülebileceğini kaydeden Belediye Başkanı Yusuf Ziya Günaydın şunları söyledi:

“Demir, çelik, bakır, kurşun, kağıt, plastik, kauçuk, cam, elektronik atıkları gibi maddelerin geri dönüşüm ve tekrar kullanılması, tabii kaynakların tükenmesini önleyecektir. Bu durum ülkelerin ihti-

yaçlarını karşılayabilmek için ithal edilen hurda malzemeye ödenen döviz miktarını da azaltacak, kullanılan enerjiden büyük ölçüde tasarruf sağlayacaktır. Örneğin kullanılmış kağıdın tekrar kağıt imalatında kullanılması hava kirliliğini yüzde 74-94, su kirliliğini yüzde 35, su kullanımını yüzde 45 azalttığı ve bir ton atık kağıdın kağıt hamuruna katılmasıyla 8 ağacın kesilmesi önlenilmektedir”

Bir ton kullanılmış kağıt çöpe atılmayıp geri dönüştürüldüğü ve kağıt üretiminde tekrar kullanıldığı zaman;

12 bin 400 metreküp havadaki sera gazı olan karbon dioksitin bertaraf edilmesi, 12 bin 400 metreküp oksijen gazının üretilmeye devam etmesi, 34 kişinin oksijen ihtiyacını sağlayan 17 yetişkin ağacın korunması, ayda 3 ailenin tükettiği 32 metreküp su tasarrufu, kış aylarında ısınma amacı ile iki ailenin tüketeceği bin 750 litre fuel-oil tasarrufu, 2,4 metreküp çöp depolama alanından tasarruf, 20 ailenin bir ay süreyle tüketeceği 4 bin 100 kilovat/saat elektrik enerjisinden tasarruf edilebilmesi mümkün oluyor.

Yüzer Güneş Enerji Santrali

Sahip olduğu potansiyelle güneş enerjisinden en iyi istifade etmeye çalışan ülkelerden biri olan Türkiye’de ilk Yüzer Güneş Enerji Santrali İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından hayata geçirildi. İstanbul’a temiz su sağlayan kaynaklardan biri olan Büyükçekmece Gölü üzerine kurulan santral, Türkiye de ilk kez uygulanan bir sistem olma özelliğini taşıyor.

Yüzer Güneş Enerji Santrali için tasarlanan iki farklı yüzdürücü sistemin kullanıldığı sistem, kapladığı su yüzeyini yüzde 70 oranında havadan izole ediyor. Böylece, özellikle yaz aylarında karşılaşılan en önemli sorunlardan biri olan buharlaşma ile su kaybı da azalmış olacak.

Büyükçekmece Gölü üzerine kurulu Yüzer GES, her sene 210 ton karbondioksit salınımını da engelleyecek. Tesis kurulumunun tamamlanmasının ardından başlanan AR-GE çalışmaları kapsamında, yüzdürücü sistemlerin enerji üretimi, su kalitesi, su canlıları ve yosun oluşumu gibi etkileri izlenecek.

Muratpaşa Belediyesi Obeziteye Savaş Açtı

Sağlıklı bireyler ve sağlıklı toplum için çalışmalar yürüten Muratpaşa Belediyesi’nce verilen diyetisyen hizmeti sürüyor. Muratpaşa Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü bünyesinde yer alan Diyetisyen Servisi, Turunç Masa Çağrı Merkezi 444 80 07 aracılığıyla başvuruda bulunan vatandaşların vücut analiz ölçüm cihazı ile beden kitle endeksi ölçülerek, kendilerine en uygun beslenme programı hazırlanıyor.

Muratpaşa Belediyesi diyetisyenleri; diyet uygulamaya başlayan vatandaşların ayda 1 kez kontrollerini yapıp her aşamayı takip ediyor. 2014 yılı Nisan ayından bu yana toplamda 12 bin 291 kişiye hizmet veren Muratpaşa Belediyesi diyetisyenleri, 2017 yılının ilk 7 ayında da 2 bin 112 vatandaşın beden kitle endeksini ölçüp en uygun beslenme programını uygulamalarını sağladı.

Sağlıklı beslenmenin önemine dikkat çeken Muratpaşa Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü diyetisyenleri: “Ama-

cımız, komşularımızın sağlıklı beslenme alışkanlıkları edinerek kalıcı kilo vermelerini sağlamak” dedi. Muratpaşa Belediyesi diyetisyenleri ayrıca, mahallelerde spor yapan bayanlara da özel beslenme programı hazırlıyor.

Lobi Faaliyetleri

Türkiye Belediyeler Birliği, belediyelerin menfaatlerini korumak, belediyelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek ve rehberlik etmek görevleri kapsamında faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu çerçevede Birliğimizce belediyeleri ilgilendiren mevzuat tasarı ve tasakları; Anayasa’da yer alan idari vesayet kuralı, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, hizmetin yerel nitelikte olup olmadığı, belediyelerin menfaatini etkileyip etkilemediği ve genel olarak hukuka uygun olup olmadığı kriterleri bakımından gerektiğinde belediye hukukçuları ve uzman personelin desteği ile incelenmektedir. Hazırlanan görüş ve öneriler, bakanlıklardaki hazırlık aşamaları, TBMM komisyon toplantıları ve genel kurul aşamalarında yazılı ve sözlü olarak bildirilmekte ve parlamentoda belediyelerimizin görüşü dile getirilmektedir. Ayrıca Birliğimiz, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine katkıda bulunmakta; belediyelerimiz tarafından Birliğimize ulaştırılan sorunlar araştırılarak, önerilerle birlikte ilgili makamlara iletilmektedir.

TEMMUZ-AĞUSTOS AYI LOBİ FAALİYETLERİMİZ

1- 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 3’üncü maddesinin (U) Bendine Göre Yapılacak Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Sanayi İşbirliği Programı Usul Ve Esaslarına Dair Yönetmeliğe ilişkin Birliğimiz görüşü Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Genel Müdürlüğü’ne iletilmiştir.

2- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Enerji İşleri Genel Müdürlüğünce Genel Aydınlatma Yönetmeliği’nde yapılması düşünülen değişiklikler hakkında;

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun 3’üncü maddesinde yer alan genel aydınlatma giderinin kapsamı “Otoyollar ve özelleştirilmiş erişme kontrollü karayolları hariç, kamunun genel kullanımına yönelik bulvar, cadde, sokak, alt-üst geçit, köprü, meydan ve yaya geçidi gibi yerler ile halkın ücretsiz kullanımına açık ve kamuya ait park, bahçe, tarihi ve ören yerlerinin aydınlatılması ile trafik sinyalizasyonu” olarak belirlenmesine rağmen Taslağın 5’inci maddesinde söz konusu kapsamın yasa da öngörülmediği biçimde genişletilerek belediyelerin genel aydınlatmadan kaynaklanan sorumlulukları ve mali yükümlülükleri artırıldığı, Anayasa’nın 127’nci maddesinin son fıkrasında mahallî idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanacağını düzenlendiği, Anayasa’nın 90’ıncı maddesi gereği iç hukukumuzun bir parçası olan Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’nın 9’uncu maddesinin (2)’nci fıkrasında da yerel makamların mali kaynaklarının Anayasa ve Kanunla belirlenen sorumluluklarla orantılı olacağına yer verildiği bu nedenle Yönetmelik değişikliği ile mahalli idarelerin genel aydınlatma sorumluluğunun genişletilmesinin yukarıda belirtilen mevzuatla uyumlu olmayacağı yönündeki Birliğimiz görüşü Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’na bildirilmiştir.

**T.C.
SAYIŞTAY
TEMYİZ KURULU KARARI**

K. 2013/37257

T. 28/05/2013

ÖZET : İlgili hakkında icra takibine başlanılmış olması dava konusu sayılacağından 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'nci maddesinin (h) bendi gereğince belediye meclis kararı ile su borcunun kaldırılmasının mümkün olduğundan tazmin hükmünün kaldırılmasına karar verilmiştir.

KARAR :

Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra gereği görüldü:

1) 1141 sayılı ilamın 1'inci maddesinde; belediyenin kira gelirlerinin incelenmesi neticesinde, Yahyalı Belediye Meclisi tarafından 01/07/2008 tarihinde alınan 38 no'lu kararla, ..isimli kişinin kira borcunun kaldırdığı gerekçeyle toplam 8.981,80 TL.'ye tazmin hükmolunmuştur.

Dilekçi dilekçesinde, ...isimli şahsın borcunun Belediye Başkanı tarafından 01/07/2008 tarihli oturumunda gündeme getirilerek görüşülmek üzere gündeme alındığını, Müstecirin dilekçesinde Dava konusu yerin arsasının belediyeye ait olduğunu, ancak üzerinde bulunan müstemilatın kendisine ait olduğunu, bu müstemilatın yıkılması sonucu mağdur olduğunu beyan ettiğini, Bu yerden tahliye ettirilmekle ekonomik olarak çok büyük sıkıntıya düştüğünü, borçlarını ödeyemediğini, belediye tarafından da dava edilerek maaşına haciz konulduğu sebebi ile evinin ihtiyaçlarını karşılayamadığını ve ailevi problemler yaşadığını beyan ederek belediye meclisine müracaatta bulunduğunu, Belediye Meclisinin 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun Meclisin görev ve yetkileri başlıklı 18'inci maddesinin (h) bendinde yer alan; Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beş bin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyumsuzluklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek. hükmüne istinaden ilgilinin SGK'dan almakta olduğu maaşına haciz konulmasını dava sebebi kabul ederek, gerek şahsın fakr-u zaruret içinde olması, gerek maliye nezdinde borcunun bulunması ve gerekse icra müdürlüğü nezdinde aleyhinde sayısız icra takibinin mevcudiyeti ve sair ekonomik sıkıntıları nedeniyle söz konusu borcu ödeme imkânının bulunmadığı göz önüne alarak borcun tamamının kaldırılması yönünde oybirliği ile karar alındığını, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun Belediye Başkanı görev ve yetkilerini belirleyen 38'inci maddesinin n bendinde yoksullara yardım yapmanın Belediye Başkanının görev alanı içerisinde bulunduğunu, Ancak Belediye Başkanının böylesi bir işlemin kendi inisiyatifi ile yapılmasının Yahyalı gibi küçük ölçekteki bir belediyede çeşitli sıkıntılara yol açabileceği endişesi nedeniyle meclis gündemine getirdiğini, Belediye Meclisinin farklı siyasi partilerden ve seçim yoluyla gelen kişilerden oluşması, anılan meclis kararıyla ve oybirliği ile kararın alınmış olması, dolayısıyla ...isimli şahsın herhangi bir şekilde kayrılması veya kendisine torpil yapılması gibi durumun söz konusu olmadığını belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmektedir.

Sayıştay Başsavcılığı; 1 ve 2'nci Maddelerle ilgili olarak; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin (h) bendi uyarınca "Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL. den fazla dava konusu olan belediye uyumsuzluklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek" görev ve yetkisi Belediye meclisine aittir. Kanun metninden de açıkça anlaşıldığı üzere uyumsuzluğun "dava konusu" edilmiş olması şarttır.

Temyiz'e konu olayda ise bir dava söz konusu değildir. Belediye alacağı için bir dava açmamıştır. Sadece vandaşın başvurusu üzerine alaktan vazgeçmiştir. Bu durum yasaya uygun değildir. Yerinde olan Daire Kararının onanmasına, Karar verilmesi mütalaa olunur. Şeklinde görüş belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin (h) bendinde aynen; "Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin TL den fazla dava konusu olan belediye uyumsuzluklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek." denilmektedir.

İlgili hakkında icra takibine başlanılmış olması da dava konusu sayılacağından 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinin (h) bendi gereğince Belediye Meclisi kararıyla kira borcunun kaldırılması mümkün olduğundan dilekçi iddialarının kabulü ile 1141 sayılı ilamın 1'inci maddesiyle toplam 8.981,80 TL.'ye tazmin hükmünün KALDIRILMASINA karar verildi.

**T.C.
YARGITAY
HUKUK GENEL KURULU KARARI**

K. 2000/1254

T. 11.10.2000

ÖZET : Taşınmaz malların ihtiyari açık artırma usulü ile satılması durumunda , mülkiyet ihale ile değil, ancak tapuya tescille geçer. Buna göre tescil; artırma memurunun satış zabıtnamesini Tapu Sicil Müdürlüğüne göndermesi üzerine yapılır. İhale yoluyla taşınmazı satın alan kimse ancak mülkiyetin kendisine geçmesinden sonra kullanabileceği hakları, tescil işlemi yapılmadan kullanamayacağı gibi malik sıfatını da tescilden önce kazanamaz.

Dava: Taraflar arasındaki “tahliye” davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Ilgın Sulh Hukuk Mahkemesi’nce davanın reddine dair verilen 03/12/1998 gün ve 1998/52 E- 517 K. sayılı kararın incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 6. Hukuk Dairesi’nin 30/09/1999 gün ve 1999/7141-7261 sayılı ilamıyla;

(...Dava yeniden inşaat nedeniyle kiralananın tahliyesi istemine ilişkindir. Mahkemece davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı vekili tarafından temyiz olunmuştur.

Davacı vekili, kiralananın bulunduğu binayı ihale suretiyle satın aldığını, kiralananı yıkarak yerine yeniden inşaat yapacağından bahisle davalı ile önceki malik arasında yapılan 01/09/1994 başlangıç tarihli ve 1 yıl 4 ay süreli yazılı sözleşmeye ve davalılara 07/11/1997 ve 08/11/1997 tarihlerinde tebliğ ettirdiği ihtarnameye dayanarak 06/02/1998 tarihinde açtığı iş bu dava ile kiralananın tahliyesini istemiştir.

Davacı kiralananı önceki malik olan Ilgın Belediyesinden 21/08/1997 günü yapılan ihtiyari ihale ile satın almış, ihale aynı gün kesinleşmiştir. Borçlar Kanunu’nun 225’inci maddesinin 2’nci fıkrası uyarınca ihtiyari ve aleni müzayedelerde satış akti satanın ihalesi ile vücut bulur. Satış işlemi 21/08/1997 günü tekemmül ettiğine ve davacı tarafından kira sözleşmesi sona ermeden 07/11/1997 ve 08/11/1997 tarihlerinde davalılara tebliğ ettirilen ihtarnameye göre 06/02/1998 tarihinde açılan dava süresindedir. Bu itibarla işin esasına girilerek taraf delillerinin toplanması, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken süre yönünden davanın reddine karar verilmesi hatalı olmuştur.

Hüküm bu nedenle bozulmalıdır...) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda; mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

KARAR :

Hukuk Genel Kurulu’nca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

tapu siciline kaydedilmekle alıcıya geçeceğinin açıkça belirtildiğini, bu hüküm karşısında davacının mülkiyeti kazanmadan dönem sonuna bir ay kala çektiği ihtarın geçersiz olduğunu açıklayarak önceki kararında direnmiş, davanın reddine karar vermiştir.

Davacının davayı yeni malik sıfatıyla açtığı konusunda uyuşmazlık bulunmamaktadır.

Uyuşmazlık; Belediye tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 45’nci maddesi gereğince Açık teklif artırma usulü ile yapılan ihtiyari ihalede satılan gayrimenkulün alım-satım akdinin ne zaman tamamlanmış sayılacağı, satım akdinin ihale anında tamamlandığının kabulü halinde tescil ile mülkiyetinin kazanılacağı yönündeki BK.nun 231 madde 2’nci cümle karşısında satın alan davacı yeni malikin tescilden önce davalıya “6570 sayılı yasanın 7/ç maddesi gereğince yeni inşaat yapılacağından” bahisle gönderdiği ihtarın geçerli ve dava açma süresini koruyucu bir ihtar niteliğinde bulunup bulunmadığı ve sonuç itibarıyla davanın süresinde olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

Davanın yasal dayanağını teşkil eden 6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanun’un 7/ç maddesi; “ Kira şartlarına ve Borçlar Kanunu’nun bu kanuna aykırı olmayan hükümlerine riayet edilse bile aşağıdaki yazılı hallerde kiralayan : Gayrimenkulu yeniden inşa veya imar maksadıyla esaslı bir surette tamir, tevsi veya tadil için ve ameliye esnasında içinde ikamet veya işgal mümkün olmadığı fennen anlaşıldığı takdirde kira akdinin hitamında, Tahliye davası açabilir.” şeklindedir.

Görüldüğü üzere anılan madde uyarınca açılacak tahliye davasının kira sözleşmesinin sonunu takip eden bir ay içerisinde açılması gerekir. Bu süre İcra İflas Kanunu’nun 272’nci maddesindeki sürenin kıyas yoluyla uygulan-

masının bir sonucudur. Hemen belirtelim ki bir ay içerisinde dava açılırsa ihtara gerek yoktur. Bu davayı kural olarak kiralayan açabilir. Ancak Yargıtay inançları ile malike de bu davayı açma hakkı tanınmıştır.

Kiralayanın sözleşmenin sona ermesini takip eden bir aylık süreyi geçirmesi halinde akit kendiliğinden yenilenmiş olur, kiralayanın dava hakkı düşmüş sayılır ve takip eden kira dönemi sonuna kadar bir daha dava açması mümkün değildir. Ancak kiralayan sözleşme son bulmadan veya bir aylık dava açma süresi içinde inşaat veya imar kast) ile tamirat sebebiyle sözleşmeyi yenilemeyeceğini kiracıya bildirmişse açıklanan bu irade nedeniyle bir aylık süre geçirilmiş olsa dahi yeni döneme kadar istediği zaman dava açma hakkına sahip olur.

Yeni malik ise ancak bayii ile kiracı arasındaki akde dayanabilir. Dava süresinin bu akde göre hesap edilmesi gerekir. 6570 sayılı yasanın 7/d maddesindeki sürelerden yararlanarak inşaat ve imar maksatlı tadilat nedeniyle dava açamaz. Bunun sonucu olarak ta mutlakla bayii ile kiracının yaptığı akdin süresinin sonunun beklenmesi şarttır. (Örn. HGK.nun 07/07/1976 tarih ve 1976/6-33 E.1976/2499 K. Sayılı ilamı)

Somut olayda ise; Dava konusu taşınmaza ait kira sözleşmesi Kiralayan dava dışı Belediye ile kiracı davalı arasında 1 yıl 4 ay süreli olarak 01/09/1994 tarihinde akdedilmiştir. Akdin feshine ilişkin özel bir şart içermeyen bu sözleşme yasal olarak bir yıllık dönemler halinde yenilenmiştir.

Son olarak 01/01/1997-31/12/1997 kira dönemi içinde malik ve kiralayan belediye, kira sözleşmesine konu bu taşınmazı ihtiyari açık artırma yoluyla satışa çıkarmış, 2886 sayılı Devlet İhale Kanun'un 45'inci maddesine dayanılarak Açık Teklif Artırma Usulü ile 21/08/1997 tarihinde yapılan ve 1580 sayılı Yasa'nın 83'üncü maddesi gereğince alınan 455 sayılı Encümen kararı ile aynı gün tamamlanan ihale sonucunda davacıya satmıştır.

Alıcı durumundaki davacı tapuya tescil işlemi tamamlanmadan davalı kiracılara 31/10/1997 tarihinde İlgin Noterliğinden gönderdiği ve 7-8/11/1997 tarihinde tebliğ edilen ihtarname ile; "Dükkanın bulunduğu arsayı 2886 sayılı İhale Kanununa göre açık artırma ile İlgin Belediyesinden iktisap ettiğini, satış ve tahliye ile ilgili olarak Belediye değişik tarihli ihtarlar keşide edildiğini, İlgin Belediyesi ile yapılan sözleşmeyi devam ettirmeyeceklerini, 6570 sayılı yasanın 7/ç maddesi gereğince yeniden inşaat yapılacağından kullanmakta olduğu dükkanı 1997 yılı sonuna kadar tahliye etmesi gerektiğini, aksi halde yasal yollara başvurulacağını, daha önce İlgin Belediyesince çekilen ihtarlar ve fazlaya ilişkin her türlü hakların saklı tutulduğunu" bildirmiştir.

Taşınmazın ihalesi ve davacının davalıya gönderdiği ihtarnamenin tebliğinden sonra Tapu Sicil Müdürlüğüne taşınmazın tescili 06/03/1998 tarihinde yapılmıştır. İş bu dava ise 06/02/1998 tarihinde açılmıştır.

Davacı, gerek ihtarname içeriği ve gerekse dava dilekçesindeki açıklamaları ile duruşmadaki beyanlarında ihalenin tamamlanmasıyla satım akdinin vücut bulduğunu, tescil işleminin ise bildirici nitelikte olduğunu, yeni malik sıfatıyla eski malikin kira akdine dayanarak dava açtığını öne sürmüştür.

Bu durumda davanın süresinde açılıp açılmadığının belirlenmesinde öncelikle; davacının davalı kiracılara 7-8/11/1997 tarihinde tebliğ edilen ihtarname tarihinde taşınmazla ilgili sıfatının ne olduğu, yasal olarak bu ihtarnameyi gönderme ve bunun hukuki sonuçlarından yararlanma hakkının bulunup bulunmadığı sorununun çözülmesi gerekmektedir.

O nedenle; öncelikle ihtiyari ihalenin hukuki statüsünü, hüküm ve sonuçlarını belirlemekte yarar vardır. Dava konusu taşınmaz davacının bayii Belediye tarafından ihtiyari açık artırma suretiyle satılmıştır.

Buna ilişkin hükümler Borçlar Kanunu'nda Müzayede ana başlığı altında 225'inci ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir.

Borçlar Kanunu'nun Satımın inikadı başlıklı 225'inci maddesinin 2'nci fıkrasında; "Herkesin iştirak edebildiği ihtiyari ve aleni müzayedelerde satım, satıcının ihalesiyle münakit olur. Satıcı buna muhalif bir arzu beyan etmemiş ise, müzayedeyi idare eden kimsenin, müzayede edilen malı en çok verene ihale etmeğe hakkı vardır." Denilmektedir.

Borçlar Kanunu'nun Mülkiyetin intikali başlıklı 231'inci maddesinde ise; "Müzayede ile menkul bir mal alan kimse onun mülkiyetini ihale anında iktisap eder. Müzayededen alınan gayrimenkulun mülkiyeti ancak tapu siciline kaydedilmekle alıcıya intikal eder. Müzayede memuru ihalesi satım zabıtnamesinde gösterilen gayrimenkulun alıcı namına tescil edilmesini derhal tapu memuruna tebliğ eder.....Cebri müzayedelerin cereyanı sırasındaki ihalelere müteallik hükümler bakidir." Hükümü yer almaktadır.

Sözü edilen 231'inci madde ile Borçlar Kanunu, eşya hukukundaki esaslardan ayrılmamış; ancak işlemin basitleştirilmesi için bir kısım düzenlemeler getirmiştir.

Diğer taraftan Medeni Kanunun Gayrimenkul Mülkiyetinin İktisabı -1. Tescil başlıklı 633'üncü maddesinde; "Gayrimenkul mülkiyetini iktisap için tapu siciline kayıt şarttır. Bununla beraber işgal, miras, istimlak, cebri icra tarrikleri veya mahkeme ilamıyla bir gayrimenkulu iktisap eden kimse tescilden evvel dahi ona malik olur.

Fakat tescil merasimi ikmal edilmedikçe temlik tasarrufla bulunamaz." Hükmüne yer verilmiş, 634'üncü maddesinde de; "Mülkiyeti nakleden akitlerin resmi şekilde yapılmadıkça muteber olmayacakları" ifade edilmiştir.

Görüldüğü üzere; taşınmaz malların İhtiyari açık artırma usulü ile satımından, mülkiyet ihale ile değil, ancak tapuya tescille geçer. Bu durumda tescil; artırma memurunun satıma dayanak olan "Satım Zabıtnamesini (tutanâğını)" Tapu Sicil Müdürlüğüne göndermesi üzerine yapılır.

Satımı belirleyen ihale tutanağı kurucu bir fonksiyona sahip olmayıp, açıklayıcı bir belge niteliğinde bir ispat aracı konumundadır. Diğer bir deyimle; Taşınmazın açık artırmayla satılma işlemi cebri artırmadan farklı olarak; kendisine dayanılarak tapuya tescil muamelesinin yapılmasına olanak veren hukuki bir neden, bir ispat aracı olup, mülkiyetin geçişi ise ancak tapuya tescille olur. Bunun doğal sonucu olarak, ihale yoluyla taşınmazı satın alan kimse ancak mülkiyetin kendisine geçmesinden sonra kullanabileceği hakları, tescil muamelesi yapılmadan kullanamayacağı gibi malik sıfatını da tescilden önce kazanamaz.

Açıklanan nedenlerle davacının dava konusu taşınmazın mülkiyetinin ihale yoluyla kendisine geçtiği iddiası ile gönderdiği ihtarname süre koruyucu bir ihtar niteliğinde değildir. Dava, mülkiyetin

06/03/1998 tarihinde kazanılmasından önce kiralayan ile kiracı arasındaki akdin bitiminden sonraki 1 aylık süreden çok sonra, 06/02/1998 tarihinde açılmıştır.

Yeni malik sıfatıyla ve eski malikin kira sözleşmesine dayanarak dava açan davacının malik olmadan evvel çektiği ihtar süre koruyucu ihtar niteliğinde bulunmadığına ve ayrıca davacı, kendisinin bayii eski malik Belediyenin kira sözleşmesinin bitiminde 1 aylık süre içinde de dava açmadığına göre davanın süre nedeniyle reddine ilişkin mahkeme kararı usul ve yasaya uygun olup, onanmalıdır.

Sonuç: Davacı vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile, direnme kararının yukarıda açıklanan nedenlerle ONANMASINA, gerekli temyiz ilam harcı peşin alınmış olduğundan başkaca harç alınmasına mahal olmadığına, 11/10/2000 gününde oybirliği ile karar verildi.

T.C.
BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Meteoroloji ve Standardizasyon Genel Müdürlüğü

SAYI: 49247584- 304.03E.266

20/06/2017

KONU: Grup Merkezi Belediye Ölçü ve Ayar Memurluğu

DAĞITIM YERLERİNE

Bilindiği üzere. Ülkemizdeki ölçü ve ölçü aletlerinin doğru ayarlı ve uluslararası birimler sistemine uygun olarak imali ve kullanılması ile ilgili iş ve işlemler 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu kapsamında Bakanlığımızca yürütülmektedir. Söz konusu Kanunu çerçevesinde; 30/12/2016 tarihli ve 29934 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "TARTI ALETLERİ MUAYENE YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK" in 8 inci maddesinin (3)' üncü fıkrasında belirtilen tartı aletlerinin periyodik muayeneleri Grup Merkezi Belediye Ölçü ve Ayar Memurluklarınca gerçekleştirilmektedir.

Ölçüler ve Ayar Kanunu'nun 21'inci maddesinde; "Her belediye özellikle muayene ve damgalama işlerinde çalıştırılmak üzere, iş hacmine göre asgari bir ölçüler ve ayar memuru görevlendirmek mecburiyetindedir. Bakanlık bütçe, idari ve yerleşim durumlarını dikkate alarak belediyeleri gruplaştırmak suretiyle ölçüler ve ayar işlerinin müşterek ayar memurları tarafından yürütülmesini sağlayabilir. Belediye ölçüler ve ayar memurlarının sicillerinin tutulması ve ayar memurluğu ile ilgili bilumum yarışmaların yapılması grup merkezi olan belediyelere ait olup, müşterek masraflardan gruba dahil belediyelere düşecek miktar, bütçelerine göre Bakanlıkça tespit olunur ve ilgili belediyelerce grup merkezi belediyesine ödenir." denilmektedir. Kanun'un 22'nci maddesi ise kadro temini atama ve görevlendirme konularını kapsamakta olup " Bakanlık belediyelerin ölçüler ve ayar memurluğu kadrolarındaki noksanlığı İçişleri Bakanlığı'nın aracılığı ile mahalli belediyelerce yeni kadro temin edilmesini ve kadrolara atamalar yapılmasını sağlar hükmünü içermektedir.

Ülkemizdeki büyükşehir, il, ilçe ve belde belediye sayısı 1396 olduğu halde, bunlardan 829'u belediye grup merkezi ve bağlısı kapsamı dışında kalmaktadır. Yapılan denetimler sonunda grup merkezi kapsamı dışında kalan belediyelerde ölçüler ve ayar işlerinin istenen düzeyde yürütülemediği görülmektedir. Bu nedenle ekli listede belirtilenler haricindeki belediyelerin il müdürlüklerimizle irtibata geçerek, mevzuat gereği grup merkezi kurmaları veya kurulmuş olan bir gruba bağlanmaları hususunda talimatlandırılmasını arz ederim.

Prof. Dr. Necip CAMUŞCU
 Bakan a.
 Genel Müdür

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

Sayı : 11088401.2961.64008-1358/107794

22/06/2017

Konu : Ticari Araçların Plakalarının Değiştirilmesi

MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: a) 14/04/2016 tarih ve 11088401.68385.64011-980/60669 EBYS-2016041419303023505 sayılı talimat,
 b) 17/01/2017 tarih ve 11088401,296144008-258 sayılı talimat.

Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 44'üncü maddesi (d) bendi ve geçici 11'inci maddesi kapsamında, kayıp veya çalıntı plakalarla ilgili yapılacak işlemler ilgi (a) sayılı talimatla, "Hakkımda İstihbarı Bilgi Bulunan Araç", "Terör Nitelikli İkiz Plaka Eylem İstihbaratı" ve "Plaka Mükerrer ve Sahte" şeklinde şerh bulunan araçların plaka değişikliği işlemleri ilgi (b) sayılı talimatla açıklanmıştır.

İlgi (a) ve (b) sayılı talimatlarda, Ulaşım Koordinasyon Merkezleri (UKOME) veya trafik komisyonlarınca belirlenmiş ticari araçların (C, J, M, S. T vb.) plaka/plakalarının çalınması, kaybolması veya kayıtlarında yukarıda belirtilen şerhlerin bulunması halinde, 'yeni bir tescil plakası tahsis edilmeden, araca ait plakanın yenisinin çıkarılması gerektiği' bildirilmiştir. Ancak, KGYS, EDS, PTS tarafından, bu araçlar için sürekli olarak alarm üretildiği, her seferinde ekip gönderildiği, bu durumun kolluk kuvvetleri için zaman ve işgücü kaybına sebebiyet verdiği gibi, araç sahipleri ve yolcuların da mağduriyetlerine neden olduğu, İl Emniyet Müdürlüklerimizden gelen yazılı taleplerden anlaşılmıştır.

Ticari araçlara ait plakaların kaybolması çalınması veya kayıtlarında bahse konu şerhlerin bulunması durumlarında, plaka değişikliğinin yapılmamasının güvenlik açısından büyük risk taşıdığı, bu nedenle çalınan veya kaybolan plakaların terör ve asayiş olaylarında kullanılmasının engellenmesi amacıyla, plaka değişikliğinin ivedilikle yapılması gerektiği değerlendirilmiştir.

Ulaşım Koordinasyon Merkezleri (UKOME) veya il trafik komisyonlarınca belirlenen ticari araçlara ait plakaların harf ve rakam grupları her il ve ilçede farklı olduğundan, elektronik sistemlerde (KGYS, EDS ve PTS vb.) alarm üreten ve değiştirilmesi

gereken araç plaka listelerinin illerimizce tespit edilebilmesine yönelik, EGM Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığınca çalışma yapılacaktır. Ancak, ticari araçların plakalarının her ikisinin de kaybolduğu veya plakanın çalındığı ya da PolNet kayıtlarında “Hakkında İstihbarı Bilgi Bulunan Araç”, “Terör Nitelikli İkiz Plaka Eylem İstihbaratı” ve “Plaka Mükerrer ve Sahte” şeklinde şerh bulunduğu durumlarda, plaka değişikliği yapılması amacıyla, Büyükşehirlerde Ulaşım Koordinasyon Merkezlerine (UKOME), diğer illerde ise il trafik komisyonlarına plaka değişikliği için teklifte bulunulması ve bu kurumlarca plaka değişikliği yapılmasına ilişkin karar alınmasını takiben, ilinize ait özel şartlar da dikkate alınarak, aşağıda belirtilen plaka değişikliği önerilerinden uygun olan yöntemin İl Emniyet Müdürlüklerince belirlenmesi gerekmektedir.

1) Ticari araçlara verilen tescil plaka rakam grubunun yeterli olması halinde, aynı harf grubundan yeni bir rakam grubu verilecektir (Örneğin, T harf grubunda dörtlü rakam grubundan plaka verildiği durumlarda, 4000 ticari araç kaydı varsa, ticari araçların kaç tanesinin plakasının kayıp veya çalıntı olduğu da dikkate alınarak, bu harf grubundan plaka verilmeye devam edilecektir),

2) Tescil plaka rakam grubunun yeterli olmadığı durumlarda, harf grubunun dörtlü rakam grubu kullanılıyorsa beşli rakam grubu, beşli rakam grubu kullanılıyorsa dörtlü rakam grubu verilecektir (Örneğin M 0001-9999 harf ve rakam grubundan plaka kalmamış ise M 00001-99999 harf ve rakam grubu verilmeye başlanacaktır).

3) Aynı harf grubundan tescil plakası verilme imkânının olmadığı durumlarda UKOME/trafik komisyonundan karar alınmak suretiyle, başka bir harf grubundan plaka verilecektir.

Bu talimatın yayımlandığı tarihten önce kaybolan veya çalınan ticari araçların plakalarının, değiştirilmesi işlemleri, ilgi (a) sayılı talimat doğrultusunda yapılacaktır.

Plaka değişikliği işlemlerinde ilgili belediye tarafından düzenlenmiş “Ticari Taşıt Tahsis Belgesi” veya “İzin Belgesi” aranacaktır.

PolNet kayıtlarında “Hakkında İstihbarı Bilgi Bulunan Araç”, “Terör Nitelikli İkiz Plaka Eylem İstihbaratı” ve “Plaka Mükerrer ve Sahte” şeklinde şerh bulunan ticari araçların plaka değişikliği işlemleri, ilgi (b) sayılı talimat doğrultusunda yapılacaktır.

EGM Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanlığı tarafından, ilgi (a) ve (b) sayılı talimatlar da dikkate alınarak, bu kapsamdaki araçların plaka değişikliğinin gerçekleştirilmesi yönünde gerekli teknik çalışmalar yapılacaktır.

Bu kapsamda, ilgi (a) sayılı talimatın “C) Çalıntı veya Kayıp Plaka Ortak Hususlar” bölümünün 2’nci maddesi ile ilgi (b) sayılı talimatın 6’ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Konunun önemle takip edilmesini ve herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesini rica ederim.

Bakan a.
Vali
Müsteşar Yardımcısı

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Orta Asya ve Kafkasya Genel Müdür Yardımcılığı

Sayı : 76925145-150.02-2017/12572031

03/07/2017

Konu : Yerel yönetimlerimizin de-facto
Abhaz makamlarıyla temasları

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA
(Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü)

1. Gürcistan’ın Ankara Büyükelçiliği 30 Haziran 2017 tarihinde Bakanlığımız nezdinde girişimde bulunarak, Sivrihisar (Eskişehir) Belediyesince düzenlenen Nasreddin Hoca Kültür Sanat Festivali’ne Abhazya’dan bir heyet ile katılım sağlandığını, ayrıca Bursa Büyükşehir Belediyesi’nce Abhazya’da iftar düzenlendiğini yazılı ve görsel basın aracılığıyla öğrendiklerini, söz konusu etkinlikler çerçevesinde Abhazya’nın bağımsız bir ülke gibi gösterilmesinden rahatsızlık duyduklarını bildirmiştir.

2. Malumları olduğu üzere, ülkemiz, tek taraflı bağımsızlık ilan etmiş olan Abhazya’yı bağımsız bir ülke olarak tanıma-makta, Gürcistan’ın toprak bütünlüğü ve egemenliğine saygı göstermekte, ihtilafın Gürcistan’ın toprak bütünlüğü çerçevesinde barışçıl yollardan çözümünü savunmakta, bununla birlikte Abhaz kökenli vatandaşlarımızın beklentileri ile iyi ilişkilere sahip olduğumuz Gürcistan’ın hassasiyetleri arasında denge sağlamaya çalışmaktadır. Söz konusu tutumumuz, ülkemizdeki Abhaz kökenli vatandaşlarımız ile Abhazya’daki akrabaları arasındaki beşeri ilişkilerin geliştirilmesine engel teşkil etmemektedir.

Bununla birlikte, yerel yönetimlerimizin, Gürcistan’ın Abhazya bölgesiyle resmi nitelik taşıdığı yönünde herhangi bir izlenim yaratabilecek türden temaslardan kaçınmaları; düzenlenen kültürel etkinliklere Abhazya’dan davet edilen heyetlerin sözde bağımsızlık iddialarını içeren söylemlerde bulunmamaları ve bu yönde çağrışım yapabilecek bayrak vb. materyal kullanmamaları hususlarına özen göstermeleri gerekmektedir.

3. Bakanlıklarınca bu bağlamda ahiren gerekli bilgilendirmede bulunulmuş olduğu bilinmekle birlikte, yukarıda bahse konu örneklerden anlaşılabacağı üzere, yerel yönetimlerimizin bu tür temas ve faaliyetler gerçekleştirmeye devam ettikleri gözlemlenmektedir.

Yukarıda maruz hususlar ışığında, Abhazya ve aynı durumda bulunan Güney Osetya bağlamında yerel yönetimlerimize yönelik bilgilendirme ve uyarının yinelenmesinin yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

Gereğini izinlerine saygılarımla arz ederim.

Bakan a.
Büyükelçi

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü

Sayı : 35235946-410.03-E.10183957

04/07/2017

Konu : Sosyal Etkinlik Merkezleri

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA
(Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü)

İlgi: : a) 09/02/2017 tarih ve 29974 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kanun Hükmünde Kararname (687/KHK)
b) 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu.
c) Millî Eğitim Bakanlığı özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği.

İlgi (b) Kanuna eklenen Ek Madde 2; “(Ek: 3/10/2016-KHK-676/78 md.) Okullar ile özel öğretim kursları hariç olmak üzere başka adlarla da olsa ilköğretim ve ortaöğretim örgün eğitim programlarının aynısı veya bir kısmını uygulayan ya da bu programlara yönelik deneme, seviye tespit sınavı gibi adlarla toplu sınav organizasyonları yapmak üzere faaliyet göstermek için yüz yüze veya uzaktan öğretim yöntemi ile özel Öğretim kurumları veya yerler açılmaz., işletilemez, öğretim programları oluşturulamaz. (Mülga: 22/11/2016-KHK-678/34 md.) (...) Sivil toplum kuruluşları ile yükseköğretim kurumlarının sürekli eğitim merkezleri gibi birimlerinde de bu faaliyetler yürütülemez. (Ek: 22/11/2016 &-KHK-678/34 md.) ‘Belediyeler ise il millî eğitim müdürlükleri ile yapılan ve Bakanlıkça onaylanan ortak işbirliği protokolleri çerçevesinde, örgün eğitim programlarına destek mahiyetinde ücretsiz kurslar açabilir.` hükmü çerçevesinde Belediyeler ile İl Millî Eğitim Müdürlükleri arasında yapılacak ve Bakanlığımın tarafından onaylanarak yürürlüğe giren “Eğitim İşbirliği Protokolü” çerçevesinde örgün eğitim programlarına destek amaçlı öğrencilere ücretsiz kurs açılması imkânı sağlanmıştır.

Ayrıca, ilgi (a) Kanun Hükmünde Kararnamenin 5’inci maddesi gereği 5580 sayılı Özel öğretim Kurumları Kanunu’nun 2’nci maddesine (p) fıkrası olarak;

“(Ek: 9/02/2017-KHK-687/5 md.) Sosyal etkinlik merkezi; İl millî eğitim müdürlükleri ile (belediyeler arasında yapılan ve Bakanlıkça onaylanan ortak işbirliği protokolleri çerçevesinde, Bakanlığın verdiği işyeri açma ve çalışma ruhsatı ile belediyelerde açılan ve işletilen, ilköğretim ve/veya ortaöğretim öğrencilerinin ödev ve projelerine ilişkin araştırmalar yaptığı, öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin yürütüldüğü özel öğretim kurumlarını” hükmü eklenmiştir.

Sosyal etkinlik merkezleri açılış işlemlerinin; ilgi (c) Yönetmeliğin 6’ncı maddesi birinci fıkrasında; (1) (Değişik: RG-5/7/2014-29051) Yapılan müracaatın; bu Yönetmeliğin 5’ inci maddesinin ikinci fıkrasında (Ek ibare:RG-20/6/17- 30102), sosyal etkinlik merkezlerinde ise bu Yönetmeliğin 5’inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen şartlara, kurum açılacak binanın ve bölümlerinin kurumun türüne ve gruplarına göre Genel Müdürlükçe belirlenerek internet sayfasında yayımlanan standartlara, 3/4/2004 tarihli ve 25422 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Umuma Açık Yerler ve İçkili Yerler ile Resmî veya Özel Öğretim Kurumları Arasındaki Uzaklıkların Belirlenmesine Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olup olmadığını incelemek üzere il millî eğitim müdürlüğünce en az (Değişik ibare:RG-13/1/2017-29947) iki maarif müfettişi/şube müdürü veya uygun görülen başka personel görevlendirilir” hükmü yer almıştır. İlgi (b) Kanun, ilgi (c) Yönetmelik hükümleri ve <https://ookgm.meb.gov.tr> internet adresinde yayımlanan Özel Öğretim Kurumları Standartları Yönergesinde yer alan standartlara göre açılıp faaliyet gösterecek sosyal etkinlik merkezlerine ilişkin gerekli duyuruların tüm belediyelere yapılması hususunda;

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Bakan a.
Genel Müdür

T.C.
TÜTÜN VE ALKOL PİYASASI DÜZENLEME KURUMU
Sektörel Rekabet ve Tüketici Hakları Daire Başkanlığı

Sayı : 82868625-000-E.2017/19102
 Konu : Kıyılmış Tütün ve Makaron Satışlar

13/07/2017

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA

Bilindiği üzere, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun "Kaçakçılık Suçları" başlıklı 3'üncü maddesinin 18'inci fıkrası hükmü "(18) Ambalajlarında bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan ya da taklit veya ya-nıltıcı bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretleri taşıyan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkileri; a) Ticari amaçla üreten, bulunduran veya nakleden, b) Satışa arz eden veya satan, c) Bu özelliğini bilerek ve ticari amaçla satın alan, kişi üç yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ancak, tütün mamullerinin etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin kaçak olarak yurda sokulduğunun anlaşılması hâlinde, onuncu fıkra hükmüne istinaden cezaya hükmolunur." şeklinde,

Ayrıca, 4733 sayılı Tütün Ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Cezai Hükümler Başlıklı" 8'inci maddesinin 5'inci fıkrasının;

(f) bendi hükmü "Kurumdan belge almamış kişilerden ürün alan veya bu kişilere ürün satan ya da belgesinde belirtilen işyeri dışında satış yapan toptan veya perakende tütün mamulü, etil alkol, metanol veya alkollü içki satıcıları ya da açık içki satıcılarına bin Yeni Türk Lirasından (2017 yılı için: 1.833 TL'den) onbin Yeni Türk Lirasına (2017 yılı için: 18.377 TL'ye) kadar İdarî para cezası verilir.",

(g) bendi hükmü "Kurumdan satış belgesi almadan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin toptan satışını yapanlara ellibin Yeni Türk Lirası (2017 yılı için: 91.907 TL); perakende satışını yapanlara ise beşbin Yeni Türk Lirası (2017 yılı için: 9.186 TL) İdarî para cezası verilir.",

(ı) bendi hükmü "Kurumdan uygunluk belgesi almadan enfiye, çiğneme, nargile tütünü veya yaprak sigara kâğıdı ya da makaron üretenler ile satan veya satışa arz edenlere, (...) beşbin Yeni Türk Lirası (2017 yılı için: 9.186 TL) İdarî para cezası verilir.",

(o) bendi hükmü "Ticari amaçla sarmalık kıyılmış tütün üretenler ile satan veya satışa arz edenlere ürettikleri, sattıkları veya satışa arz ettikleri tütünün;

50 kilografa kadar (50 kilogram dâhil) olması halinde 250 TL (2017 yılı için: 369 TL)

50 kilogramdan 100 kilografa kadar (100 kilogram dâhil) olması halinde 500 TL (2017 yılı için: 742 TL)

100 kilogramdan 250 kilografa kadar (250 kilogram dâhil) olması halinde 1.500 TL (2017 yılı için: 2.232 TL)

250 kilogramdan 500 kilografa kadar (500 kilogram dâhil) olması halinde 3.000 TL (2017 yılı için: 4.469 TL)

500 kilogramdan fazla olması halinde 5.000 TL (2017 yılı için: 7.453 TL) idari para cezası verilir. " şeklinde,

Aynı maddenin 9'uncu fıkrası hükmü "Beşinci fıkranın (f), (g), (h), (ı) ve (j) ile (o) bentlerinde yazılı fiiller hakkında İdarî yaptırım uygulamaya ve bu fiillerin konusunu oluşturan her türlü eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararını vermeye mahalli mülki amirler, diğer bentlerde yazılı fiiller hakkında İdarî para cezası vermeye Kurum yetkilidir. Mahalli mülki amirlerce uygulanan İdarî yaptırımlar onbeş gün içinde Kuruma iletilir." şeklinde,

13'üncü fıkrası hükmü ise "Bu Kanun'a göre idari para cezalarının veya idari yaptırımların uygulanması, bu Kanun'un diğer hükümlerinin ve diğer kanunlarda yer alan ceza ve tedbirlerin uygulanmasına engel teşkil etmez." şeklinde düzenlenmiştir.

Özellikle son dönemde kolluk kuvvetleri tarafından Kurumumuza gönderilen tespitlerden, bandrolsüz sarmalık kıyılmış tütünün makarona doldurulması suretiyle yoğun şekilde satışa sunulmakta olduğu anlaşılmış ve bahis konusu faaliyetin kamu sağlığına olumsuz etkilerinin yanı sıra, önemli miktarda vergi kaybına yol açmasına engel olmak üzere Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından alınan 05/03/2017 tarihli 12943 sayılı karar uyarınca Makarona / yaprak sigara kâğıdına, sarmalık kıyılmış tütün doldurulması ile elde edilen ürünün; Tütün Mamullerinin Üretim ve Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te "Tütün yaprağının ve/veya tütün bitkisi parçalarının tamamen veya kısmen hammadde olarak kullanılması ile üretilen, tütürme, burna çekme, emme ya da çiğneme amaçlı tüm ürünleri" şeklinde tanımlanan kapsamda tütün mamulü olduğuna karar verilmiştir. Bu kararla kolluk tarafından yakalanan bu kabil ürünlerin illegal tütün mamulü olduğu açıklığa kavuşmuş olmaktadır.

Bu kapsamda;

Kolluk kuvvetlerince yapılacak denetimlerde Makarona / yaprak sigara kâğıdına sarmalılık kıyılmış tütün doldurulması ile elde edilen tütün mamulü ele geçirilmesi halinde ilgililer hakkında 5607 sayılı Kanun hükümleri uyarınca adli sürecin başlatılması gerekmektedir.

Öte yandan 4733 sayılı Kanun'un 132'üncü fıkrasının cevaz vermesi sebebi ile adli süreçle birlikte;

- Söz konusu tütün mamullerinin ele geçirildiği işyerinin geçerli TAPDK Tütün Mamulü Perakende Satış Belgesi bulunmaması halinde perakende veya toptan satış haline göre 4733 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin beşinci fıkrasının (somut olaya göre) (f) veya (g) bendi hükmü,

Kıyılmış tütünle doldurulmaksızın, kaçak olmadığı ve bandrolsüz olduğu belirlenen makaron satışı yapıldığının tespiti halinde 4733 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin beşinci fıkrasının (ı) bendi hükmü,

Kıyılmış tütün satışı yapıldığının tespit edilmesi halinde ise 4733 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin beşinci fıkrasının (o) bendi hükmü,

Doğrultusunda ilgili Mülki Amirlikçe işlem yapılması ve 4733 sayılı Kanun hükmü uyarınca 15 gün içinde Kuruma bilgi verilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, nargilelik tütün mamulü içimi yapılan işyerlerinin geçerli Nargilelik Tütün Mamulü Sunum Uygunluk Belgeleri almaları zorunlu olup, geçerli Nargilelik Tütün Mamulü Sunum Uygunluk Belgesi bulunmayan işyerlerinde nargilelik tütün mamulü sunumu yapıldığının tespit edilmesi halinde 4733 sayılı Kanunun 8'inci maddesinin beşinci fıkrasının (ı) bendi hükmü ve aynı maddenin 9'uncu fıkrası hükümleri çerçevesinde ilgili Mülki Amirlikçe işlem yapılması gerekmekte olup, bu konuda yapılacak denetimlerde sunumu yapılan nargilelik tütün mamullerinin de yasal ürün olup olmadığına yönelik kontrollerin yapılması önem arz etmektedir.

Bilgi edinilmesi ile gereği için mülki amirlikler ile belediyelerin bilgilendirilmesini arz ederim.

Başkan

DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞI

Sayı : 96005330-305.99-E.4066

14/07/2017

Konu : 3713 Sayılı Kanun

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA

İlgi : 29.07.2016 tarihli ve 96005330-305.99-4394 sayılı yazımız.

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun Ek 1'inci maddesi kapsamında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca hak sahibi olduğu tespit edilenlerin atama teklifleri 2014 yılından itibaren Devlet Personel Başkanlığı tarafından yapılmaktadır.

Bilindiği üzere, 3713 sayılı Kanun'un Ek 1'inci maddesinin 7'nci fıkrasında;“.....Kamu kurum ve kuruluşları bu madde kapsamındaki taleplerini her yılın ocak ve temmuz aylarının son gününe kadar DPB e-uygulama üzerinden iletirler. Devlet Personel Başkanlığınca atama teklifleri, bu talepler esas alınarak gerçekleştirilir. Söz konusu taleplerin yeterli olmaması halinde Başkanlıkça resen atama teklifi yapılır..... ” hükmü yer almakta olup Başkanlığımız tarafından mezkur Kanun kapsamında atama teklifleri e-uygulama sistemi üzerinden il bazında girilen talepler esas alınarak noter huzurunda kur'a usulü ile gerçekleştirildiğinden, e-uygulama sistemi üzerinden girilen taleplerin atama teklifleri de dikkate alınarak güncellenmesi gerekmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşları, 3713 sayılı Kanun kapsamında Temmuz 217 itibariyle e-uygulama sistemi üzerinden bildirmeleri gereken kadro ve pozisyonlara ilişkin taleplerini Temmuz ayı boyunca sisteme girebileceklerdir.

Bu itibarla, yukarıda yer verilen açıklamalar ile ilgi yazımızda belirtilen hususların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlara ilgili Bakanlıklarca, üniversitelere Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığınca, mahalli idarelere İçişleri Bakanlığınca dağıtımın yapılması hususunu arz ederim.

Devlet Personel
Başkan V.

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

Sayı : 19020089-110-99-3953

04/07/2017

..... VALİLİĞİNE

Yaşamsal faaliyetlerin devamı için en temel ihtiyaç maddesi olan suyun sağlıklı ve güvenli bir şekilde tüketime sunulması halk sağlığı açısından büyük önem arz etmektedir. Toplum içme kullanma suyuna kolayca ulaşabilmeli ve bu husus süreklilik arz etmelidir.

Özellikle yaz aylarında artan hava sıcaklığına bağlı olarak su ihtiyacı artmaktadır. Su kaynaklarının yetersizliği, ihtiyacı karşılamak için kontrolsüz su kaynaklarının kullanımına olan eğilim, içme kullanma sularının klorlanmaması veya yetersiz klorlanması su kaynaklı hastalıklara yol açabilmektedir.

İçinde bulunduğumuz yaz aylarında, sıklıkla görülebilen su kaynaklı hastalıkların önlenmesi, kontrol edilmesi ve acil müdahalesi ile ilgili bütün tedbirlerin eksiksiz ve süreklilik arz edecek şekilde uygulanması gerekmektedir.

Bu kapsamda;

1) İçme kullanma suyu tüketim miktarları dikkate alınarak il, ilçe, belde ve köy düzeyinde su numune alımı, depo ve kaynak takiplerinin düzenli olarak yapılması,

2) İçme ve kullanma sularının temiz, sağlıklı ve güvenli bir şekilde temin edilmesi, su kaynağının, deposunun ve isale hattının her türlü kirlenmeye karşı korunması, su dezenfeksiyonunun aksatılmadan yapılması, konuya ilişkin uzman personelin belediye teşkilatı bulunan yerleşim yerlerinde belediyeler, belediye sınırları dışında ise il özel idareleri tarafından görevlendirilmesi;

a) İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmeliğin 10'uncu maddesi gereği içme kullanma sularının klor ve klorlu bileşikler. Kullanılarak, su deposunda suyun debisine göre ayarlanabilen otomatik klorlama cihazları ile düzenli ve sürekli olarak klorlanması, su deposu bulunmayan yerlere su deposunun yaptırılması, klorlama işlemlerinde sürekliliğin sağlanması, klorlama cihazı ihtiyacı olan depolara ivedilikle cihaz temininin yapılması,

b) Klorlama cihazlarının sürekli olarak 24 saat mutlaka çalışır durumda bulundurulması, düzenli ve kesintisiz olarak çalışmaları için periyodik bakımlarının yapılması ve muhtemel arızalarda devreye girecek yedek cihazların çalışır durumda bulundurulması,

c) Yerel idareler tarafından, içme kullanma sularına ait kaynak, kaptaj, depo ve isale hatlarının her türlü kirlenmeye karşı korunması için gerekli önlemlerin alınması,

d) Şebeke suyu depolarının yılda en az bir defa temizliklerinin yapılarak depo iç yüzey fiziksel ve teknik uygunsuzluklarından kaynaklanabilecek kontaminasyonların önlenmesi,

e) Şebeke sistemlerinde meydana gelen arızaların derhal onarılmasının sağlanması, yapılacak su kesintisi, depo, şebeke bakım ve onarım çalışmalarından halk sağlığı müdürlüklerinin haberdar edilmesi, su kesintisi ve şebeke onarımları sonrasında muhtemel kontaminasyonların önlenmesi için süper klorlama yapılarak şebeke dezenfeksiyonunun sağlanması, süper klorlama sırasında suyun tüketiminin önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması,

f) Yerel idarelerin, kendilerine kanunlarla verilmiş olan bu görevlerini aksatmadan yürütmeleri, halk sağlığı açısından önem arz etmekte olup; bu konuda ilgili idarelerin uyarılması,

3) İçme kullanma suyu uygunsuzluklarının yönetimi ve sularla bulaşan hastalıklara karşı, iliniz merkezinde ve ilçelerde görev yapan başta çevre sağlığı teknisyenleri olmak üzere tüm sağlık personelinin ihtiyaç duyulacak çalışmaları yapmaları, gerektiğinde hizmet içi eğitimlere tabi tutularak hazır bulundurulmaları,

4) Kaynağı belirsiz olan ya da yeterince klorlandığından emin olunmayan suların kullanımının önlenmesi, içme ve kullanma suyu olarak kullanımın elzem olması durumunda bu suların kaynatılarak veya klorlandıktan sonra kullanılması, gerekli durumlarda suların ferdi dezenfeksiyonunun yapılarak tüketilmesi gibi konularda halkın bilgilendirilmesine ve bilinçlendirilmesine yönelik eğitim verilmesi,

5) Şebeke sularında bakiye klor ölçümlerinin düzenli yapılması, serbest klor düzeyinin uç noktalarda 0,2-0,5 ppm düzeyinde olmasının sağlanması, bu düzeyin sağlanamadığı şebekelerde gerekmesi halinde yerel idare tarafından ara klorlama ünitelerinin yapılması,

6) Deprem ve sel gibi olağanüstü durumlar ile su sistemlerindeki arızalar nedeniyle yapılan su kesintileri sonrasında serbest klor düzeyinin şebekenin en uç noktasında en fazla 1 ppm olacak şekilde klorlanması,

7) İçme kullanma suyu analizlerinde uygunsuzluk tespit edilmesi halinde ivedi bir şekilde, kirlilik odaklarının tespit edilerek gerekli düzeltici faaliyetlerin ilgili yerel idare işbirliğinde yapılması, uygunsuzluğun takibi amacı ile tekrar su numunesi alınarak şebeke suyu kalitesinin izlenmesi,

8) Su kaynaklı salgın durumunda kirlilik giderilinceye kadar bu suların tüketilmesinin önlenmesi, kirlilik hususunda halkın bilgilendirilmesi ve kirliliği düzeltici önlemler sağlanıncaya kadar alternatif sağlıklı içme ve kullanma suyunun temin edilmesi,

9) Mahalle aralarında kuyu, tanker, bidon vb. kaynaklardan sağlanan niteliği belirsiz içme suyu satışının ve kullanımının engellenmesi,

10) Zorunluluk durumunda tankerle içme ve kullanma suyu temininde muhtemel kontaminasyonların önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması, kullanılan tankerlerin sadece içme kullanma suyu taşıması amacı ile kullanılması, taşman suyun yeterli düzeyde klorlanması ve bakiye klor ölçümleri ile bakteriyolojik analizlerinin düzenli olarak yapılması,

11) Suyun toplu olarak tüketime verildiği otel, hastane, okul, cami, çok konutlu binalar vb. yerlerde su depolan yaygın olarak kullanılmakta olup, temizliği ve bakımı yapılmayan su depoları kimyasal ve bakteriyolojik kirliliğe sebep olabilmektedir. Bu nedenle su kesintisi halinde devreye giren depoların ve su sistemlerinin belirli periyotlarla temizliğinin ve hijyeninin sağlanması,

12) Atık sularla kirlenen dere ve çayların sulama suyu olarak kullanımının önlenmesi için ilgili kurum ve kuruluşlar ile gerekli koordinasyonun sağlanması,

13) Sıcaklık artışına bağlı olarak kullanımı artan ambalajlı sulara ilişkin tesis ile piyasa gözetim ve denetim çalışmalarının hassasiyetle yürütülmesi, gerekli hallerde rutin izlem ve denetimlere ilave denetimler yapılması, alman numunelerin analizlerinde herhangi bir aksaklık yaşanmaması için ilgili laboratuvar ile gerekli koordinasyonun sağlanması,

14) İlgili kurum ve kuruluşlar ile zamanında ve etkin müdahalenin yürütülmesi gerekmektedir.

Yapılan tüm uyarılara rağmen halka içilebilir nitelikte içme kullanma suyu temininde gerekli tedbirleri almayanlar ile ilgili mevzuat gereği su depolarına otomatik klorlama cihazlarını taktırmayanlar hakkında, Anayasa ve Kanunlar tarafından Bakanlığımıza verilen tüm idari yaptırım yetkileri kullanılacak ve gerekirse sorumlular hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulacaktır.

Bilgilerini ve konunun ilgili belediyeler ve il özel idarelerine duyurulması, yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde konunun hassasiyetle takip edilmesi, görevini ihmal edenler veya gerekli hassasiyeti göstermeyenler hakkında gerekli işlemlerin yapılması ve Bakanlığımıza bilgi verilmesi hususunda gereğini önemle rica ederim.

Prof. Dr. Recep AKDAĞ
Bakan

T.C SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

Sayı : Denetim-30 Grup Bşk-2017/57
Konu : Belediye verilerinin gönderilmesi.

31/07/2017

..... VALİLİĞİ
İl Mahalli İdareler Müdürlüğü

Belediyeler ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idareler ile kurmuş oldukları şirketler, hesaplarını, 17 Aralık 2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ‘Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar’a göre vermektedirler.

Bahse konu verilerin, elektronik ortamda Sayıştay sistemlerine bir portal aracılığıyla aktarılmasına yönelik çalışma tamamlanmış ve mezkur idarelere 7201 sayılı Tebligat kanunu uyarınca, önce kayıtlı Elektronik posta (KEP) adresleri aracılığıyla elektronik tebligat, bu tebligatın gereğini yerine getirmeyen ve KEP adresleri aktif olmayan idarelere bu defa iadeli taahhütlü posta yoluyla tebligat yapılmıştır.

Yukarıda açıklandığı şekilde tebligat yapılmakla birlikte, verileri elektronik ortamda Sayıştay sistemlerine tam olarak aktarmayan idelerden görev ve hizmet alanınızda bulunanlar Ekli listede belirtilmiştir.

Söz konusu idarelere yapılan tebligatların gereğinin ilgili idareler tarafından yerine getirilmesi hususunun izlenmesi ve Sayıştay’a bilgi verilmesi gerekmektedir.

Gereğini rica ederim.

Arif ZENZİRCİ
Sayıştay Başkanı a.
Bölüm Başkanı

Soru & Cevap

Sorularınızı
www.tbb.gov.tr
adresinde yayınlanan
Birliğimiz web
sitesindeki
“Soru-Cevap”
formunu doldurarak
iletebilirsiniz.

1) Açılacak olan kasap dükkanının içerisinde ilave faaliyet olarak çorba ve ızgara köfte satışı yapılmak istenmesi halinde, bu iki iş aynı ruhsatta gösterilebilir mi?

10/08/2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 10’uncu maddesinde adresi ve işleticisi aynı olan ve birden fazla faaliyet konusu bulunan işyerlerine, ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenleneceği, tali faaliyet konularının da ruhsatta ayrıca belirtileceği hüküm altına alınmıştır.

Halen faaliyet gösteren işyerinin faaliyet konusunu olumsuz etkilememek ve aynı sınıfta ya da alt sınıfta yer almak kaydıyla ruhsata ikinci faaliyet konusu eklenebileceği, sıhhi işyerlerinden olan kasap dükkanı (et ve balık ürünlerinin satıldığı yerler) ile yine sıhhi işyeri olarak kabul edebileceğimiz çorba ve ızgara köfte satış yerinin (lokanta, ayakta yemek yenilen yerler, kafeterya, yemeği pakette satan yerler ve benzeri işyerleri) birbirini olumsuz etkilememesi halinde, iki faaliyetin aynı ruhsatta düzenlenmesinin mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

2) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 184’üncü maddesinde düzenlenen “yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınai faaliyetin icrasına müsaade eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır” hükmü 10/08/2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında ruhsatlandırılan bütün işyerlerini (sıhhi, gayrisıhhi, umuma açık istirahat ve eğlence yeri) kapsar mı?

3194 sayılı İmar Kanunu’nun 21’inci maddesinde; bu Kanun kapsamına giren bütün yapılar için 26’ncı maddede belirtilen istisna dışında belediye veya valiliklerden yapı ruhsatıyesi alınmasının mecburi olduğu, 30’uncu maddesinde ise yapının kullanılabilmesi için inşaat ruhsatının alındığı belediye veya valilikten yapı kullanma izninin alınması gerektiği hükme bağlanmıştır.

10/08/2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “İşyerlerinde aranacak genel şartlar” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de, “Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna, ekmek fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonu için yapı kullanma izin belgesinin alınmış olması,” işyerlerinde aranacak genel şartlar arasında sayılmıştır.

Diğer taraftan, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun “imar kirliliğine neden olma” başlıklı 184’üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınai faaliyetin icrasına müsaade edenlerin iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilmiş, aynı maddenin altıncı fıkrasında ise, 184’üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkra hükümlerinin 12/10/2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanmayacağı hükmüne yer verilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanun’un 37’nci maddesinde her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazanç olarak tanımlanmış ancak ticari ve sınai faaliyetlerin neler olduğu açıklanmamıştır. Doktrinde sınai faaliyet; hammaddenin veya yarı mamul maddenin işlenmesi suretiyle yeni ve farklı bir ürün elde edilmesi olarak kabul görmektedir.

Her ne kadar, 12/10/2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak yapı kullanma izni alınmadan işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi halinde 5237 sayılı Kanun’un 184’üncü maddenin üçüncü fıkrasında gösterilen cezanın uygulanmayacağı belirtilmiş ise de, bu düzenlemenin belediyelerin 3194 sayılı İmar Kanunu’ndan kaynaklanan yetkilerini kullanmasına engel teşkil etmeyeceği, dolayısıyla, 12/10/2004 tarihinden önce yapılmış olsa dahi bilhassa

özel yapı şeklini gerektiren veya sınai faaliyet icra edilen yapılar için yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesinin aranması gerektiği, sınai faaliyet icra edilip edilmediği değerlendirilirken işyerinin sıhhi, gayrisihhi, veya umuma açık istirahat ve eğlence yeri olmasına göre farklı bir uygulamaya gidilmeyeceği düşünülmektedir.

3) Aldığı raporların gün sayısı ihbar önellerini geçen işçinin kıdem tazminatı hesap edilirken bu süreler kıdem tazminatı hesabından düşülür mü?

Kıdem tazminatına ilişkin hükümlerin düzenlendiği 1475 sayılı mülga İş Kanununun 14'ncü maddesinde işçilerin kıdemlerinin hizmet akdinin devam etmiş veya fasılalarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde çalıştıkları süreler göz önüne alınarak hesaplanacağı hükme bağlanmıştır. Ancak ne 4857 sayılı İş Kanununda ne de 1475 sayılı Kanunun 14'üncü maddesinde raporlu olunan günlerin kıdem tazminatına esas sürenin hesaplanmasında nasıl değerlendirileceğine ilişkin bir hükme yer verilmemiştir.

Mevzuatımızda raporlu olunan sürelerin kıdeme esas sürelerden sayılıp sayılmamasına ilişkin bir düzenleme olmaması nedeniyle uygulama yerleşik yargı kararları ile şekillenmiştir. Yargıtay'ın bu konudaki yerleşik kararlarında işçinin işyerinde çalıştığı sırada almış olduğu istirahat raporlarının kıdem süresine eklenmesi gerekeceği. Ancak İşçinin çalıştığı sırada bir defada ihbar önelini altı hafta aşan istirahat raporu süresinin kıdem tazminatı hesabında dikkate alınamayacağı belirtilmektedir. (örnek; Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 2013/21912 E. 2014/1190K. sayılı Kararı, Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 2013/5280 E., 2013/12356 sayılı K. vb)

4857 sayılı Kanunun 17'inci maddesinde iş sözleşmelerinin feshinde ihbar öneli, işi altı aydan az sürmüş olan işçinin iki hafta, işi altı aydan bir buçuk yıla kadar sürmüş olan işçi için dört hafta, işi bir buçuk yıldan üç yıla kadar sürmüş olan işçi için altı hafta, işi üç yıldan fazla sürmüş işçi için sekiz hafta olarak düzenlenmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde; raporlu olunan sürenin, işçinin çalışma süresine uygun ihbar öneline 6 hafta eklenerek bulunacak süreyi geçmemesi halinde raporlu olunan sürenin kıdem tazminatı hesabında değerlendirilecek süreye eklenmesi gerektiği ancak (ihbar öneli +6 haftalık) süreyi aşan rapor kısmının ise kıdem tazminatı süresinde dikkate alınmamasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

4) Belediyede çalışan tam zamanlı sözleşmeli personel sosyal denge tazminatı alabilir mi?

6289 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 375 sayılı KHK'nın Ek 15'inci maddesinde yapılan değişiklikle; Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarının, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde ise kamu görevlisi; Bu Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların kadro veya pozisyonlarında istihdam edilenlerden işçi statüsü dışında çalışan kamu görevlileri olarak tanımlanmıştır.

Yukarıdaki düzenlemelere göre memurların ve sözleşmeli personelin sosyal denge tazminatı sözleşmesi kapsamında olduğu dikkate alındığında 'belediyelerde istihdam edilen tam zamanlı sözleşmeli personelin de sosyal denge tazminatından faydalanabileceği değerlendirilmektedir.

5) İdari yargılamada idari makamlara başvuru halinde dava açma süresi nedir?

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7'nci maddesinde dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştayda ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gün olarak belirtilmiştir.

Kanun'un 10'uncu maddesi ise idari makamlara başvuru halinde dava açma süresini düzenlemiş olup madde;

"1. İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.

2. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemmez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler." şeklindedir.

Maddeye göre idari makamlara başvuru halinde dava açma süresi 60 gündür.

6) Bir işyerine hamam ruhsatı verilirken metrekare şartı aranır mı?

10/08/2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “İşyerlerinde aranacak genel şartlar” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, “Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna, ekmek fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonu için yapı kullanma izin belgesinin alınmış olması,” işyerlerinde aranacak genel şartlar arasında sayılmıştır.

Yönetmeliğin “Sihhî Müesseseler İçin Sınıflarına Ve Özelliklerine Göre Aranacak Nitelikler” başlıklı ek listesinde hamamlar için ortak hükümlere ilave olarak;

1- Hamam soyunma, yıkanma ve dinlenme yeri olmak üzere üç bölümden oluşacaktır.

2- Çalışanların saç, sakal ve tırnakları kesilmiş ve temizlenmiş olacak, hastalıklarının bulunmadığına ilişkin sağlık raporu bulunacaktır. Bu raporlar altı ayda bir yenilenecektir.

3- Müşteriler için kullanılan havlu ve benzeri takımlar ayrı olacak ve her kullanımdan sonra yıkanacak ve dezenfekte edilecektir.

4- Kese, lif, sünger gibi müşteri temizliğinde kullanılacak malzemeler sihhî şartları haiz olacak ve her kullanımdan sonra usulünce temizlenecektir.

şeklinde şartlara yer verilmiştir.

Bu hükümlere göre metrekare şartı Yönetmelikte aranılan şartlar arasında olmadığından hamam olarak yapı kullanma izni ve Yönetmelikte belirtilen diğer şartların olması açılacak olan işyerine hamam ruhsatı verilmesi açısından yeterli olacağı düşünülmektedir.

7) Fen İşleri Müdürlüğünde sözleşmeli olarak çalıştırılan jeoloji mühendisinin imar ve ihale işlemlerinin gerektirdiği evrakları düzenleme yetkisi var mıdır?

Anayasa’nın 128’inci maddesinde kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği ifade edilmiş, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 4’üncü maddesinde ise kamu hizmetlerinin memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürüleceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 38’nci maddesinde belediye teşkilatını sevk ve idare etmek belediye başkanının görevleri arasında sayılmış, 49’uncu maddesinin ikinci fıkrasında belediye personelinin belediye başkanı tarafından atanacağı, üçüncü fıkrasında sözleşmeli olarak mühendis çalıştırılabileceği, bu personelin yürütecekleri hizmetler için ihdas edilmiş kadro unvanının gerektirdiği nitelikleri taşımaları gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki hükümler birlikte değerlendirildiğinde; mevzuatımızda imar ve ihale işlemlerinin sözleşmeli personel tarafından yapılmasına engel bir hüküm bulunmadığından fen işleri birimindeki iş ve işlemlerin gerektirdiği evrakın ilgili personel tarafından tanzim edilebileceği değerlendirilmektedir.

8) Belediyelerde psikolog kadrosu açılabilmesinin şartları nelerdir?

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun, norm kadro ve personel istihdamı başlıklı 49’uncu maddesinde; norm kadro ilke ve standartlarının İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirleneceği ve belediye ile bağlı kuruluşlarının norm kadrolarının, bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

22/02/2007 tarih ve 26442 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik” ile belediyeler gruplara ayrılmış ve hangi belediyenin hangi kadrolarda personel istihdam edebileceği ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Bahse konu Yönetmeliğin 9’uncu maddesinde, bu Yönetmeliğe ekli cetvellerde alt gruplar için unvan ve sayı itibarıyla tespit edilenler dışında kadro kullanılamayacağı, ayrıca Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-2 ve Ek-3’de unvan, personel grubu ve sayı itibarıyla alt gruplar için belirlenen memur ve sürekli işçi kadro toplamının aşılamayacağı düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin 10’ncü maddesinde ise 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tabi memur kadroları ile sürekli işçi kadrolarının bu Yönetmeliğe uygun olarak meclisler tarafından ihdas edileceği, Memur kadrolarının ihdası için Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-5 Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Kadro Cetvellerinden (I) sayılı cetvelin doldurularak ihdas gerekçeleriyle birlikte meclise sunulacağı belirtilmiştir.

Yönetmeliğin 15’nci maddesinde de bu Yönetmeliğe uygun olarak ihdas edilecek kadro ve pozisyonların kullanımında, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49’uncu maddesinin sekizinci fıkrasını göz önünde bulundurmak zorundadırlar hükmü yer almaktadır.

Anılan Yönetmelik incelendiğinde, psikolog kadrosuna Yönetmeliğin EK-3 Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Kadro Unvanları Listeleri bölümünde VI sayılı listede sağlık personeli kadro unvanları arasında yer verildiği görülmektedir.

Yukarıdaki hükümler birlikte değerlendirildiğinde; bir belediyenin psikolog kadrosu ihdas edebilmesi için belediyenin norm kadro grubunda sağlık personeli kadrosunun bulunup bulunmadığına bakılması gerekmektedir. Norm kadrosunda sağlık personelinin bulunması halinde meclis kararı ile psikolog kadrosu ihdas edilebilecektir. Bununla birlikte ihdas edilen kadroların kullanılabilmesi için belediyenin personel giderlerinin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinin sekizinci fıkrasında belirlenen oranları ve norm kadrosu için öngörülen toplam memur sayısını aşmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

9) 657 sayılı Devlet memurları Kanununun 86'ncı maddesine göre zabıta müdürlüğüne vekalet eden ve asilde aranan bütün şartları taşıyan, 4. derecenin 1'inci kademesinde bulunan kişinin vekalet aylığının zabıta müdürlüğü kadrosunun derecesi olan 1. dereceden alır mı?

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 175'inci maddesinde; bir göreve vekâleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, açıktan atananlara ise üçte ikisinin verileceği, bir göreve kurum içinden veya diğer kurumlardan vekâlet edenlere vekâlet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşımasının zorunlu olduğu ifadesine yer verilmiştir.

Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu kararının 9'uncu maddesinde; bir göreve vekâlet edenlerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dâhil) bir arada taşımaları kaydıyla; vekâlet ettikleri kadro için öngörülen zam ve tazminat tutarlarının asli kadro veya görevleri karşılığında aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde aradaki farkı alabilecekleri hükme bağlanmıştır.

160 seri nolu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde de bu konuya ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

02/11/2011 tarihli ve 28103 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1'inci maddesinde de bir kadroya vekalet edenlere ancak, asaleten atamada aranan tüm şartları taşımaları kaydıyla vekalet ettikleri kadro için öngörülen ek ödemenin asli kadroları için öngörülen ek ödemedan fazla olması halinde aradaki farkın ödenebileceği ifade edilmiştir. 01/01/2012 tarihli 28160 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 161 seri nolu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde de aynı düzenlemeye yer verilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar birlikte düşünüldüğünde; asilde aranan bütün şartları taşıdığı esas alınarak vekâlet aylığının, vekâlet edilen kadronun derecesi olan 1. Dereceden hesap edilmesi gerektiği yine bu kadro için öngörülen özel hizmet tazminatı ve ek ödeme oranları ile asli kadro için öngörülen özel hizmet tazminatı ve ek ödeme oranları arasındaki farkın da kişiye ödenebileceği değerlendirilmektedir.

TBB

“Birlikte Belediyecilik”

www.tbb.gov.tr

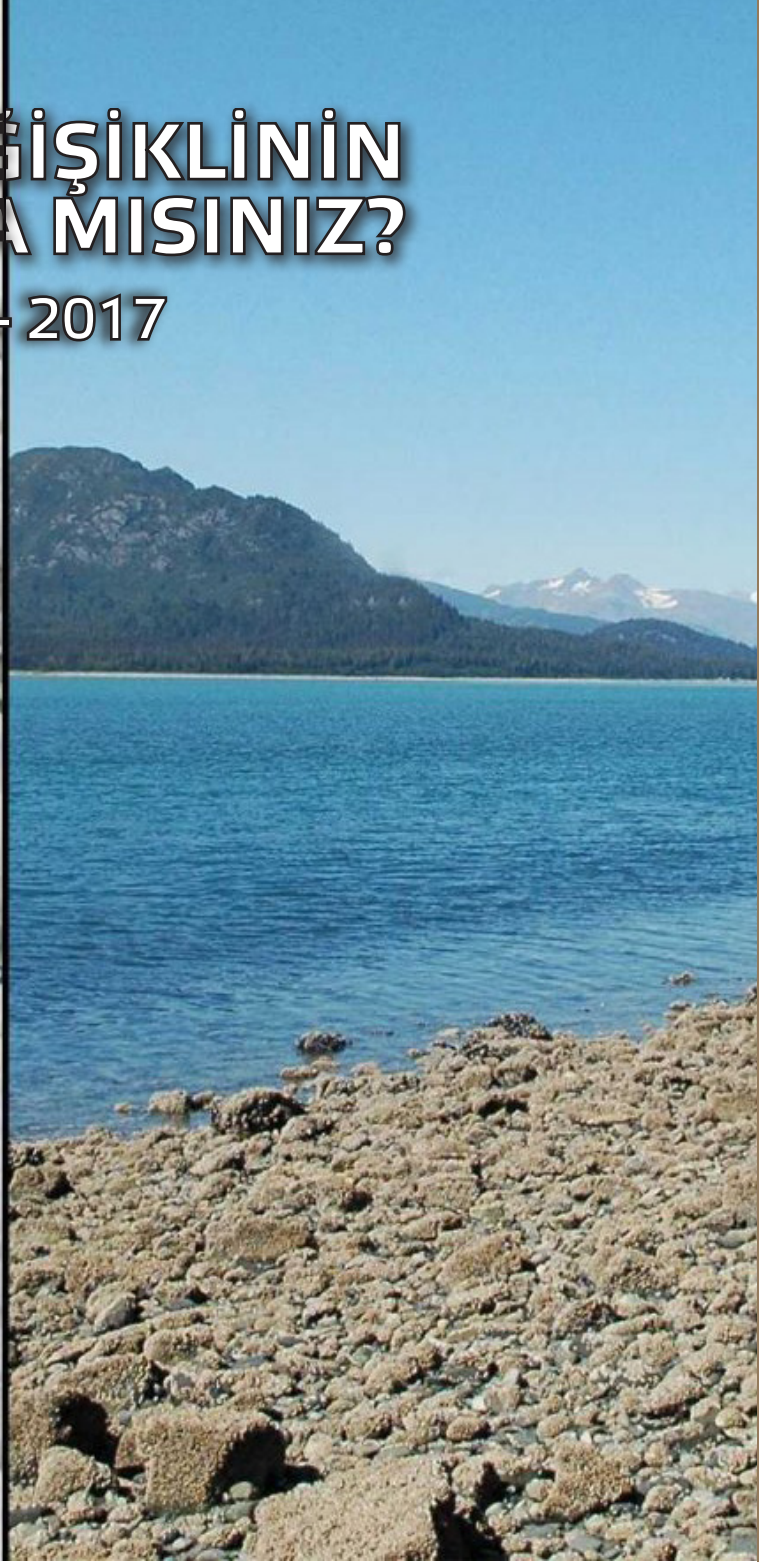
 @BelediyelerBirlięi

 @TBBTR

Türkiye Belediyeler Birliği Kamu Tüzel Kişilięini
Haiz Bir Kamu Kuruluşudur.

İKLİM DEĞİŞİKLİNİN FARKINDA MİSİNİZ?

1906 - 2017

TBB

“ Birlikte Belediyecilik ”